

SBÍRKA PRAKTICKÝCH SPISŮ BOHOSLOVNÝCH

Vydává Věstník katol. duchovenstva v Praze-Smíchově 642.
Dílo XIII.

KNĚŽSKÉ EXERCITIE

NAPSAL

Kanovník Msgre JAN PAULY,
ARCIBIS. MĚSTSKÝ VIKÁŘ PRAŽSKÝ
A FARÁŘ U SV. VÁCLAVA V PRAZE-XVI.

V P R A Z E 1927.

Tiskla Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba v Praze
Nákladem vlastním.

SBÍRKA PRAKTICKÝCH SPISŮ EKELOSLOVNÝCH

Vydává Věstník katol. duchovenstva v Praze-Smichově 642.
Dílo XIII.

KNĚŽSKÉ EXERCITIE

NAPSAL

Kanovník Msgre JAN PAULY,
ARCIBIS. VIKÁŘ PRAŽSKÝ A FARÁŘ U SV. VÁCLAVA
V PRAZE-XVI.

V P R A Z E 1927.

Tiskla Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba v Praze
Nákladem vlastním.

A P R O B A C E :

Nihil obstat.

Dr. CAROL. VRÁTNY.

I m p r i m a t u r !

Pragae die 22. Februarii 1926. NE. 2505.

† ANTONIUS PODLAHA,
Episcopus Paphiensis, Vicarius general.

**Fac me tecum pie flere,
Crucifixo condolare,
donec ego vixero.**

VZÝVÁNÍ DUCHA SV.

Veni Creator Spiritus
mentes tuorum visita,
imple superna gratia,
quae Tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus,
altissimi donum Dei,
fons vivus, ignis, charitas
et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
digitus paternae dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus,
infirmi nostri corporis
virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
pacemque dones protinus;
ductore sic Te praevio
vitemus omne noxium.

Per Te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium
Teque utriusque Spiritum
credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria,
 ejusque soli Filio,
 cum Spiritu Paraclito
 nunc et per omne saeculum.
 Amen.

Ÿ Emitte Spiritum tuum et creabuntur.
 R Et renovabis faciem terrae.

Oremus :

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu recta sapere et de ejus semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Modlitba přípravná.

Můj Ježíši, s Tebou žítí, s Tebou zemřítí a s Tebou věčně býti jest mým nejvroucnějším přáním a k témuž cíli vésti duše, jež jsi mi svěřil, jest vřelou mou touhou. Vůle má jest sice v tomto směru pevná a rozhodná, ale cesta, po níž k cíli tomu kráčetí chci, jest plna obtíží a překážek. Odchyluji se často od cesty pravé a zacházím z ní často na cesty světa, ba i sám nezřídka kladu si na ni takové překážky, že se mi ztrácí a já přicházím na scestí. Bože, ku pomoci mi přispěj, abych na tomto scestí nezhylnul a s cílem života svého se neminul, abych správnou cestou vždy sám kráčet a duše mi svěřené po ní jistě vedl. Světlo Tvé nechť stále mi na cestě té svítí, ruka Tvá nechť mne na ni chrání a duch Tvůj nechť pevně mne po ní vede. Abych v tomto směru rozum svůj osvětlil a vůli posílil, k tomu konci chci zbožně vykonati tyto exercitie. Mluv, o Pane, v nich k ubohé duši mé slova věčné moudrosti své, aby v základech svých se otrásla nad svou nemoudrostí a zpozdilostí, v níž jako ve tmách tápe, a povstala z hříchů svých, v nichž z tolika ran krvácí, k životu novému, šťastnému, svatému; aby poznala, že vše na světě jest nic a Ty vše; že žítí s Tebou a v Tobě jest největší štěstí života vůbec a kněze zvláště,

že v žití pro Tebe možno zakoušeti největšího blaha i ve víru nejhoršího neštěstí a naopak v žití bez Tebe že jest v duši člověka pusto a prázdno až k zoufání i tehdy, když všechno blaho a štěstí světa ji obklopuje. Bože můj, osviť rozum můj a posiluj vůli mou svými milostmi, abych exercitie ty řádně a s hojným užitkem vykonal pro spásu duše své a všech těch duší svěřených, z nichž jednou před Tebou počet skládati musím. Maria, ty stolice moudrosti, Ty potěšení zarmoucených, Ty pomocnice křesťanů, oroduj za mne u Syna svého, do jehož těžkých služeb jako kněz jsem vstoupil! Ty patrone můj svatý, jehož jméno na křtu sv. jsem přijal, svíť mi svým vznešeným příkladem a pomáhej mi na této cestě mé spásy! Anděli strážný, ty svědku všech mých hříchů a mého poblouzení, provázej mne ve svatou samotu svatého rozjímání svou ochranou a pomocí. Amen.

MEDITACE ÚVODNÍ.

Povolání kněžské.

Vstup v duchu do kathedrály, kde dokonává se svatý obřad svěcení kněžstva. U oltáře sedí biskup a před oltářem stojí řada mladých mužů, kteří vstoupili právě do řad kněží. Obřady se končí. Novosvěcenci jeden po druhém přistupují k biskupovi, slibují mu úctu a poslušnost a biskup políbením přijímá je za syny své. Svěcení jest dokonáno: biskup slavnostně opouští chrám a v brzsku po něm rozcházejí se i novosvěcenci se svými příbuznými. Vstupují do světa, ale světu již nenáleží.

A

1. Kněz jest ze světa, na světě má pracovati, ale sám světu nemá náležeti, jeho život má býti na světě takorůzka zázrakem. Zasněvil život svůj blahu duší nesmrtelných: o ně všemožně pečovati, na světě je opatrovati, je před úskoky a zkažeností světa chrániti, na cestu svatosti je uváděti a v ní udržovati, pěstovati v nich bohulibý život pozemský a tím je připravovati na šťastný život záhrobní, to jest účelem jeho života, jeho působení: to jeho povoláním.

Jak těžko a nesnadno jest rodičům vychovati z dítek svých hodné a řádné lidi! Jestliže tato úloha, která se přec vztahuje toliko na několik osob, jest těžkou a nesnadnou, jak nesnadnou jest teprve úloha kněze, který má odchovati celé osady a celá města na řádné občany rodné země, na upřímné syny své církve a na zbožné, ctnostné duše svému Bohu! O, to úloha přetěžká, plna obtíží, obětí a neúporné práce, tím těžší a tím nesnadnější, čím více překážek mu staví v cestu lidská

smyslnost, nástrahy světa a odvěký nepřítel svatosti člověka. Tato práce vyžaduje na knězi napjetí všech sil, mnoho bojů, mnoho sebezapření, mnoho lásky, mnoho vytrvalosti a mnoho odříkání.

2. Aby lépe mohl plnit těžký úkol svůj, zřiká se kněz stavu manželského a chce žít na světě sám a sám. On zřiká se družky života a chce snášeti svízele a životní útrapy sám; jeho hořkost nemá se státi v životě snesitelnější tím, aby si v rodinném kruhu postěžoval a srdci svému ulevil; jeho životní radosti nemají býti rozmnožovány vřelou účastí manželky a jeho dětí. Člověk v životě jen na sebe odkázaný nemůže se dělit o svůj zármutek s duší sobě oddanou a proto jej cítí dvojnásob, on nemůže radost svou bez provázející ji závesti sdíleti s druhou osobou a proto ji cítí jen z polovice. Kněz dobrovolně se zřiká největší útěchy světa, obstoupen býti v životě od duší sobě věrně oddaných v kruhu rodinném, které pravou a vřelou láskou manžela a otce milovati umí; upřímná, čistá, svátosti manželství posvěcená láska k ženě a přítulná láska k dětem má vždy zůstatí srdci jeho cizí a nepřístupnou. Tu oběť přinesl svému povolání a životem půže sám a sám . . .

A i jiných dovolených rozkoší a požitků světa odříká se kněz z lásky ku svému povolání. Jiní se budou ve světě vyrazeti, dovolených rozkoší i slasti jeho užívati, ale jemu jeho kněžské svědomí při tom volati bude do jeho duše: Ty nesmíš, ty nemáš, pro tebe se to nesluší! Oni jsou laikové, ty jsi kněz, který zdrženlivost a opatrnost nikdy nesmí pustiti se zřetele, nemá-li si tím své činnosti škoditi a snad docela i ji podkopávati. Tobě sluší samota a odříkání.

O samotě ve svém pokojíku sedává kněz zabrán modlitbou, prací a studiem, pokud povinnosti jeho jej jinam nevolají a tam se cítí nejšťastnějším. Samota nejlépe svědčí duchovnímu životu, avšak žádá na knězi za to zvláštní oběti po celý život jeho a zvláště v nemoci a při smrti. Když kněz sv. svátostmi zaopatruje otce rodiny, vidí, jak něžně chof jeho ho obsluhuje, pozoruje tu nezměrnou starostlivost a láskyplnou obě-

tavost její, vidí vřelou a úzkosti plnou lásku dětí o otce. Vidí tam bol a úzkost, slyší vzdechy a pozoruje slzy. To vše mírnilo bolest trpícího otce. A nyní když se vrátil od nemocného do své samoty, oko jeho mimoděk zavádí o jeho lůžko a v nitru jeho ozve se otázka: Jak pak bude s tebou, až budeš umírat? Budeš mezi cizími, jejich obsluha bude placená práce, práce snad bez lásky a oběti, snad spatříš také bol na tváři jejich, ale ten bol nebude pučeti z čisté obětovné lásky, bude to obyčejný výron lidskosti a její všední soustrasti. Tehdy pocítíš svou samotu nejtrpčeji. Jako jsi žil sám, budeš i umírat sám, něžná a v pravdě citící láska ženy a dítek nebude tě obklopovali, budeš trpěti sám a sám — toliko bolest bude společníci tvou jedinou.

Kněz vrátil se domů z pohřbu. On viděl s jakým bolem ukládaly dítky svého dobrého otce v hrob, s jakým žalem loučila se s ním choť jeho. Viděl ten tichý veliký zármutek, který hluboko ryl v duši těch, jež tak vroucně a vřele milovaly toho, jež v lůno země do hrobu položily. Byl to bol a zármutek nejčistší lásky. On pozoroval, kterak ostatní lidi se po hřbitově rozešli, aby pomodlili se nad hrobem svých rodičů. To vše vzbuzuje u kněze myšlenky, jak to bude jednou s tebou? Kdo doprovázeti bude jednou rakev tvou? Snad lidé, kteří budou rádi, že jsi zavřel oči, aby se mohli dělit o majetek tvůj. Kdo, kdy pomodlí se na hrobě tvém za duši tvou? Málo kdo aneb nikdo. Lidé budou chodit kolem tvého rovu a říkati budou: zde leží kněz! Jako by tím říci chtěli: ten, který zemřel neoplakáván od svých a od nich zapomenut. Jako na světě jsi byl sám a sám, tak i po smrti bude hrob tvůj zapomenut mezi ostatními. Na jiných hrobech budou růsti pilně pěstované květiny a svítiti v památných dnech světlo, ale na tvém hrobě ani tráva neporoste, poněvadž jsi nezanechal nikoho, kdo by o hrob tvůj pečoval, proto tvůj hrob brzo upadne v zapomenutí a rozpadne se. Hroby kněží bývají nejsmutnější.

3. Pohledneme-li na život kněze jen z této stránky, doznati musíme, že kněz přináší svému povolání nemalou obět t. j. to, co jest mu nejdražším na světě: sebe sa-

mého. To jest obět největší a proto kněžský stav zasluhuje zde zvláštní úcty již z tohoto stanoviska; než pro jeho vznešenost mluví ještě jiné důvody:

a) Všechny stavy na světě pohybují se ve svém povolání kolem časných potřeb života vezdejšího, který má krátké trvání. Stav kněžský pečuje o to, co v člověku jest nejvzácnějším, o jeho duši. Všechny ostatní stavy jsou služebníky časného života, toliko jediný stav kněžský jest služebníkem božím; ony jsou ve službách lidí, kněz ve službách Boha a proto jest povolání kněze ze všech nejvznešenějším a nejdůležitějším. Odstraňte stav kněžský a zkáza světa jest hotova, zpečetěna.

b) Kněz jest prostředníkem mezi lidem a Bohem. Nejen při mši sv. stojí na stupních oltáře mezi nebem a zemí, nýbrž on toto postavení zaujímá celý život svůj; on jest vyslancem Božím, on jest důstojníkem ve vojsku Božím. Před ním do zpovědnice musí pokleknouti i král i císař a kněz mu může jménem božím hříchy jeho odpustiti; kněz může proměnit chléb a víno v tělo a krev Páně, ale žádný anděl toho nemůže učiniti; kněz může při mši sv. konsekraci Krista na oltář a s ním celou nejsv. Trojici povolati, ale ani matka Páně P. Maria takové moci nemá. Jak veliká jest moc kněze!

4. Stojí uprostřed mezi Bohem a lidmi, mezi nebem a zemí, působí kněz pro zájmy obou; on jest oba spojující prsten.

a) V každé hodině denní, ať svět při práci nebo při zábavách trvá, leží před knězem otevřená knížka: breviář, jenž jest knězi tím, čím vojinovi meč. On říká své hodinky, které do jeho životní lampy vlévají olej pobožnosti, on opakuje v hodinkách věčně svěží a mladistvé žalmy Davidovy, výroky proroků, Krista a apoštolů, ozbrojuje se novou silou při čtení zpráv o vělečinech jeho hrdin, světců a světic Božích, prosí za odpuštění pro svůj lid a žádá při tom o rosu nebeskou k osvěžení duší a ku klíčení a zúrodnění své setby.

b) Každého rána, když dělník do továrny, řemeslník do své dílny a rolník na pole jde, když vilník zemdlen chlípností právě nejlépe spí, opouští kněz své osamělé lůžko a sbírá ducha svého v pobožných úvahách a

takto připraven vstupuje po stupních k oltáři, aby sloužil mši sv. Tam zvedá ruce své, ruce posvěcené posvátným olejem a pronáší mocné slovo, jemuž se i nebesa otvírají. Mezi nebem a zemí jako druhdy na Golgotě na kříži se vznášeje, sbírá božský prostředník, Kristus, v ruce svého sluhy při slavném pozdvihování díky, prosby i lítost pozemčanů a volá k Otci jako ve významný den smrti své: Odpust, Otče, odpust lidu svému! I není zajisté s podivením, že úžas i obdiv vynutily ústům areopagity Dionysia slova: Kněží nové úmluvy, vy větší jste než andělé; neboť, aby duchové nebeští stvoření byli, k tomu nebylo třeba leč aby Bůh chtěl ale aby kněze utvořil, který by každodenně jej obětovati mohl, musil On sám zemřít.

c) Od oltáře vstupuje kněz na kazatelnu. Tam mluví o cíli života, udává cesty jeho a prostředky, tam hlásá o povinnostech lidí k Bohu, k sobě, k bližnímu, k rodinám, národům a státům. Mluví ku shromážděným jménem jejich rodičů, jménem podřízených i nadřízených, zaměstnavatelů i dělníků. Volá zpět duše ztracené, v dobrém utvrzuje a zlého varuje, k ctnosti rozplaměňuje a zkázu odvrací. Koho má kněz rovného na světě v této vznešené práci? Žádného.

d) On bojuje na celé čáře s náruživostmi lidí. A co si tím u mnohých zaslouží? Nenávist a pomstu. Však to ho neleká. Když uvažuje o mnohém přikoří, pohlédne na kříž jako na svou záštitu a rty jeho pronesou: Co mi to uškodí? I sv. Jan Kř. zaplatil hlavou svou boj proti hříchu Herodesovu. Nechť přijde to či ono, jsem na vše připraven. Budou-li mne pronásledovati, nebudu z kněží první ani poslední, budu trpět sám, odeprou-li mně domácího chleba, budu hladověti sám, uvrhnou-li mne do žaláře, aby hlas můj umlčeli, budu trpět opět jen sám a sám; a přivedou-li mne na popraviště, že jsem právo hájil a nectnost káral, umru rád. Nezanechám žádné vdovy, žádných sirotek, opustím toto slzavé údolí důstojně jako tisíce mučedníků přede mnou a stanu před soudem svým s lehkým srdcem, dobře věda, že mne za moji obět veliká odměna očekává.

e) Tytéž myšlenky uvádějí kněze do těch tříd, kam každý jíti se štítí. On navštěvuje bídne chaty, pomáhá nemocným a bídu trpícím, stírá jejich slzy, do duše jejich balsám leje, hojí rány života, pozdvihuje stísněné v jejich svízelných a sílí je útěchou.

5. Kněz jest nejúžeji spojen s každou křesťanskou rodinou. Když matka na novorozené dítě prvně se usměje, odnášeji je brzo ku knězi, aby je křtem přijal do sv. víry; když matka se zotaví, přichází k úvodu. Kněz poučuje a vzdělává děti ve škole, připravuje je na sv. svátosti: zpověď, sv. přijímání, biřmování. Kněz sňatku žehná, k němu lid chodí na radu, pro pomoc, na kázání, ku zpovědi, jemu otvírají lidé nitro své dokořán, aby našli klidu a odpuštění. Kněze volají k nemocnému, aby ho navštěvoval, těšil, sv. svátostmi na cestu poslední zaopatřil; kněz přichází křesťana vyprovodit a uložit do hrobu, slouží za něho zádušní mši sv., k němu o pomoc volají vdovy a sirotci ve své opuštěnosti. Tak úzce je kněz spojen se životem každé rodiny; má podíl na nejvýznamnějších jejích událostech, jest svědkem jejich radostí a účastníkem jejich žalostí.

6. Kněz dochází ve světě mnoho lásky mezi dušemi Bohu oddanými, ale jest solí v očích u lidí nevěreckých, mravně pokleslých a bezbožných, poněvadž jeho nauka, ba jeho pouhý zjev zkaženou duši jejich bouří, výčitkami svědomí zasypává a probouzí z hříšného opojení, v němž na Boha a věčnost zapomněli. Proto lidé ti kněze nenávidí, pronásledují a nejraději by ze světa všechny kněze sprovodili, aby nikdy s žádným v životě se nesetkali. Co přikorí vytrpí kněz od těchto lidí!

B

Rozjímalí jsme o povolání kněze a poznali jsme, že povolání kněze jest sice krásné a vznešené, avšak úloha jeho těžká, plná obětí, odříkání, úsilovné práce. Aby kněz svou úlohu zdárně plniti mohl, k tomu potřebuje zvláštních darů, zvláštních milostí, zvláštního nadšení, sebeobětování, zvláštní síly.

1. Čtyry roky pracoval v semináři na svém vzdělání a na své duševní přípravě. Vyšel ven do života

pln ideálů a nadšení, s mravní silou a s nejlepšími předsevzetími. Než minula leta, snad krátká doba, mnohé idealy se mu ztratily, nadšení ochladlo, vůle zeslábla i svět a snad i špatný příklad jiných kněží působil na jeho idealy kněžské jako mráz na květiny. Do duše jeho vkrádala se jakási prázdnota, kněžské úkony mu sevšedňovaly a ztrácely svou posvátnou hrůzu, duše upadala v nedbalost, ve hříchy, snad v těžký hřích ze zvyku, který ho pevně svírá jako by chtěl jeho spásu zardousiti. Svědomí jeho konejšily výčitky nitra jeho frází: Jsi člověk jako kdo jiný, proto žádných zázraků konati nemůžeš. V tom nacházel omluvu a útěchu pro svou vlažnost, nedbalost, pro své hříchy.

2. Kněz stále žije ve světě, stýká se s lidem, vidí jeho zlý příklad; to vše působí neblaze na jeho život kněžský. Jako trní dusí vzrůst ušlechtilé květiny, tak svět dusí kněžský život.

3. Nedostane-li se tělu náležité výživy, schází, hubení, až zajde. Tak jest i s duší člověka. I ta potřebuje potravy, posílení, povzbuzení, jinak život její zachází. Duše kněze potřebuje zvláště silné stravy duševní, poněvadž musí ji udržovati nejen sebe, nýbrž i duše sobě svěřené.

C

1. Proto musí kněz častěji zastaviti se u studně života, aby se tu od zhoubného dechu světa očistil, nových sil nabral a nového nadšení načerpal. A k tomu jsou exercitie. Nejvydatnější exercitie jsou ovšem ztrávené v úplné samotě a odloučenosti, konané za vedení vzdělaného, nadšeného a svatého kněze, jehož ohnivé, živé a přesvědčivé slovo do srdcí dopadá jak perlik na kovádku. Než není každému dáno, aby takové exercitie prodělal vždy dle potřeby. Proto musí se mnohdy spokojiti s jinou cestou. Není každá strava stejnou, jedna jest velmi výživná, druhá méně, ale obě přece udržují tělo při životě, zachovávají a vzpružují jeho sílu. Tak jest to i s exercitiemi; nejsou všechny stejně vydatné; ale v každých nalezne duše novou sílu životní a nové vzpružení.

2. Exercitie prodělal vlastně Kristus Pán též, neboť 40 dní před svým vystoupením se modlil a postil; exercitie prodělal a založil sv. Ignác. A jak veliké dílo připravily jeho exercitie světu ve svých výsledcích. Exercitie konali velicí biskupové a kněží, jichž památka na vždy zůstane požehnána v církvi. Exercitie konal též i císař Karel IV., který celý svatý týden v postě, o samotě na Karlštejně trávil. Exercitie přísně konati se musí v řeholích, exercitie má konati každý kněz a to, jak církev kodex předpisuje, alespoň každý třetí rok. Dobře vykonané exercitie přinášejí knězi mnoho útěchy, mnoho síly, mnoho nadšení, řady nových myšlének, novou chuť k práci a obrození jeho duševního života. Kněz lidu káže, ale knězi nekáže nikdo. A přece i jeho duše potřebuje obcerstvení a toho se mu dostává v meditaci, v konsideraci v exercitiích.

3. Aby poustevníci náležitě Bohu mohli sloužiti, uchýlovali se do samot, na pouště, do lesů, do hor. Aby exercitie mohly býti řádně vykonány, jest třeba k nězi samoty, odloučení od světských záležitostí, aby imi nebyl rušen ve svém rozjímání.

4. Když cestujeme, činíme tak proto, abychom se osvěžili, poučili a povzbudili k nové práci. Exercitie jsou také cestováním ve věčných pravdách, v nichž nalezneme osvěžení, poučení, i povzbuzení k další práci na spáse duše své i svých svěřených.

5. Exercitie předvádějí tak zvaná praeludia t. j. tajemství a pravdy, v nichž se má uvažovati, naučení z nich čerpati, sebe se tázati, jak jsme se těmito pravdami v životě řídili, co jsme opomíjeli, po příčinách této nedbalosti pátrati, je poznati a prostředky k zlepšení hledati, předsevzetí si tvořiti, Boha o pomoc prositi a Marii a svaté za přímluvu vzývati.

Veliké, důležité, užitečné a spasitelné jest toto dílo. Kriste, který jsi nás do stavu svých kněží povolati ráčil, který od nás počet duší nám svěřených žádati a dle toho nás na věčnosti souditi budeš, provázej nás svou milostí v tomto díle našem. Amen.

MEDITACE II.

Účel života.

1. Ctihodný Beda vypravuje ve svém cirk. dějepis Anglicka tuto událost: V sedmém století po Kristu dorazil ku břehům Anglie křesfanský věrozvěst a žádal na Edvinovi, králi Nortumbrův, aby mohl jemu a jeho podaným kázati novou víru. Král svolal radu svých vůdcův, aby se s nimi poradil; a tehdy jeden z nich promluvil toto: Snad si, ó králi, vzpomínáš, co se tobě nejednou za dnů zimních přihodilo. Ty jsi seděl s vůdci vojenskými za stolem, když na krbu příjemně oheň hořel, jenž celou síň velmi dobře vytápěl, kdežto venku dešť, sníh a vítr burácel. Tu vlétl ptáček v síň, prolétl ji celou a jako jedněmi dveřmi přiletěl, tak zase druhými vyletěl. Jen na okamžik radoval se z toho, že ani bouří ani deštěm netrpí; blažený ten okamžik byl však krátký, nebo jako ze zimy přišel, tak zase do zimy se navrátil. I život lidský podobá se skoro jen jednomu okamžiku. Co ho předešlo a co po něm následuje, nevíme. Jestliže tedy to nové náboženství nám o tom více jistoty a bezpečnosti podá, nežli to naše pohanské, pak jest slušno, abychom je přijali a jím se řídili.

Z pouhého nic vstupuje člověk v tuto říši života jako bojácný ptáček, o němž vojevůdce mluvil. Přemnozi nemají ani toho štěstí, aby křídla svá nad oblažujícím ohněm krbu ohřáli. Chudoba a práce, bolest a strádání jsou po celý život zemský jejich údělem. Jiní, jimž se dostalo něco lepšího, jichž ale počet skrovný jest, sedí na okamžik jako hosté za stolem štěstěny; ale rychle jako pták mine čas, a brzo ať šťastni neb nešťastni, bereme se všichni chudí i bohatí, letmo protějšími dveřmi, které nazýváme smrtí.

A protož jest-li otázka na světě, na jejímž rozřešení nám záležeti musí, jest to zajisté otázka tato: Poněvadž přítomnost jest tak krátká a budoucnost tak dlouhá, co nám přinese budoucnost? Co mně činiti jest, aby budoucnost se pro mne dobře vytvořila? Proč vlastně na světě jsem? Jaký účel život můj má? Co činiti mám, abych jej dosáhl?

2. Než běda! Mnozí lidé o všech jiných věcech chtějí něco alespoň věděti, pátrají, studují o nich, ale na tuto věc nemají prý kdy. Jaká to zpozdilost, jak veliká to lehkomyšlnost! Tito lehkomyšní lidé pronášejí v Pascal. Myšlenkách tato charakteristická slova: Jakož nevím, odkud pocházím, rovněž tak nevím, kam jdu; jedno toliko vím, že při vykročení ze světa buď na věky v niveč se rozpadnu, nebo v ruce přísného Boha padnu. Snad bych mohl v této hrozné nejistotě nabýti trochu světla, ale to by mne mnoho práce stálo a já k tomu nemám pražádné chuti. Ať se těmi otázkami trápí, kdo v tom zálibu má. Já půjdu beze strachu vstříc smrti, ať to pak se mnou dopadne jak chce, nebudu sám! Na věčnost, na konec, na smrt a cíl života tito lidé mysliti nechtějí. Podobají se těm, kteří na vrcholu sopky tancují, která každé chvíle jícen svůj může rozevřiti a je navždy zničiti.

3. Jiní přicházejí v těchto otázkách na scestí, poněvadž je svádi přílišná láska k světu. Jedni hledají svůj cíl v bohatství, jiní v moci a slávě a opět jiní v rozkoších.

Jest zlato a bohatství cílem našeho života? Seneka popisuje paláce bohatých Římanů, které tvořily celá města. Varro píše o nich, že měli umělá jezera, prameny, vodotrysky, sady, lázně, rybníky a zvěřince. Juvenal vypravuje o množství uměleckých soch a obrazů, které v nekonečném množství zdobily báječné budovy římských boháčů. Zlata bylo v Římě taková hojnost, že nejobyčejnější nářadí domácí bylo z něho zhotoveno, jak Plinius vypravuje; ano nádhera a přepych Římanů dostoupily tak daleko, že i podešve měli posázeny perlami a zdi drahokamy byly zdobeny.

Za tímto bohatstvím jednotlivců nezůstával přepych veřejných místností pozadu. Všude bylo plno uměleckých a drahých soch, obrazů, kolosálních staveb, nákladných mostů, skvostně zařízených lázní, odvážných viaduktů, rozsáhlých sadů s nejvzácnější květenou a zvířenou. Řím měl tehdy dvě obrovská kolosea, 22 obrovských soch na koni, 80 soch pozlacených, 74 soch ze slonových kostí, 3785 nádherných sochami zdobených sloupů z bronzu, více než 10.000 soch na místech veřejných, 423 báječně zařízených chrámů, 856 s neslýchaným přepychem zařízených lázní a 1352 zřidel. V lázních Antoniových bylo 1600 sedadel z hlazeného mramoru, lázně Dioklecianovy jich měly ještě jednou tolik. Tak ohromné bohatství měl Řím a štěstí mu to nepřineslo; neboť toto nesmírné bohatství vyvolalo v Římě řadu nectností, takže Řím tonul v prodajnosti, věrolomnosti, zradě, chlípnosti a zhýřilosti; prázdnota duševní a otrava všeho mravního života byla všeho výsledkem. Lidé, kteří měli zlata v takové hojnosti, pojal hnus z tohoto života, takže končili samovraždou, již padli za oběť mužové nejslavnější jako Brutus, Cato, Scipio, Lukanus a m. j. Ty hromady zlata vyvolaly v Římě nechuf k životu a šílenou touhu pryč z něho utéci. Bohatství a zlato není cílem života člověka. Můžeš-li jej čestným způsobem nabýti, přičiň se o to, neboť mnoho dobrého jím učiniti můžeš, ale nespátřuj v něm cíl svého života, neboť zavedlo a zničilo mnohého.

Karel V. byl mocným, velikým císařem; o jeho říši se říkalo, že v ní slunce nezapadá, neboť rozprostírala se po mnohých zemích. Jeho zlatá koruna byla tak těžká, že ji sotva unesl. Po 40 let těšil se své moci a slávě, již rovno nebylo, ale na konec jej všechna moc a všechna sláva omrzela a vstoupil do kláštera, by se tam na smrt připravoval. Chvilí před svou smrtí řekl: Na trůně neměl jsem pravého pokoje ani klidu ani štěstí.

Napoleon, jehož slávě a moci se tolik svět obdivoval, řekl o sobě: „Svět záviděl mi mé štěstí a moji slávu, ale já jsem při tom šťastným se necítil.“ Jak skon-

čila jeho sláva smutně! Ode všech opuštěn, hlídán a střežen od svých nepřátel až do posledního svého vzdechu, zemřel na skalnatém ostrově sv. Heleny po mnohém utrpení. —

Na světě bylo asi 2550 králů, kteří panovali nad 64 národy; 300 jich bylo svrženo s trůnu, 152 jich bylo zavražděno, 126 uvrženo do žaláře, 108 odsouzeno, 64 jich odstoupilo, 25 zemřelo následkem utrpení a 24 jich spáchalo sebevraždu.

Nuže, jest moc a sláva cílem člověka, který ho blaženým činí? Ach není, není.

Jest v rozkoších cíl člověka? V našem světě to tak skoro dopadá, jako by rozkoš cílem života byla. Vše se honí jen za rozkoší, každý chce hodně na světě užívatí a se vyžít. A poněvadž za peníze se může na světě vše koupiti, odtud dnes ve světě ten shon po penězích. Než jaké jsou konce toho! Nemocnice, blázince a žaláře jsou plny těch lidí, kteří cíl svého života hledali v rozkoši. Tam vede rozkoš a nezřízená touha po požitkářství. Šalamoun okusil všech rozkoší, pil z jejich číši až na dno, ale když všeho okusil zvolal: Marnost nad marnost a všechno na světě je marnost, mimo Bohu sloužit.

4. Ani zlato, ani moc, ani sláva, ani rozkoš nejsou cílem člověka, poněvadž blaží jen chvíli; ale duše lidská touží po tom, co stále blaží, v tom hledá cíl svého žití. A v čem ten cíl spočívá? Když jsi vyplnil svou povinnost, cítil jsi v duši své uspokojení a blaživý klid. Proč? Poněvadž jsi splnil to, co ti svědomí a svědomím hlas Boží ukládal. Mezi tvým skutkem a zákonem Božím ozvala se harmonie a její akordy přinášely nitru tvému štěstí a pokoj vnitřní. Co jest tedy štěstí života? Harmonie, soulad mezi skutkem člověka a zákonem Božím a požívati toho štěstí jest cílem člověka na zemi. Uváděti myšlenky, slova a skutky své v harmonii se zákonem Božím, nazýváme však sloužením Bohu. Cílem člověka jest tedy sloužiti Bohu, tím dojiti spasení a věčné blaženosti. Vévoda Maxmilian pravil: „Když jsem se začal učit, říkali mi, že jest mým cílem býti velikým státníkem, když jsem se stal vojínem, říkali mi, že jest

mým cílem býti velikým generálem, ale nikdo mi neřekl že jsem proto na světě, abych sloužil Bohu i jako vévoda. A přece to jest jediná pravda a vše ostatní není. Děkuji Bohu za to, že jsem ji konečně poznal.“

Cílem každého člověka jest Bohu sloužiti. Každá věc jest však jen potud dobrá, pokud cíli svému vyhovuje. Hodinky, které špatně ukazují čas, nejsou dobré byť by i ze zlata byly a třeba drahými kameny posázeny. Tak také každý člověk, který neslouží Bohu, jest špatný člověk, poněvadž miji se svým cílem.

Každý kněz jest však člověkem a proto jeho cílem jest sloužiti Bohu. Každý kněz má se pečlivě o to starati, aby sám cíle svého došel, tedy, aby Bohu svému poctivě a věrně sloužil; než jeho povoláním životním, které si zvolil, jest pečovati i o to, aby lidé jeho péči svěření došli cíle svého, aby poctivě a věrně Bohu svému sloužili. Který kněz to činí, jest dobrý kněz, který toho nečiní, jest špatný kněz, byť i jinak zázraky dělal.

5. Kdo chce oheň rozníti, musí jej míti. Kdo chce jiné k službě Boží nabádati, musí sám nábožensky žiti. Vos estis sal terrae, pravil Spasitel k apoštolům a jejich nástupcům.

Jak má kněz sloužiti Bohu, aby sám spásy došel? Jak má kněz pečovati o to, aby co možno nejvíce duší jemu svěřených došlo cíle svého v blaženosti věčné?

a) „Co činiti mám, Pane, abych života věčného dosáhl?“ ptal se mladý muž Krista, a ten mu odpověděl: „Zachovávej přikázání; chceš-li však dokonalým býti, pojď a následuj mne!“ V těchto slovech Spasitelových jest obsažena odpověď pro každého kněze. K dosažení života věčného stačí zachovávat přikázání, chce-li však se dodělati dokonalosti, žádá se více; následování Krista, které tak krásně popisuje zlatá kniha Tomáše kem-penského. —

Nuže, co jsi učinil ku spáse duše své? Zdali duše tvá, mezitím co pracovati máš o spásu jiných, nehyne? Jiným kážeš slovo Boží, zdali kážeš také sám sobě meditací? Bez meditace není duševní život možný. Čítáš v takových knihách snad málo nebo docela

nikdy? Snad jich ani nemáš? Jest ti třeba stálého povzbuzování a dobrého příkladu. Čteš v životech svatých, které jsou mnohým zdrojem svatého života pro kněze? Vykládáš lidem písmo sv., zda-li pak sám jsi přečetl celou bibli? Kdybys každý den před spaním jen několik minut četl, co bys přečetl za celý život? Co bys tu měl povzbuzení, co myšlenek, co látky! —

Konáš denně svůj examen conscientiae? Snad na to nemáš času a snad ani chutě! Jak pak můžeš v duševním životě činiti nějaké pokroky? —

Kněz se má stále vzdělávati a pokroky činiti. Nuže co čteš? Snad jen noviny? Ty tvoří snad celou studnici tvých vědomostí? O, jak jest pak chatrná vědomost tvá, neboť spokojuješ se s takovou duševní stravou jako nejposlednější člověk na tvé osadě. Jak podporuješ katolický tisk? Snad tím, že každou knihu, každý časopis, který ti na ukázkou poslán bývá, bez prohlédnutí vracíš? Nadšený kněz rád čte a se vzdělává a bohatá knihovna jest jeho chloubou. Jakou máš ty knihovnu? Snad máš několik knih z mladších let a to ještě snad nečtených neb nerozřezaných! Jako mladý kaplan jsi ještě snad tu a tam nějakou knihu koupil a časopis ten či onen odebíral, doma v nich čítával, ale časem tě to snad přešlo a katolická literatura přestala pro tebe existovati. Cím omlouváš toto jednání: nedostatkem peněz? Zda-li snad ročně sta nevynekládáš na cestování a krejcarem na knihu šetříš? Říkáš: nemám času na čtení a zatím celé večery prosedíš ve společnosti, snad v hostincích při planém povídání? Knězi bez knihy vede se tak jako rybě bez vody a proto kněz, který se knihy štítí, bývá špatným knězem. Kněz řádný knihu miluje, rád v ní čítá, kněz, který ve svém povolání jen obživu hledá, knihu nenávidí. —

Lidi vyzýváš, aby často chodili ku sv. zpovědi. Jak často chodíš ty? V semináři chodíval jsi každý týden. Mnozí osadníci tvoji ač laikové chodí častěji snad než ty. Koho milujeme, s tím se rádi scházíme, s tím rádi hovoříme, s tím rádi býváme. Dle toho, jak často chodíš ku sv. zpovědi, posuzuj svou lásku k Bohu. Jak konáváš

sv. zpověď? Snad na rychlo a dosti povrchně, že necítíš žádné duševní úlevy a útěchy ani povznesení? Zanechává zpověď tvá v duši tvé snad duševní prázdnotu? O, pak není dobrou. Když se ti některý osadník zpovídal a ty jsi viděl tu svědomitost a vroucnost s jakou na svém obrácení duše své pracuje, jak upřímně to minil, zda-li tě při tom nenapadla myšlenka: O, kdybych já tak vroucně své zpovědi konal.

Jaký život vedeš? Jest tvůj život kněze důstojný? Co si o tobě myslí a jak tě posuzují tvoji osadníci? Ti velmi dobře vycítí u kněze, zda-li jeho život jde po přímých kolejích k svému cíli a takovému knězi to dávají také pocítovati. Lid se chová po většině ku knězi tak, jak si zaslouží, a kněz má takovou vážnost na své osadě, jakou si svým chováním vydobyl.

Jaký život vedou lidi ve tvé domácnosti? Jest to život řádný, křesťanský, příkladný?

Přemýšlej o tom, co by tu třeba bylo napravit, polepšiti.

b) Účelem tvého povolání kněžského jest, aby duše tobě svěřené došly spásy. Jak plníš tento účel? Co prostředků ti církev dala do rukou, jak jsi jich užíval? Do rukou tvých vložila církev breviář, abys jím posvěcoval práci svou, volá tě denně k oltáři, abys tam konal oběť nejsvětější za své osadníky, volá tě na kazatelnu, abys tam slovo Boží hlásal, do zpovědnice, abys je ku sv. životu povzbuzoval, volá tě do školy, abys dítky sv. náboženství vyučoval a je v něm vychovával, volá tě k nemocným, abys je na poslední cestu doprovázel, přivádí před tebe snoubence, abys je pro život připravil a svátostí spojil, lid se k tobě utíká o pomoc ve svých útrapách, k tobě v naději shlížejí dítky, mužové i ženy, starci i stařeny, k tobě o pomoc volají chudí, k tobě na radu v důležitých chvílích života chodí snad i mocné a vlivné vzdělané osoby. Nuže zpytuj sebe, jak jsi užíval všech těchto prostředků k tomu, abys duše, které ti Bůh svěřil, s ním sbližoval, ve spojení s ním je držel a je jemu v hodinu smrti odváděl? O blaze tobě, jestliže svědomí tvé odpovídajíc na tyto otázky může

řici: dělal jsem, co jsem mohl, pracoval jsem svědomitě. Jestliže však svědomí tvé musí proti tobě obžaloby pronášeti, tebe z pohodlí a nedbalosti vinit, pak přemýšlej, kterou cestou se dáti, jakých prostředků voliti, aby náprava se stala, bys cíle svého došel a duše tobě svěřené k němu přivedl. Amen.

KONSIDERACE I.

O modlitbě kněze.

Ad sacerdotem pertinet orare et sacrificium offerre
praví ordinující biskup při svěcení k novoknězi. Modlitba
jest tedy charakteristická známka kněžského povolání;
kněz bez modlitby si nelze představit a dle toho, jak
kněz koná modlitbu, se posuzuje jeho kněžská kvalita.

Co jest modlitba? Rozmluva člověka s Bohem;
kardinal Hugo srovnává modlitbu s nanebevstoupením
Páně, a to právem, neboť modlitbou jako bychom se ze
země do nebes vznášeli.

Čím více kdo s kým obcuje, tím více se k němu
přibližuje, tím těsnější se stává jejich svazek. Poněvadž
modlitba je obcování s Bohem, sbližuje člověka s Bohem
tím více, čím častěji se koná, koná-li se řádně.

Modlitba dobrá naplňuje duši sv. klidem, vnitřní
radostí a blahem. Sv. Filip z Neri při svých modlitbách
býval tak modlitbou oblažován, že volal: Proč, Bože, jsi
mi dal jen jedno srdce, abych Tě jim miloval! Haydn,
když býval nejvíce unaven, šel do své domácí kaple,
aby tam se na modlitbách občerstvil. Modlitba jest
útočištěm pro zarmoucené, přístavem pro tonoucí, pod-
porou poražených, pokladem pro chudší, záštitou pro
bohaté, lékem pro nemocné a ochranou pro zdravé,
praví Jan Zlatoustý.

Co jest modlitba pro kněze? Duševní stravou, které
sám má co nejvíce požívat. Jako květina, která není
zalévána, hyne a schne, tak se děje knězi, který v mod-
litbách ochabuje; kněz, který modlitbám odvyká, zachází
na scestí, které se může stát jeho kněžskému životu
osudným. První cesta k vlažnosti kněžské, k řemeslnosti

kněze počíná ochablostí v modlitbách. Kněz, který se řádně modlí, byť i sebe více poklesl, přece na pravou cestu přijde; kněz, který se přestal modlit, jest však ztracen. —

Kněz má býti v nejužším spojení s Bohem. Jako panovník musí býti v úzkém styku se svými ministry, tak i Bůh chce býti ve stálém spojení se svými kněžími v modlitbách. Modlitbami vyprošujeme si milosti. Kdo potřebuje více milosti než-li kněz? Modlitba vlévá v duši lidskou novou sílu, útěchu, vzpruhu, naději. Kdo potřebuje více síly duševní, více útěchy, vzpružení a naděje než-li kněz? Modlitbou vzdává se chvála Bohu, modlitbou se mu děkuje, modlitbou se Bůh smiřuje. Kdo více má Boha chváliti než kněz, kdo více mu děkovati než kněz, kdo jest v prvé řadě povolán Boha smiřovati než-li kněz? Jestliže sv. Lukáš praví: Jest třeba se stále modlití a nepřestávati, čím více tato slova platí o knězi? Písmo sv. praví, že Kristus Pán celé noci na modlitbách probděl. Jestliže sám Božský Mistr tolik cítil potřebu modlitby, čím více musí toho pocíťovati kněz? Kristus napomínal sv. apoštoly: Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Zda-li táž slova neplatí dnes kněžím? Co jsem, milostí Boží jsem, praví sv. Pavel. Zda-li kněz nemá ve svém povolání volati: Co mohu, mohu jen s milostí boží a té se mi hojně dostává v modlitbách. Proto kněz má konati různé modlitby sám i s lidem.

1. Při svěcení vkládá církev v ruce kněze breviář a zavazuje ho pod těžkým hříchem k persoluci a ku vrácení beneficalních požitků, kdyby breviář vynechával. Breviř obsahuje písmo sv., věčně svěží žalmy Davidovy, výroky proroků, Krista a apoštolův, životy svatých, homilie sv. otcův — jest to krásně složená modlitba kněze, v níž každý kněz nalezne hojný zdroj poučení, síly a útěchy pro svou kněžskou práci. Nuže, jak jsi se tuto modlitbu modlil? Snad si ji někdy vynechal, když proto zákonité příčiny jsi neměl? Snad jsi breviř nechal doma, když jsi na cesty odejel? Či snad docela patříš k těm nemnohým, kteří vůbec breviř odložili? Kněz, který breviř přestal se modlití, přestal býti knězem a sklesl na živnostníka, který ve svém po-

volání hledá jen svou obživu a nikoliv ideály. Snad se omlouváš, že nemáš času? Kněží, kteří bývají nejvíce zaměstnáni a kteří mnoho vykonali, breviř řádně se modlili. Rozděl si čas a určitou pravidelnou dobu stanov si pro breviř; nejvhodnější doba bývá ráno přede mší sv., před polednem, před večeří. Do večere hleď býti s breviřem vždy hotov a neodkládej ho do noci. Jeden starý děkan říkal svým kaplanům: Když kněz breviř do večere se nepomodlí, po večeři obyčejně hledá důvod, který by ho od modlitby sprostil.

2. V časných hodinách ranních vstává kněz a koná ranní modlitbu. Má-li každý člověk mnoho příčin k tomu, aby se modlil ráno, má jich tím více kněz. Potřebuje hojně milosti a pomoci Boží, při mši sv., zpovídání, ve škole, ve farní kanceláři, vůbec po celý den. Jestliže Bůh nestaví domu, marně na něm pracují, kteří jej staví. Jestliže Bůh s knězem nepracuje, marná jeho práce. Proto třeba milosti, pomoci, požehnání a posvěcení práce, čehož dosáhnouti lze modlitbou. Nuže, jak modlitbu ranní konáš? Jest to modlitba skutečně kněze důstojná? Či snad se spokojuješ s těmi modlitbami, které jsi konal jako dítě, student? Kněz se má jinak ráno modlit než obyčejný laik. Máš pro ni dost času, či snad dlouho ležiš. a pak pro chvat do kostela modlitbu jen na rychlo odbývat musíš? A což večer? Máš v duchu prožiti celý den a zkoumati, co jsi dobře, co špatně učinil, máš zpytovat svědomí, lítost nad hříchy vzbuzovati, předsevzetí činiti, k Panně Marii, ku svému patronu a svému andělu strážci se modlívati. Zdaliž to činiš? Či snad dlouho ve společnosti sedáš, tak že kouřem a snad i nápojem zemdlen modlitbu večerní jen tak na rychlo odbudeš, jen abys již na lůžko jíti mohl? Jistý kněz když ráno vstával, poznamenal čelo své křížem volaje: Ve jménu P. Ježíše Krista vstupuji v nový den. On mne rač ode všeho zlého ostříhati, v dobrém utvrditi a práci mé žehnati. Pak se začal oblékati a mýti a při tom si tiše zpíval píseň: Mé jsi potěšení, můj Ježíši, a po té pozdravil písní „O Sanctissima“ Matku Páně, načež poklekl a vykonal ranní modlitbu. Večer když vykonal modlitbu večerní, zpíval si při svlékání píseň

k sv. Václavu a když se kladl na lože volával: Ve jménu Ježíše končím den tento, jemuž díky vzdávám za všechna dobrodiní dnes přijatá. Ochraňuj mne, Pane, této noci a opět v nové síle povolej v nový život. Ježíši, Tobě jsem živ, tobě umírám, tvůj jsem v životě i ve smrti Amen. Ave Maria!

3. Když se kněz ke mši sv. obléká, má se modliti modlitby předepsané. Jak pěkné a jak případné jsou tyto modlitby! Zda-li pak je řádně vždy konáš? Či snad při oblékání místo nich s přítomnými kněžími neb s kostelníkem hovoříš aneb docela se s nimi bavíš? K oltáři máš jíti na mysli sebrán, uklidněn a připraven. Proto se máš modliti tyto modlitby.

4. Každého zbožného kněze velmi těžce se dotýká, když vidí, že ten či onen snoubenec po sv. zpovědi beze vší přípravy zvláštní ku stolu Páně přistupuje, málo neb snad docela nic se nemodlí a rovněž tak i po sv. přijímání si počíná. Co však dlužno říci o knězi, který k oběti nejsvětější přistupuje bez přípravných modliteb ku mši sv. a po mši sv. hned zase rychle ze sakristie utíká. Mše sv. jest něco tak vznešeného, tak velebného, že k ní každý kněz s posvátnou hrůzou přistupovati a od ní zase ponenáhlu odlučovati se má. Do velesvatyně, kde Bůh sídlí, vstupovalo se svatyní, k oltáři, kde Kristus sídlí, vstupuje se z lodě do presbytáře, tak i ke mši sv. vede předsíň, accessus a recessus modliteb, který tvoří pojítko mezi mši sv. a světem. Jak jsi konal tyto modlitby? Omlouváš se nedostatkem času? Ta omluva neplatí. Nekonaš-li je, připravuješ se o mnohé milosti, podobáš se muži, který nedůstojně vběhl do císařových komnat a který zrovna tak z nich utekl, dáváš pohoršení ostatním kněžím, jsi-li jejich představený a lidem, kteří právem mohou říci: nás kárá, když bychom se před neb po sv. přijímání nemodlili a sám se ani před ani po mši sv. nemodlí. Když jdeš k biskupovi, jak se připravuješ! Když jdeš ke Kristu, jdeš bez přípravy. Když opouštíš místnost vznešenější osoby, žádá slušnost, abys pak ze zdáli své poklony činil, od oltáře odběhneš beze všeho.

5. Při mši sv. koná kněz memento vivorum et mortuorum. Při vzpomínce za živé má kněz příležitost modlití se za milost pro dítky, které ve škole vyučuje, za snoubence, které připravuje, za své domácí, za sebe a zdar pastorece své, za pokoj a mír na světě, za požehnání pro součinnost s učitelstvem, s úřady, za nemocné své osady, za ty, které zaopatřoval a p., při memento mortuorum za zemřelé, kteří na osadě v ten den zmirají, za zemřelé kněžstvo, které na osadě působilo, za zemřelé rodiče, příbuzné a známé a p. Memento mortuorum a vivorum jest hojný zdroj milostí, z něhož kněz může štědře denně rozdávat. Nuže, jak jsi užíval dosud toho zdroje? Svědomitě? Či snad pro spěch a nemístný chvat nechával jsi často tyto zdroje nevyužity?

6. Chodiš často ku sv. zpovědi. Jakou váhu na to kladeš, když děti připravuješ, aby řádně před sv. zpovědi a po ní se modlily. Jak ty končíš tyto své modlitby? Jsou to snad modlitby kněze důstojné a s náležitou zbožností konané? Či snad také při nich chvátáš a ledabyle je odbýváš, bez citu, bez vřelosti?

7. Máš svůj vlastní růženec? Nosíš jej sebou? Modlíš se jej a kdy? Či zase je tu výmluva, že nemáš času? Často chodiš do školy přespólní, do vesnic zaopatřovat nemocné, chodiš sám procházkou po polích, po lese — co tu máš času, kdy můžeš růženec se pomodlití a Matku Boží uctívat. Šťastný kněz, který Marii Pannu často uctívá, nebo duši jeho bude ochraňovati a práci požehnání hojně vyprošovati.

8. Jak konáš modlitby kostelní s lidmi? Vyslovuješ jasně a pomalu a s náležitým výrazem slova tak, aby lid tě náležitě slyšeti a rozuměti mohl? Není nic mrzutějšího, než-li, když kněz u oltáře tak se modlí, že jeho slovům lid nerozumí a místo vřelých slov modlitby jen jakési šumění a hukot nesrozumitelných slov slyší? Chápeš, jakou škodu bere tím na kostelních modlitbách tvým vlastním pohodlím a snad nedbalostí? Uvažuj a přemýšlej o tom!

9. Jak dbáš o to, aby školní děti všechny náležité modlitby znaly a je řádně se modlily? Učíš je modlitbě

sv. růžence? Jest společná modlitba školních dětí ve škole a v kostele důstojná, velebná, povznášející či si toho vůbec nevšímáš, je ti snad jedno, když děti modlitby ty odříkávají bez přízvuku, v nesouladu, rychle, jeden přes druhého, takže to lid pohoršuje? Zda-li pak jsi kdy s dětmi cvičil ve škole společnou modlitbu, aby se ji modlily pak ve škole i v kostele řádně? Či ti stačilo pouhé mechanické odříkávání bez ladu a skladu?

10. Zpěv jest též modlitbou a to vznešenou a krásnou modlitbou. Krásný zpěv jest ozdobou každé osady, lid do kostela láká a jej povznáší. Nuže, jaký jest zpěv na tvé osadě? Jakou péči mu věnuješ? Nesvaluj všechny nedostatky ohledně zpěvu jen na nedbalost řiditele choru, nýbrž přemýšlej i o tom sám, čím a jak bys mohl povznést církevní zpěv na své osadě. Vymlouváš se, že nejsi snad zpěvák? To nic nevadí, jsi ale farář, kaplan, katecheta, který může pro zpěv mnoho vykonati, když bude řádně o to pečovati. Zpívají se v adventě v tvé osadě roráty? Ne? Jak snadno bys je mohl zavést a jak by se lid z toho těšil. Jsou v tvém kostele ustanoveny určité písně pro určité dny v době vánoční a postní, v roce aby byl určitý pořádek a lid věděl v ten a v ten den se zpívá ta a ta píseň? Jaké písně zná lid na tvé osadě k P. Ježíši, k Panně Marii, k sv. Janu Nepomuc. atd. Zná a zpívá tvá osada naši krásnou píseň k sv. Václavu, k sv. Vojtěchu? Cvičí-li se lid v písních v kostelích? Jak dobře by to mohl činiti v neděli odpoledne, když by po požehnání v kostele zůstal. Jak pak školní děti znají písně církevní? Zda-li pak v hodině náboženské si dáš od školních dětí zazpívati tu či onu církevní píseň? Zda-li pak jsi vůbec školním dětem alespoň nejdůležitější písně vyložil? Ach, co by kněz mohl vykonati pro církevní zpěv, kdyby chtěl. Jednou jsem viděl veliký kostel plný školních dětí; varhany hrály náš staročeský chorál Sv. Václave, ale děti jej neuměly zpívat. Ach jak tato nedbalost bolela! Kdo to zavinil?

Končím: V církvi katolické jest mnoho krásných modliteb. Kněz modlivá se je sám i s lidem. Než tažme se sami sebe: Kolik oficielnosti jest v těchto modlit-

bách a kolik vřelosti a zbožnosti? Jak to působí na lid, na duše věřící, na nepřátele náboženství, kolik užitku z toho má naše duše a kolik sláva a čest Boží? Zůstane při těchto otázkách duše naše prázdná výčitek? Ne-li, přemýšlejme o nápravě! Lid z dobrých důvodů hledá u kněze zbožnost, chce viděti v něm nejen svého vůdce a rozdávače svátostí a služebníka církve, nýbrž také dobrého a zbožného křesťana, který mezitím co sobě duše svěřené ku blahu vede, také sám ve zbožnosti dobrou cestou ku věčnému blahu kráčí. Lid oceňuje u kněze píli a práci a jeho zdatnost, ale dokud se nepřesvědčí o jeho pravé zbožnosti, důvěry v něj nemá; a té jest každému knězi v jeho pracích třeba v míře největší.

Kriste, který jsi sv. apoštoly modliti se učil a jim svým vznešeným příkladem na modlitbách svítil, dej ubohé duši mé dar pravé nábožnosti, v níž bych pro Tebe duše, jež jsi mi svěřil, řádně vychovával a duši svou Tobě na věčnosti odevzdal. Amen.

MEDITACE III.

Hřích kněze.

Každá matka miluje své dítě láskou nesmírnou, radost dítěte jest její radostí, bolest jeho jest její bolestí, pracuje všemožně na jeho blahu, na jeho štěstí, neboť dítě její jest pokračováním jejího vlastního já, jest její druhé já; pro dítě její nic jí není těžkého, nic potízného, pro ně ochotna jest k největším obětem a největším strádáním. Dítě své by ani ta nejchudší matka nedala za nic na světě, jeho život má pro ni cenu nesmírnou, za jeho život by byla ochotna dáti i život svůj. A přec žila jedna jistá matka, která svými ctnostmi vynikala nad ostatní jako zlato nad ostatní kovy a matka ta měla syna, k němuž cítila nezměrnou lásku mateřskou, tak že všem matkám zářivým vzorem býti mohla. Byla to Blanka, matka sv. Ludvíka. A ta matka přes nezměrnou lásku ke svému synu přec byla ochotna ho vydati v náruč smrti, chtěla obětovati život jeho za určitou cenu. A jaká to cena byla, kterou mateřská láska žádala? Raději bych tě hned na mářách viděla než-li v těžkém hříchu. Smrti svého syna krále dávala přednost před jeho těžkým hříchem. Z toho si dovedeme představit, co těžký hřích jest, jaké zlo v sobě chová, jaké neštěstí pro člověka znamená.

Co jest těžký hřích? Překročení zákona božího ve věci těžké a důležité, s plným vědomím a s plným souhlasem. Zákon věčný jest rozum božský neb vůle boží, který přirozený pořádek zachovati přikazuje a rušiti jej zakazuje, praví sv. Augustýn. Svět jest Bohem stvořen a proto od něho dostal i svůj zákon a řád. Hřích tento zákon boží ruší a pořádek Bohem stanovený trhá a proto hřích jest vzpourou proti Bohu. Vzpoura proti vladaři patří mezi nejtěžší zločiny a státy trestají tento zločin smrtí. Jak má býti teprv potrestána vzpoura proti

Bohu? Co jest Bůh a co jest člověk? Bůh jest největší existující mocnost, před níž padají v prach ponížení největší panovníci světa; i ten největší panovník pozemský měl říši omezenou, ale říše Boží jest bez konců, každý panovník vládl jen určitou dobu let, ale Bůh vládne na věky, panovníci mohli učiniti na světě mnoho, ale Bůh všechno, všichni panovníci měli své chyby, ale Bůh žádnou, všichni vydávali zákony, jimiž chybiti mohli, ale zákon Boží chybiti nemohl, jest a byl nejmoudřejší, nejúčelnější, nejprospěšnější. A co jest člověk? Pouhé nic, slabý tvor, jeho rozum jest omezený, moc malá, život jeho visí na niti, od Boha vždy a v každém směru závislý, v rukou Božích spočívá jeho zdar i nezdar, zdraví i nemoc. úspěch i neúspěch, štěstí i neštěstí, život i smrt. A tento člověk, který pro nepatrný zisk, jež od nějakého člověka druhého získati se snaží, vše podniká, aby přízně jeho si dobyl ba i v prach člověka nedůstojného ponížení poklesá, ten člověk vypovídá poslušnost Bohu, zákonem jeho opovrhne a vzpoury proti němu se dopouští. A co teprve říci o hříchu kněze? Kněz jest důstojníkem Božím, on má lid vésti k tomu, aby zákonu božího nanejvýše si vážil a dle něho žil, než on sám poslušnost Bohu vypovídá a proti němu svým hříchem se vzpoury dopouští. Jak přísně trestá se vzpoura důstojníka proti generálovi a pro těžkost provinění! Jak veliké provinění má do sebe teprve vzpoura kněze proti Bohu — těžký hřích kněze!

Těžký hřích nazývá se smrtelným. Proč? Proto, jak praví sv. Alfons, že smrt duchovní působí. Kněz, který má duchovní život buditi, siliti a u duší sobě svěřených pěstovati, sám v sobě ho těžkým hříchem ničí. Pramen, z něhož má téci voda života pro jiné, se zasypává a ucpává. Jiné krmiti má a sám hladoví.

Těžký hřích zbavuje kněze posvěcující milosti t. j. lásky Boží; kdo je v těžkém hříchu, ten jest u Boha v nemilosti. Jak rmoutí se dítě, když mu matka řekne, že jeho více ráda nemá. Co říkati má kněz, který ztratil lásku toho, do jeho služeb do smrti své vstoupil, když upadl v nemilost svého věčného Pána! Jak rmoutí se kněz, když vidí, že upadl u svého biskupa do nemilosti,

že ztratil jeho lásku? Co teprve má říci jeho duše, když vidí, že upadla do nemilosti samého Boha!

Kněz, který jest v posvěcující milosti boží, jest adoptovaným synem Božím, ztratí-li ji, ztrácí i synovství, neboť praví písmo sv. : Kdo hřeší, z ďábla jest. Jak trpce plakal marnotratný syn, že ztratil otce, jak teprve hořce plakati má kněz, který ztratil Boha Otce. To jest zajisté ztráta nesmírná.

Syn po otci dědí, stává se po zákonu účastným jeho majetku; syn vyděděný ztrácí právo na majetek otcův. Kněz v posvěcující milosti jest adoptovaným synem Božím a tudíž dědicem království nebeského. Hřích těžký kněze vyděduje a zbavuje ho království věčného. Jak veliký, nesmírně veliký trest stihá kněze vyděděním z království věčného, nebeského!

Dopustí-li se jinak vynikající a zásluhy plný muž zrady, tu když jest odsouzen, ztratí všechny své zásluhy. Ztrácí titul doktorský, který si studiemi dlouhými vydobyl, ztrácí úřad svůj, jehož po letech se dopracoval, ztrácí majetek svůj, svou čest i všechna vyznamenání, která kdys od panovníka dostal. Tak i kněz byf by si sebe více zásluh ve svém povolání před Bohem získal, když upadne do těžkého hříchu, všechny nadpřirozené zásluhy ztrácí. Plní se na něm slovo písma : „Na žádné spravedlnosti jeho, které by činil, nebude pamatováno.“ (Ez. 18, 24.). Jestliže ztráta časných zásluh trpce dobytých jest vždy bolestná, jak teprve má boleti kněze ztráta zásluh nadpřirozených!

Kdo jest v posvěcující milosti, jest v lásce Boží a proto požívá zvláštní ochrany a péče Boží. Kdo těžce hřeší, ztrácí posvěcující milost a s ní zvláštní ochranu a péči Boží. Jak se rmouti člověk, když pro své provinění ztratil ochranu mocné a vlivné osoby, které se dřív těšil! Co teprve říci má, když ztrácí ochranu Boží? Jak se náš svět honí dnes za protekcí! Co všechno se podniká, aby se protekce mocných osob získala? A protekci Pána nejmocnějšího a nejvlivnějšího — Boha tak snadno a lehce lid ztrácí a kněz místo, aby lid tohoto neštěstí varoval, sám svým zlým příkladem ho k tomu svádí.

„Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného“. Toť stručný rozsudek nad těžkými hříšníky. Věčné zatvrzení: peklo. „Synu, jako před tváří hada, utíkej před hřichy! Zuby lva jsou zuby jeho, které zabijí duši lidskou.“ Jak kněz, jehož životnímu povoláním jest získávat duše nebi, sám svou duši těžkým hřichem ztratit má a vydati ji peklu? Jak hrozné to pomýšlení!

A jaké smutné následky má těžký hřích v životě vezdejším! Hřích bídné činí nejen národy nýbrž i jednotlivce. Těžký hřích ruší pokoj duše a vlévá do ní rozervanost. Kněz bez vnitřního pokoje, kněz s rozervaným svědomím, jaké bídné stvoření to jest! Těžký hřích působí často hanbu, jindy nemoc, omrzlost života, ba i zoufalství. Co jest kněz beze cti, kněz pro hřichy, jimiž se prohřešil, různými nemocemi stížený, kněz výčitkami svého svědomí uštvaný, kněz, plný zoufalosti pro nešťastné následky hříchů svých? Ach jak našťastná, iak bídná to bytost! Jak všemi nenáviděn jest kněz pyšný a domýšlivý, jak opovrhován světem jest kněz lakomý, jak rozerván kněz smilný, jak lid odsuzuje kněze prchlivého a hněvivého, jak nesnesitelný jest kněz závistivý, jakému zžiravému výsměchu světa vysazen jest kněz nestřidmý a jak přísně svět odsuzuje kněze lenivého a pohodlného, který svěřeného lidu nedbá a jen po svém pohodlí touží!

Jestliže tolik duši kněze znešvařuje hřích těžký jen jednou spáchaný, jak teprve mu škodí hřích, častěji opakovaný. Hřích, který kněze v okovy zvyku ukoval! Nedbal jednou, dvakrát, vícekrát, klesal hloub a hlouběji, svědomí jeho se bouřilo, on je zakřikoval, omlouval se, hledal všelijaké vytáčky, výmluvy, ty mu však nepomohly a proto o — hrůzo hrůz — obětoval svému hříchu — svou víru. S posavadní přísnou vírou jeho těžký hřích ze zvyku nemohl se srovnati a proto se jí vzdal, utvořil si lehčí a snad žádnou. A přec je knězem, slouží mši sv., zpovídá, uděluje svátosti, poněvadž, kdyby tak nečinil, ztratil by pramen své výživy a proto stal se z něho kněz nevěrec. Ach, jak strašná to slova! Jaké smutné to konce těžkého hříchu ze zvyku! O duše má, postůj nad touto strašnou zkázou kněze, uvažuj o tomto

hrozném neštěstí jeho, rozvaž až v jaké konce může přivést kněze těžký hřích! Zkáza takového kněze jest horší, nežli zkáza Jerusalema, neboť Jerusalem po své zkáze znovu byl vystaven, ale kněz, který do takové zkázy upadl, obyčejně v ní zahynul i s duší svou. O Bože, chraň duši mou tohoto neštěstí!

Byť kněz sebe hlouběji poklesl, přece jest naděje, že povstane, když alespoň víru si zachoval a modlitby koná. Modlitby přinesou duši jeho milosti, milosti osvíti rozum, posílí vůli a vyvolají v něm touhu po nápravě života a po smíření s Bohem. Bůh nechce smrti hříšníka, a tím méně smrt kněze. Vizme, jak jednal Kristus s hříšníky!

Zacheus byl publikánem, dozorcem nad výběrčími daní, kteří pro své vydírání zváni byli veřejnými hříšníky. Lid jimi opovrhoval a štilil se jich, Ale Kristus Pán se dal od Zachea pozvati, užil jeho pohostinství a výsledek toho byl, že Zacheus zvolal: Oklamal-li isem koho, vrátím čtyřnásob.

Kristu přivedli cizoložnou ženu. Lid ji chtěl pro její hřích kamenovati. Ale Kristus řekl: Kdo z vás jest bez hříchu, ať hodí po ní kamenem. A nikdo po ní nehodil, poněvadž každý se cítil hříchem stížen. Kristus jí pak řekl: Nikdo tě neodsoudil? Ani já tě neodsoudím. Jdi a nehřeš více.

Čím byla Máří Magdalena? Veřejná hříšnice, padlá dívka. A Kristus ji přijal na milost a učinil z ní světici. Kristus odpustil Petrovi, on přijal na milost kajícího lotra v poslední chvíli života a on by byl odpustil Jidášovi jeho zradu, kdyby byl místo sebevraždy žádal za milost. Jaká útěcha spočívá pro kněze, který do těžkého hříchu upadl, ve slovech těch!

Los Petrův — odpuštění — los Jidášův — zavržení se stává údělem i kněží, dle toho, jak se po hříchu svém ke Kristu zachovají. Oba byli apoštolové Kristovi, oba těžce zhřešili, ale jeden povstal, druhý pak zahynul. Prvý prosil za odpuštění a činil pokání, druhý setrval ve svém hříchu, který ho uvedl v zoufalství a ve zkázu.

Jakou cestou půjdeš, ty duše má? Zůstaneš ve hříchu, který rozrývá duši tvou a v zoufalství ji vrhá jako Jidáše, či hříchu zanecháš a obrátíš se ku, svému mistru se slzou bolu a pevným předsevzetím jako Petr?

Hleď na rozdílný stav duševní kněze těžkým hříchem stíženého a kněze hříchu prostého! Kněz, který v milosti Boží žije, jak krásný život vede! Jak zbožně a s pravým požitkem duše se modlí, s jakou láskou persolvuje svůj breviř, jak ho blaží mše sv., jaké radosti duševní mu připravuje udílení sv. svátostí, jaké radosti a uspokojení mu působí jeho celé povolání! Jak smutně to však vypadá v duši kněze těžkým hříchem stíženého! Modlitba ho netěší, breviř se mu stává přítěží, ku mši sv. přistupuje pln výčitek, při udělování sv. svátostí se mu duše bouří pod tíhou hříchu, jeho kněžské působení je otráveno, mír duše pochován, svědomí rozedrání. Všechny duševní radosti jsou ty tam, v duši jeho zeje prázdnota, v hlavě mu bouří, ze stisněných prsou se derou povzdechy, zvláště když jest o samotě. Neštěstí, nepokoj, rozervanost ho tíží jako nějaký balvan. Jest možno, aby v tom stavu, který ho činí nervosním, popudlivým a tak nešťastným, setrval stále až k zoufalství? Ach, kněz musí hledati cestu ven z tohoto trudného stavu, vždyť jest to stav k nesnesení. Jak? Cesta jest známa. Poznání hříchů, lítost, zpověď, pokání a pevné předsevzetí varovati se všech příležitostí.

Rozmysli se, duše má, nad svým stavem! — Uvaž a pátrej po hříchu svém, kdy a za jakých okolností jsi se ho dopustil, kde byla příležitost, co činiti dlužno, abys se jí příště uvaroval. — Máš sílu odstraniti příležitost? Chceš doopravdy tak učiniti? Či snad sebe sám chceš klamati? Království Boží trpí násilí. Jsou příležitosti, které-li se neodstraní, jistě a to brzo do nových hříchů tě uvedou. Zde platí jediné in fuga salus. Jinak vše bude marné.

Varuj se i hříchů lehkých, alespoň dokaž to pevnou vůlí; čiň pokusy! Lehký hřích disponuje k hříchům těžkým. Člověk malými věcmi začíná, ale velkými často končí. To nic není, to je obyčejná slabost atd., tak našeptává duši naší často její úhlavní nepřítel, tak uspává

naše svědomí, ale při tom vede duši hloub a hlouběji do tmy hříchů, až ji svrhne do propasti hříchů těžkých a oková ji zvykem. Kdo se chce uvarovati hříchů těžkých, musí se střežiti lehkých.

Ježíši, který duši moji zpět požádáš a který žádati budeš i účty z duší mi svěřených, očisti duši moji od hříchu, chraň mne všech příležitostí. Slyš hlas mé denní modlitby když volám: Neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás zlého. Amen.

Růženec radostný.

Nazývá se radostný proto, že v něm rozjímá se o radostech Panny Marie. Jako život Panny Marie, tak i život kněze má své radosti. Kněz, který se dobře na školu připravil, cítí radost ze své práce, kněz který ku kázání pilně studoval, pocítí radost po kázání, kněz, který řádně zpovídal, cítí vnitřní uspokojení a radost, kněz, který celý den pracoval pilně a svědomitě, večer cítí sice únavu, ale tu mu sladí radost z vykonané práce, kněz, který po celý svůj život kněžský žil, pocítí na sklonku života radost nad vyplněným úkolem svého žití: Co radosti poskytuje knězi jeho svědomitá práce ve škole, v kostele, v pastorači!

Kristus byl na svatbě v Kani galilejské, sv. Karel Borom hrával kulečník a proto jest i knězi dovoleno požívat čistých a nevinných radostí světa k zotavení.

Avšak jsou také radosti na světě, kterých užívati knězi dovoleno není a to jsou radosti, které s hříchem spojeny bývají, z hříchu vyrůstají a hřích plodí. Snad toužil jsi po takových radostech a zábavách a pravé radosti kněze jsi pouštěl ze zřetele? Uvažuj... Věnuj modlitbu tohoto růžence na ten úmysl, aby duše tvá jen čistou radost v životě hledala a bedlivě se varovala radostí nedovolených.

Věřim v Boha.

I.

Ježíš, kterého jsi, Panno, z Ducha sv. počala.

Anděl zvěstuje Panně Marii vůli Nejvyššího, že matkou Syna Božího státi se má. Maria podrobuje se

ochotně vůli Boží a volá plna pokory: Aj já divka Páně, staniž mi se podle slova tvého. Maria osvědčila Bohu plnou poslušnost. I ty jsi vázán poslušností vůči Bohu, vůči tvé církvi. Taž se sebe, jak ty jsi se podroboval v životě svém ustanovením Božím? Přijímal jsi je tak ochotně jako Panna Maria? Ach nikoli! Jak často ti připadla ta či ona zkouška, již Tě Bůh navštívil, za těžkou, jak jsi se vzpouzel, bránil a reptal!

Jak jsi plnil příkázání církevní a příkázání tvých představených? Často povrchně, nedbale, jen částečně nebo vůbec jsi je zanedbával. Jak jsi zachovával rubriky misálu, breviře? Mnohdy jsi si nedal ani tolik práce, abys si je přečetl. Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby v duši tvé v tomto směru nastala náprava.

Modlitba desátku prvního.

II.

Ježíš, s kterým jsi Alžbětu navštívila.

Plna radostí spěchala Panna Maria do hor judských, aby navštívila svoji tetu Alžbětu a sdělila jí radostnou novinu, že stala se matkou Kristovou.

Kněz koná časté návštěvy, úřední i neúřední. Kněz má na své osadě vyhledávati nemocné, navštěvovati je, aby je v nemoci potěšil, případně ku sv. svátostem připravil, v časných potřebách jim pomohl. Když člověk stůně, potřebuje nejvíce pomoci duševní i tělesné. Nuže, jak jsi plnil tuto povinnost? Šel jsi sám? Či snad až jsi byl volán? Šel jsi rád? Či jsi mrzut býval? Kolik lidí zemřelo na osadě následkem tvé nedbalosti bez zaopatření? Pomohl jsi chudým nemocným, když ti to možno bylo? Či snad ruka tvá zůstala zavřena pro lakomst, ač mohl se otevřít a pomoci?

Jak pak chováš se při návštěvách občanských? Nezapomínáš při nich, že jsi kněz a že se máš vždy důstojně chovati, jak stav tvůj vyžaduje? Či snad se dáš někdy strhnouti proudem zábavy, že se zapomínáš, pohoršení druhým dáváš, různé nepřístojnosti si dovoluješ a docela snad někdy anekdoty neslušné vypravu-

ješ? Laici a snad spolubratři se při tom dobře bavi, smějou, ale při tom tě přece v duchu odsuzují.

Pomodli se tento desátek na ten úmysl, aby všechny tvé návštěvy konány byly dle ducha církve sv. a dle vůle Boží.

Modlitba druhého desátku.

III.

Ježíš, kterého jsi v Betlémě porodila.

Když Kristus v Betlémě se narodil, vypravuje písmo sv., že Panna Maria jej plénkami obvinula a v jeslích položila. Učinila pro něj, co mohla.

Jako Panna Maria měla na starosti Krista, tak jej má na starosti i kněz ve svatostánku. Zda-li tomuto převelebnému místu věnoval jsi vždy náležitou péči? Jest svatostánek suchý, v čistotě držený? Jest tam předepsaná záclonka? Jest tam předepsaný korporal vždy řádně obnovený? Jest ostensorium čisté, vyleštěné? Či snad zašlé a zaprášené, špinavé? Jest ciborium v pořádku? Není plášťik jeho ušpiněný, roztrhaný? Obnovuješ hostie v čas předepsaný? Jaké jest velum, které užíváš při požehnání? Uvažuj! Co jsi opomenul, naprav!

Pastýři přišli a klaněli se novorozenému Kristu. Jak pak ty navštěvuješ Krista svátostného? Adoruješ někdy? Či snad do kostela nejdeš, když nemusíš? Nebylo by ti možno, abys chvíli před obědem aneb v jinou dobu vhodnou adoroval? Máš sám také klíč od kostela u sebe? Navádíš lidi k adoraci, aby přišli do kostela se pomodlit, když jest tam velebné ticho a samota? Pečuješ o to, aby kostel byl stále otevřený a přístupný lidem? Rozjímej o tom a pomodli se tento desátek na ten úmysl, aby Bůh tě v těch předsevzetích, které poznáš, v tomto rozjímání utvrdil.

Modlitba třetího desátku.

IV.

Ježíš, kterého jsi v chrámě obětovala.

Poslušna předpisu zákona dostavila se Panna Maria s Ježíšem do chrámu, aby přinesla předepsanou

oběť. V chrámě byl právě staříčkový Simeon a stařena Anna, jimž dopřál Bůh spatřiti spásu Israele.

Na památku očisťování Panny zavedla církev úvod šestinedělek. Pěkný to obřad! Zda-li dbáš toho, abys jej občas v kostele při kázání vysvětlil? Chodí matky všechny ve farnosti k tomuto obřadu? Či snad jen některé? Co učiníš, aby se stala náprava?

Simeon i Anna léta očekávali splnění svého přání, až se ho dočkali. Čekali trpělivě, až konečně nadešla žádaná chvíle, kdy tužba jejich došla splnění. I ty máš své tužby a svá životní přání jako každý člověk. Jsi trpělivý v čekání? Či snad v netrpělivosti podnikáš různé nedovolené kroky, abys splnění svého přání urychlil, ba vynutil? Člověk se má o splnění svých tužeb, které spravedlivé jsou, sice přičiňovati, ale nemá jich vynucovati. Má učiniti sám seč jest, ale ostatní má přenechati Bohu. Buď vůle Tvá! Nezřídka člověk v životě si něco velmi vřele přeje a velmi se rmoutí, když toho nedosáhne, ale pozdější dny života jeho ho poučí, jak dobré bylo, že tehdy to či ono přání se mu nesplnilo a že se mu místo toho dostalo lepší a cennější věci. Zejména ohledně beneficia neb úředního místa má každý kněz si počínati důstojně a poctivě. Ach, co hořkostí, co oprávněných nářků a stížností by se tu dalo snést do mnohých kněží. Jak jsi si počínal ty? Volil jsi přiměřené prostředky? Neškodil jsi snad kompetentům pomluvou, na cti utrhaním, osočováním? Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby mezi spolubratry v tomto směru postupováno bylo dle vůle Boží, a aby tebe chránil Bůh všeho, co by ti tvůj úřad otravovati musilo.

Modlitba desátku čtvrtého.

V.

Ježíš, kterého jsi v chrámě našel.

Panna Maria a sv. Josef, když vracejíce se z Jerusalema večer se sešli, poznali ku svému zděšení, že ztratili Ježíše. Ihned se vrátili, hledali, až Ježíše našli.

I ty Ježíše ztrácíš, kdykoli těžký hřích duši tvou poskvrní. Zda-li pak hned Ježíše zas hledáš, v pokání,

sv. zpovědi, až ho nalezneš? Či snad duše tvá o Ježíše nedbá a tak dny i týdny mijejí, kdy prost posvěcující milosti svatokrátězně inši sv. sloužíš a sv. svátosti podáváš, než s Kristem zase v pokání se sejdeš? Snad dobře to srovnáš se svým svědomím, že ty Krista do duší věřících voláš, a sám jej v srdci svém nemáš? Pomni, že jest to cesta, která vede nejkratším způsobem ku tvé zkáze!

Hledáš Krista ve zbožné meditaci, ve zbožném čtení, zvláště večer před spaním? Či snad takové knihy ani neotevřeš, ba docela ji ani snad nemáš a večery raději ve společnosti při kartách a pivě tráviš? Jest to život kněze důstojný, když kněz snad ani jednou za týden večer nestráví doma sám? V duši takového kněze Kristus ponenáhlu se zatemňuje, až se ztratí úplně. Běda pak jeho duši! Uvažuj, jak jsi se v tomto ohledu choval ty a pomodli se desátek na ten úmysl, abys v duši své Krista nikdy neztratil.

Modlitba desátku pátého.

KONSIDERACE II.

Mše sv. — sv. obřady — čistota kněze.

1. Středem kněžského života jest mše sv., která právě kněze knězem činí. Povážíme-li, co mše sv. jest, musíme doznati, že mše sv. jest největší a nejsvětější úkaz, který na světě se děje. Mše sv. jest opakováním poslední večeře Páně, ona jest opakováním celé křížové cesty Kristovy. Charakteristickou známkou mše sv. jest kánon její. Tam shromažďuje se kolem oltáře celá církev: papež, biskup, kněz obětující, věřící v kostele i mimo kostel, celá církev bojující; k ní druží se v communicantes církev vítězná a v memento mortuorum církev trpící. Kdykoliv kněz mši sv. slouží, tehdy, jak praví Tomáš Kemp., Deum honorat, angelos laetificat, ecclesiam aedificat, vivos adjuvat, defunctis requiem praestat et sese omnium bonorum participem efficit. Proto správně praví Tridentinum: Nullum aliud opus adeo est sanctum et divinum.

Sancta sancte tractanda sunt! Maledictus, qui facit opus negligenter! Kněz má jíti na mši sv. myslí sebranou po náležitě přípravě a nemá se rozptylovati zbytečným mluvením v sakristii. Modlitby v sakristii při oblékání kněžských rouch nejsou zajisté zbytečnými. Připravují na mši sv. Dbej toho, abys byl vždy řádně ustrojen. Mnohý kněz přichází pozdě do sakristie, téměř v poslední chvíli a pak ani není času, aby se pořádně oblékl. Proto nahází roucho rychle na sebe a jde, lid pak pozoruje kněze a myslí si: ten velebný pán má málo úcty pro mši sv., když se k ní ani pořádně neustrojí. A má pravdu. Když jdu na návštěvu k vysoké osobnosti, vyžaduje slušnost, abych se řádně ustrojil; pro audienci u panovníků jsou docela určité předpisy v tomto směru. Čím více má kněz toho dbáti, aby ke mši sv. byl řádně ustrojen, kde předstupuje před svého Boha a kde vykonává úkon tak vznešený, že vznešenějšího není na světě.

Mši sv. má kněz sloužiti s vřelou zbožností, s hlubokou pokorou, elegancí, řekl bych majestátně. Lid velmi dobře to vycítí, jak kněz mši sv. slouží a dle toho i jeho kněžskou cenu posuzuje. Lidu to velmi imponuje a jeho úctu ku mši sv. velice povznáší, když kněz slouží mši sv. důstojně a velebně jako na druhé straně velmi těžce to nese, když kněz při mši sv. nedůstojně se chová. Z daleka chodili se lidé dívat na sv. Basilia, jak krásně mši sv. sloužíval. Proto sv. Vincenc z Pauly svým kněžím říkal: Snažme se nejsv. obět svému Pánu v témže duchu přinášeti, jak Ježíš Kristus to činil a tak dokonale, jak jen naše ubohá přirozenost jest toho schopna.

Co se tkne času, nemá se mše sv. ani zbytečně zkracovati ani zbytečně protahovati. In medio est virtus. Tomáš Kemp. praví: Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum eorum, cum quibus vivis. Non debes aliis generare molestiam et taedium sed communem servare viam secundum majorum institutionem et potius aliorum servire utilitati quam propriae devotioni et affectui. Papež Benedikt XIV. říkával: Kdo čte mši sv. déle než půl

hodiny, zbytečně zdržuje lid, kdo ji čte méně než dvacet minut, nemůže ji pořádně sloužiti.

Co mši sv. neprávem zkracuje? Nemístný spěch. Kdo spěchá, často modlitby komolí, vynechává slabiky, slova i celé věty. Takový kněz dělá rychle kříže, u oltáře rychle se obrací, rychle kleká, což vše velmi nehezky působí a vážnosti mše sv. jest na újmu.

Mši sv. někdy kněz zbytečně zase prodlužuje. Čím? Shledává mešní formulář teprve na začátku mše sv. místo, aby vše vynašel si v sakristii. Orace říká velmi zdolouhavě, než-li se otočí, než udělá kříž, než klekne, trvá to, jak lid říká, celou věčnost.

Mši sv. zbytečně protahují tak zvaní mementisti, konsekristi a fragmentisti.

Mementisti nemohou býti hotovi při memento, konsekristi se zase příliš dlouho zdržují při konsekraci. Domnívají se, že konsekrační slova řádně nevyslovili, vracejí se a opakují a mnohdy jsou tak perplexní, že nemohou ze sebe celou větu dostat; při tom počínají si tak nešikovně, že skutečně možno se domnívati, že neplatně konsekrují. Fragmentisti nemohou přijíti ke konci při čistění pateny a kalichu. Vidí stále někde fragment, kde ho není, patenu třikrát až pětkrát otírají, kalich nekonečně vytírají a drou. Všechno to jest zbytečné a pochodí z nepravé úzkostlivosti a bázně.

Mnozí nečiní správné úklony těla — hlubokou: při „Confiteor“, „Munda cor meum“ „Te igitur“, — střední: „Deus tu conversus“, při obětování a přijímání — nebo poklony hlavy: (při jménu Ježíš, Gloria Patri, Gloria, Credo, Oremus, Sanctus, když se kněz k oltáři do prostřed vrátil, neb ze středu vychází). — Jiní dělají nedbale kříž latinský neb kříže nad kalichem, klekají ve vzduchu, nekonají obřady na pravém místě, předbíhají funkci příslušné modlitby, neklopí oči, když k lidu se obrací, kladou na oltář pouze prsty místo ruky, libají oltář z křiva, při Domine non sum dignus“, bijí se v prsa prudce, a obrací se na stranu, přijímají cum aspiratione et strepitu, při oltáři stojí pokročmo, při modlitbách vykřikují jednotlivá slova.

Hledej své chyby, kterých se ty dopouštíš, abys příště se jich vyvaroval. Zodpověz si otázku, zda-li víno mešní jest spolehlivé, zda-li hostie jsou z čisté pšeničné mouky. Vedeš si správně svou intenční knihu, sloužíš mši sv. v ujednaný čas, dle sjednaného formuláře, dle ujednaného oltáře? Máš v pořádku knihu fundační a persoluční? Vedeš obě správně? Ohlašuješ správně fundační mše a sloužíš-li je v čas dle fundačních listin? Jak věc stojí ohledně mši sv. pro populo?

2. Kněz uděluje sv. svátosti a koná sv. obřady. Již předmět sám svou vznešeností a svatostí vyzývá kněze, aby si tu počínal důstojně a vážně, jak sluší na rozdávače tajemství božích. Kněz, který tak nečiní, sám svým nedůstojným chováním uráží svátosti a prozrazuje svou chabou víru, což zajisté má velmi neblahé následky. Ve všech případech, kdy kněz uděluje sv. svátosti a koná sv. obřady, jedná se o důležité momenty v životě dotyčných věřících, které si pamatují celý život a proto odnáší si dlouholetý dojem knězova jednání do života, dle něhož posuzují víru kněze. Mimo to přítomní bývají věřící jako účastníci neb jako hosti; i na ty působí způsob, jakým kněz sv. svátostmi přisluhuje a sv. obřady koná.

Jak nehezky působí chvat nebo mrzutost kněze při křtu sv., nečisté a ušpiněné prádlo, rozedraná, umaštěná štolá, nečistá konvička na vodu, nevyčištěná krabice na sv. oleje, když nechá kněz na sebe dlouho čekat, když se při křtu sv. neb při zápisu matričním s kostelníkem neb lidmi kněz vadí.

Uráží a zaráží každého upřímného křesťana, když kněz při sv. přijímání lidu se nechová s náležitou úctou, když kříže s hostií ledabyle dělá, spěchá, slova všelijakým zpěvavým a theatrálním tonem vyslovuje, když oči nemá důstojně sklopeny a při podávání po lidech všetečně se dívá anebo docela lidi napomíná a s nimi se vadí. Je-li napomenutí třeba, má se to státi jedině upřeným pohledem.

Zvláštní pozor si má dáti kněz na sebe při zaopatřování nemocných a to z ohledu na vážný moment životní a z ohledu na nemocného i jeho příbuzné, kteří

se obyčejně k posvátnému úkonu scházejí. Zaopatřování nemocných jest úkon, kdy rozhoduje se o celé věčnosti pro nemocného a proto ze strany kněze vyžaduje se největší opatrnost, ale ohled na kritický stav nemocného vyžaduje zase u kněze nejvyšší stupeň laskavosti, něžnosti, trpělivosti a lásky. Příbuzní nemocného jsou rozrušení, ulekáni a rozlíceni a nezřídka různými předsudky naplněni. Ostatní přítomní cití s nemocným i s příbuznými jeho upřímnou soustrast. Jsou to tedy vesměs zvláštní stavy duševní, které musí mít kněz na zřeteli. Zaopatřování nemocných patří k nejtěžším povinnostem kněze vzhledem k veliké zodpovědnosti, vzhledem k potížím s tím spojeným a vzhledem k stále pohotovosti ať ve dne ať v noci, v mrazu, v dešti neb v úpalu slunečním. Přes to však kněz nesmí jeviti nějakou nemilost, nechuf, mrzutost, netrpělivost, neboť něco takového by velmi rozbolestnělo nemocného a uráželo ostatní. To, jak se choval kněz při zaopatřování, jest velmi pilně pozorováno a kvitováno a všichni si to pamatují až do smrti, ba i s příbuznými a známými příležitostně i po letech o tom hovoří a svým dětem o tom vypravují. Choval-li se kněz důstojně, mile a laskavě, jest mu to útěchou ve svědomí, nemocnému to prospívá jak duševně tak tělesně a všichni ostatní kněze v duchu pochvalují a jej si váží. Byl-li mrzutým, zlostným, nešetrným, pohněvaným, pak snad nemocnému ublížil a u ostatních budil odpor a nenávisť, která se bude šířiti na osadě k veliké škodě jeho pastýřské činnosti. Proto pozor! —

Důležitost posvátnosti a vážnosti oné chvíle, kdy kněz oddavky koná, kdy pohřby vykonává, kdy obřady sv. na Hromnice, Květnou neděli, ve svatém týdnu, o prosebných dnech, o vzkříšení a Božím Těle koná, kdy církevní průvody vede a p. vyžaduje na knězi, aby si vedl důstojně a velebně, tak, aby posvátná věc jeho způsobnými a uhlazenými úkony, vážnou a procítěnou modlitbou i náležitým zpěvem získala, jeho svědomí upokojila a na přítomné mocným dojmem působila.

Nuže zpytuj sebe, jak jsi těmto požadavkům snažil se vyhověti? Či snad konal jsi obřady tyto povrchně,

bez citu, bez lásky, bez zbožnosti, snad rychle, jen abys již byl hotov? Snad jsi si navykl různé nezpůsoby, které urážejí a úkon u lidí v posměch vydávají? Či docela snad jsi se při obřadech pohoršlivě choval, zlobil, huboval. Pátrej a hledej odpovědi na tyto otázky v duši své a pakliže chyby shledáš, ustanov si, že je napraviš.

3. Základem vzorného chování při mši sv. a zbožného konání sv. obřadů u kněze jest — jeho čistota a jeho zbožný v pravdě kněžský život. Kněz, který čistě nežije a kněžského života nevede, nemůže mši sv. sloužiti, sv. svátosti udělovati a sv. obřady konati s tou posvátnou velebností, s takovou uctivostí a něžností a takovým příkladným chováním, jak svatost těchto úkonů vyžaduje. A snaží-li se přece o to, nedaří se mu to, poněvadž mu schází základ, kořen, z něhož vše vyrůstá. Kdo chce svítiti, musí sám v sobě světlo mítí. Proto pro zdárné působení kněze jest třeba kněžské čistoty, z níž ostatní kněžské ctnosti proudí jako z pramene. Kněžská čistota to jest, která jeho životu a všem jeho kněžským úkonům vtiskuje velebnost svatozáře. Lid velmi dobře vycítí z chování kněze při mši sv. a při sv. obřadech jeho duševní stav, jeho čistotu duše a jeho svatost, a dle toho si ho váží jako ideálního kněze anebo ho odsuzuje jako prostého řemeslníka, který v kněžství jen své časné zaopatření a svou výživu hledá. Kněz zbožný, čistý a svatý zažívá při mši sv., při udělování sv. svátostí a konání sv. obřadů hlubokých, vnitřních radostí, útěchy, síly, klidu a svatého míru, což vše zrači se z jeho pohledu, z výrazu jeho obličeje, z jeho pohybů a úkonů, což na věřící hlubokým a nezníčitelným dojmem působí a víru jejich posiluje. Kněz, který čistě nežije a zbožný život nevede, prozrazuje to ve svých kněžských úkonech, neboť úkony ty jsou mechanicky konány, v duši jeho buď nic nepůsobí, nebo v ní docela neklid a rozrušení vyvolávají, svědomí výčitkami plní. Proto takový kněz při nich lhostejnost a tupost jeví, rozmrzelost a duševní rozháranost odkrývá, čímž lid věřící spíše odpuzuje než vábí. Kdo není šťastným, spokojeným a klidným sám, u jiných nemůže buditi

klid ani štěstí ani spokojenosti. V tom má svůj kořen nevlídné a drsné, nelaskavé a odpudivé chování kněze, které tolik škody v církvi již způsobilo a tolik duší sv. víře odcizilo. Která osada, která škola má ctnostného a svatého kněze, lze poznati na osadnících a na dětech. I národ jest takový, jaké kněžstvo má. Zbožný, čistý a svatý kněz jest jako rentgenovy paprsky, který celou osadu posvěcuje a i v osadnících jeho paprsky pronikají. Zbožný čistý a svatý kněz i v dnešních dobách těžkých a nevěry plných mnoho provede a docílí, naproti tomu kněz, který kněžsky nežije, jen rozklad naší doby urychluje a zkázu její šíří.

O, jak mnoho tu příčin pro kněze, aby čistotu svou, která jest základem všech kněžských ctností. si zachoval a udržel!

Nuže jak to stojí s tebou po stránce této? Když jsi byl v semináři, býval jsi úzkostliv o svoji čistotu; tento duch tě ovládal snad ještě po několik let, když jsi ze semináře vyšel, ale pak čím starším jsi se stával, tím pokušení silněji dorážela a čím svět více na tebe dorážel, tím snad více slábl tvůj odpor. Již jsi nebyval tak ostražitý na své oči, na své myšlenky, ba ani snad na své řeči. Svět činil další útoky, tělo tvé sílilo fysicky, ale s ním sílily i útoky na tvou čistotu. Ty jsi snad zapomněl na hlavní pravidlo in fuga salus, nedbal jsi toho, že příležitost stala se osudnou i svatým osobám, vydal jsi se v nebezpečenství — a boj byl snad prohrán. Pamatuješ se snad na to, jak trpké výčitky ti dělalo tehdy svědomí, jak ti tehdy hřích porušil klid svědomí, jak jsi se cítil nešťastným. Než kletba toho hříchu jest, že kdo ho jednou okusil, znova a znova po něm touží. A tak upadá do toho hříchu znova; po druhé to jde již lehčeji a svědomí tolik již neznepokojuje jako při prvním pádu; hřích opět se opakuje, výčitky svědomí jsou čím dále tím slabší. Pomalu dostavuje se zvyk hříchu, který si svou obět opřede jako pavouk svoji kořist, snad docela ex occasione quaesita stala se occasio necessaria vel saltem gravi cum periculo famae removenda a takový kněz jest pak ztracen, poněvadž pravděpodobně nikdy nevyvine tolik energie a tolik síly,

aby se z osidel hříchu toho dostal. Jde sice k zpovědi za dlouhý čas jen jednou, „aby se neřeklo“, ale ta zpověď není platná, poněvadž nemá pevné vůle se polepšit ani occasionem proximam odstranit. Po zpovědi to jde zase tak dále jako před zpovědí. A tak miji rok za rokem, kněz stárne a čím více stárne, tím více se jeho duševní stav zhoršuje. Někdy snad docela i hřích přinese zlé ovoce a strhuje kněze čím dál tím hlouběji do jiných hříchů a snad i — do zločinů, které nezřídka končí zlou katastrofou. Ach jak smutná jest taková životní dráha kněze!

Duše má, pozastav se nad svým stavem a rozjmej o něm! Zpytuj své oči, své myšlenky, svá slova, své touhy! Ptej se, jaké byly tvé návštěvy, tvůj styk s druhým pohlavím? Přemýšlej o příležitostech, o divadlech, do nichž snad jsi chodil, o četbě, již jsi si zvolil. Zodpověz si otázku, jak jest to ve tvé domácnosti a p. a klesl-li jsi, hledej za každou cenu cestu z hříchu ven, podnikni všechno možné k tomu cíli, nelekej se žádných obětí, neboť jde o tvou spásu věčnou. Nespolehej na poslední chvíli života. Kající lotr na kříži byl jeden, abys nezoufal, byl jen jeden, abys nedoufal.

Bratře milý! Rozviň před sebou svůj život od svého vysvěcení až po dnešní den a ptej se duše své, jak tomuto těžkému ale pro kněze naprosto nutnému úkolu dostála. Deus in adjutorium meum intende. Domine ad adjutorium festina! Amen.

MEDITACE IV.

O smrti.

Vše, co jest časné, trvá určitý čas a pak hyne a propadá zkáze. Květina vyrůstá ze země, kvete, přináší ovoce, pak ji opadnou listy a zhyne; každá živá bytost se zrodí, projde určitou fází životní a po té zanikne; ba i ten stroj se časem opotřebuje, byť léta svými železnými rameny sloužil. I kámen každý, který mnohdy století a tisíciletí trvá, se rozpadne a nezbude z něho nic. Zánik — smrt jest osudem a koncem všeho tvorstva a také koruny jeho — člověka. V potu tváře své jísti budeš chléb, dokavad se nenavrátiš do země, z níž vzat jsi, nebo prach jsi a v prach se navrátiš. — Všichni mřeme a tratíme se do země jako vody, které se nenavracejí, praví Job. — „Člověk, jako tráva jsou dnové jeho, jako květ polní tak odkvete. Nebo vítr přejde po něm a nezůstane a nepozná více místa svého.“ Praví žalmista Páně.

Smrt jest spravedlivá, neboť u ní není přijímání osob, jest stejně nelitostná, tvrdá, bezohledná ke všem bez rozdílu stavu a povolání. Smrt snímá s hlavy papežům tiary, biskupům mitry a kněžím birety, smrt bere z rukou císařům a králům žezlo vlády, s hlavy drahé koruny a snáší je při svém mrazivém dechu z nádherných trůnů, do tmavých, vlhkých hrobek. Smrt navštěvuje paláce šlechticů, komnaty boháčů a odvádí si z nich své oběti do chladného hrobu; smrt si volá kapitalisty od jich pokladen tak dobře jako chudé dělníky z jejich dílen. Smrt rázem mění krásné obličej v děs budící hlavy umrlých, smrt chodí i na hostiny a vybírá si z hostí právě ty nejbujnější. Smrt se nezalekne ani nejstatnějších generálů a odvádí je s klidem kvěčné armádě, ona chodí do divadla a volá herce právě, když

hrají její úlohu. Ona se nebojí ani nejsilnějších lidí a volá si světu známé athlety tak dobře jakolidinejslabší. Před ní nebrání ani učenost, ani bohatství, ani moc, ani sláva, všichni učení i neučení, chudí i bohatí, mocní i slabí, slavní i zapomenutí se sklání před jejím majestátem, poslouchají jejího pokynu bez odporu a jdou tam, kam je volá — na věčnost.

Žádný věk není před ní jistý. Ona svým mrazivým dechem ovane útlé dítě, které v nezměrné lásce matka ve své náruči chová a celuje a z jejího miláčka udělá děsivou mrtvolu; ona zachvátí mladého hošíka tak dobře jako mladou dívku a vyrve je na vždy od jejich hraček, ona promění nádhernou kolébku dítěte ve smutnou rakvičku, ona oloupí nevěstu o jejího ženicha zrovna před svatbou. Smrt si otevře dvěře i do nejšťastnější rodiny a odvede dítkám jejich dobrého otce, ze šťastné manželky učiní chudou vdovu a z muže, který žil ve své výborné ženě jako v záři idealů, učiní rázem vdovce, který stojí se svými malými dětmi u hrobu matky jako nad zříceninou svých nadějí. Smrt si připravuje starce i stařeny. Oči jim vyhasíná, hlavu schyluje, chůzi znemožňuje a sil všestranně ubírá. Jednoho po druhém ukládá v hrob a ti, kteří šli napřed, volají z hrobu ke svým kamarádům: Dnes my, zítra vy!

A jak překvapuje smrt! Přichází často jako zloděj ve chvíli, kdy se jí kdo nejméně nadál. Kolik lidí zemřelo na poli, kolik v lese, kolik v horách, kolik na vodě? Smrt překvapuje v továrnách v dílnách, v kancelářích, u pluhu jako u stroje. Smrt navštěvuje koncerty, divadla, ba i taneční zábavy. Ona chodí po procházkách tak dobře jako v šachtách horníků. Smrt překvapí učitele ve škole, úředníka v kanceláři, lékaře u nemocného, kněze u oltáře, ve zpovědnici i na kazatelně. Ona všude se objevuje a číhá na svou kořist; nikdo a nikde a nikdy není před ní jist.

V biskupském paláci umkl život a ruch, poněvadž smrt v něm ukrytá číhá na svou oběť, kterou si brzo odvede. Lokajové chodí smutni, zamyšleni, po špičkách; přemýšlejí o tom, co a jak s nimi bude až jejich pán zavře oči. Lékaři shromáždění jsou v předsíni; měli

zrovna lékařské konsilium, jehož výsledek dává špatné vyhlídky. Po všech panstvích bohaté praebyndy biskupské šíří se zpráva o hrozící katastrofě a všude vyvolává trapnou nejistotu do budoucnosti. V biskupské residenci leží biskup stížen smrtelnou nemocí a přemýšlí. Co jsou pro něho všechny ty statky, jichž užíval? Přítěží. Pro sebe si měl vzít jen tolik, co stačilo ad dignam et justam sustentationem, ostatní měl rozdati chudým a církevním účelům. Tak ho vázalo svědomí. Co jsi udělal pro tisk katol., co pro kostely, co pro druhé kněze, co pro chudinu? Snad málo, poněvadž jsi šetřil pro své příbuzné. Byl to hřích, poněvadž církevní majetek jsi zneužil a nyní musíš za to odpovídati. Svědomí se dále ptá: Jak jsi se staral o své úřednictvo a služebnictvo, o své patronátní kostely? Ach tam se snad více šetřilo nežli na laikálním patronátě. Kostely i fary jsou sešlé, v bědném stavu a přec měly býti vzorem ostatním, ony však jim byly snad k pohoršení. Jak jsi se choval ke kněžím? Měl jsi jim býti dobrým a starostlivým otcem a ty snad byl jsi tvrdým, pánovitým, snad jsi dbal až příliš o to, aby všichni své povinnosti přísně zachovávali, nové stále jsi ukládal, ale při tom jsi zapomínal na to, že i kněz musí z něčeho žít a proto pro zlepšení sustentance kněží jsi ničeho nepodnikal; myslil jsi, že jim všem se tak vede jako tobě. Kněží často chodili k tobě k audiencím; zda-li jsi byl pamětliv toho, že dojem, který si mnohý od tebe odnese, rozhodne nad dalším jeho životem, že mu tvé příkré a nerozvážné slovo otrávil řadu let a zkrátilo jeho život? Měl jsi býti spravedlivým a ty jsi nebyl. Beneficia, úřady a vyznamenání nerozdával jsi dle schopností a zásluh, nýbrž dle sympatií neb antipatií, dopřával jsi snad sluchu různým zlovolným a závistným rádcům, kteří spravedlnost šlapali a své vášnivé pomstychtivosti zadost činiti se snažili. Svým nespravedlivým jednáním ubíjel jsi snad v kněžstvu všechno lepší snažení a chuť k intensivní práci, omrzlost, nespokojenost, nechuf k práci, rozervanost v kněžstvu jsi snad sám způsobil svou neznalostí, nespravedlností a nepřístupností. Měl jsi snad své miláčky, kteří uměli dobře lichotiti tvé

marnivosti, pro ty jsi měl všechno; výnosná benefícia, vysoké úřady a řády, vyznamenání. Ti mohli dělat co chtěli, i na mravnosti jsi jim mnoho odpouštěl a pro jejich třeba těžké delikty jen samé omluvy měl. Na druhé straně kněze, kteří vzorný život vedli, ideálně působili, značných výsledků se dodělali a velikých zásluh o povznesení církve si zjednali, jsi nenáviděl, ba snad byl jsi právě na ně pro jejich úspěchy žárlivý. Slova uznání pro ně jsi snad ani neměl a jestli, bylo hned na tobě znáti, že uznání tvé nejde od srdce. Pro tyto kněze nechtěl jsi udělati ničeho, pro ně neměl jsi žádných lepších beneficií ani vyznamenání a to snad proto, že takové osoby jsou plny nadšení pro spravedlivou věc církve dovolily si ti říci pravdu do očí jak jim jejich kněžství, čest a dobro věci kázaly. V tvých očích to byli smělcí a opovážlivci, kteří urazili tvou ješitnost, tvůj majestát, kteří ti dali cítiti nedostatek tvé schopnosti a tvou pohodlnost na škodu církve. Proto jsi je nenáviděl a nemilostí stíhal — ač to byly nejryzejší charaktery a nejlepší kněží v tvé diecesi. Ach byl jsi příliš vášním poddaným člověkem, než-li horlivým a dobrým biskupem. Kristus odpouštěl i těm největším hříšníkům rád a snadno, ale ty snad provinilce jsistíhal a trestal až do jejich smrti bez všech milosrdenství a beze vší lásky; odpuštění jsi neznal. Což jestliže nyní Bůh také tak s tebou naloží? Znáš, co mluvil Kristus o dvou služebnících a jejich dluhu? Když mnohý kněz snad domáhal se spravedlivé odměny za své práce, tu jsi mu ji snad odpíral a poukazoval jsi na odměnu Boží a zatím ty jsi se domáhal uznání a vyznamenání viditelného a to snad cestami nepřiliš čestnými. Po řádech jsi zrovna prahl a byl jsi všecek rozmrzen, když dlouho nešly. Ba co více, aby se ta nějaká hvězda na tvých prsou zaleskla, býval jsi povolným, kde jsi neměl býti a zaprodal jsi za to snad mnohý prospěch církve. Práci nedělní jsi zakazoval, ale na tvých statcích jsi ji snad trpěl, ač kněžím z patronátu tato věc velmi působení ztěžovala. Kde jsi měl býti silným, byl jsi slabým a kde bylo třeba tvé mírnosti, byl jsi zase silným. Co jsou ti nyní platny tvé řády, tvé tituly, po nichž jsi

tolik toužil, co jsou ti platny nyní všechny tvé statky, tvá důstojenství, tvé úřady? Nic. To vše zatěžuje jen nyní tvé sčítování. Smrt na tebe již napřahuje svou ruku, bere ti s hlavy mitru a z rukou berlu a dělá z tebe obyčejného smrtelníka, kterého zkosí tak jako toho nejposlednějšího žebráka. Marnost nad marností a vše jest marnost. Za chvíli ocitneš se před soudem Božím, který pro tebe bude přísnějším právě proto, že jsi byl biskupem. „Ach jak jest ta mitra těžká,“ vzdychal jistý biskup na svém smrtelném loži. —

Jinde umírá farář, kterého měli ve společnosti rádi. Denně mezi známé chodil, bavil se s nimi, aby nerušil soulad ve společnosti, smával se jejich oplzlým vtipům, ba snad aby se zdál dosti liberálním, i sám je dělal. Hospodářství měl veliké, slušně vynášelo a proto si popřál; co se týkalo užívání, v tom nebyl na sebe skoupý, ale k chudým choval se snad jinak. Jako k sobě byl štedrý, tak k druhým byl lakomý. O kostel mnoho nedbal, že tam bylo vše v prachu, v nepořádku, sešlé, schrátralé, to mu bylo jedno; ostatně vždyť kostel ani neviděl, jen když mši sv. sloužil. Mši sv. odbýval, při obřadech chvátal, na kázání se málo připravoval. Že návštěva kostela klesala, to mu bývalo lhostejno. Paramenty byly v kostele roztrhané, prádlo roztřepané a špinavé, oltáře pokapané voskem, stupně polité olejem, ale toho on si nevšímal. Do zpovědnice chodil zpovídat jen snoubence a tu a tam, když si ho někdo zavolal. Nač by tam někdy sedával, však by bez tak nikdo nepřišel. Aby kostel zvelebil, bohoslužbu povznesl, prakticky dle potřeby obyvatel uspořádal, na to ani nikdy nevzpomněl. Proč také? Bývalo to tak v osadě dříve, lid si na to zvykl a proto proč by co měnil. Škole se rád vyhnul a zvláště do vesnických škol nerad chodil; tam to obstaral učitel; jak, na tom mu málo záleželo. Jemu šlo hlavně o jeho pohodlí a dobré bydlo; byl to kněz, který ve svém povolání hledal hlavně své zaopatření a to ostatní jen tak jako věc vedlejší. Nyní leží na smrtelném loži a má dosti času, aby přemýšlel o svém životě, o ovoci své práce a odměně za ni. Brzo přijde smrt a tu odměnu mu přinese. Ach, jak bude nepatrná

a jak trpká, že ho z toho hrůza pojímá. Ztracený život nedá se získat, minulé leta se nevrátí. Kam strom padne, tam zůstane ležet.

A jinde někde na horách umírá jiný farář. Měl v životě málo štěstí; již v mládí zapadl do hor a také tam již zůstal. Jeho beneficium bylo sice chudé, ale po-
něvadž byl zvyklý uskrovnování, neměl sice žádného nadbytku, ale na to nejnnutnější přece sehnal. Svůj horský kosteliček miloval vášnivě. Byl pěkný; z venku hezky obílený, uvnitř malovaný, kolem krásný sad. Oltáře byly obnoveny, živé barvy na nich jen hrály a zlato jen se třpytilo. Paramenty měl krásné, bohaté, prádlo kostelní ve vzorném pořádku, lampy a svíce čisté, jen se třpytily. Kostel a všechno v něm hlásalo, že dbal zásady: *Dilexi decorem domus tuae*. A proto sháněl na kostel, spravoval, obnovoval a doplňoval, jak jen mohl. Bylo to jeho vášní, jeho radosti. A lid vida horlivost svého faráře, rád mu pomáhal. Jako byl kostel v pořádku, tak vše bylo uspořádáno i na faře. Vedle u souseda se lid faře vyhýbal, jak jen mohl, ale na jeho faru lid chodil rád; chodil tam pro noviny, půjčoval si tam pěkné knihy, chodil tam na radu i pro pomoc. Pan farář laskavě každého vyslechl s nevídanou účastí, ochotně poradil, rád pomohl. Kázání jeho byla vždy hojně navštěvena. Byla jadrná, nastudovaná, praktická a časová, ne dlouhá a přehledná a proto lid lákala. V bohoslužbě byl přísný pořádek, zpěv nastudovaný, jednoduchý, ale hezký. Odpolední pobožnosti rozmanité, každou neděli bylo něco jiného; to se lidu zamlouvalo a proto rád chodil: malí i velcí. Horlivý farář dostal osadu sešlou a zanedbanou, ale svou horlivostí vykouznil z ní osadu přímo vzornou a proto říkával: Nenaříkat, nezoufat, ale pracovat, a ono to přece jen jde. A proto pracoval a obětoval se. Jeho kolegové byli na bohatých beneficiích, měli různá důstojenství i řády, ale na něho biskup zapomněl; snad proto, že byl příliš vzdálen. Než to ho nemrzelo. Lidská sláva, polní tráva, říkával; netoužil po žádném uznání ani vyznamenání, duši jeho odměňovalo svědomí. Pracoval, co mohl a snažil se všemožně své ideály zrealisovat. Léta v této práci mu minula jako

letem a čím starším se stával, tím více svou chudou osadu miloval a nebyl by ji zaměnil ani za probošství. Jest málo takových kněží bohužel, ale jsou šťastni a šťastnější, nežli ti, kteří na bohatých beneficiích sedí a pod tíhou hodnosti různých se sklání. Nyní blíží se konec jeho práce. Přehlíží ji, je šťasten a spokojen, neboť výsledek její mu věští splnění slov evangelia: *Euge serve bone et fidelis, intra in gaudium Domini tui.*

Jak asi ty budeš umírat, jaká bude smrt tvá? Šťastná či nešťastná, náhlá či zdoluhavá, zemřeš připraven, nebo ani času se ti na přípravu nedostane? Zemřeš doma či v cizině, v pokoji nebo venku, smrti přirozenou či násilnou? Zemřeš v mládí, v mužném věku neb ve stáří? Budeš ještě dlouho živ nebo zemřeš snad brzo i či docela snad ti smrt stojí za dveřmi? Na všechny tyto otázky nelze dáti žádné odpovědi, vše jest neurčité a nejisté. Ale jisté jest, že jednou zemřeš a že smrt tvá rozhodne nad celou tvou věčností. Na smrti tedy mnoho záleží. Poněvadž nevíš, kdy, kde a jak zemřeš, musíš býti stále na ni připraven; přichází jako zloděj právě, když jest nejméně očekávána. Nikdo neví dne ani hodiny. Proto pamatuj na slova: Pracuj, jak bys věčně žíti chtěl a žij tak, jak bys zítra zemřít měl. Nuže, zdali se tím řídíš? Co jsi učinil již pro svou šťastnou smrt? Jak by to s tebou na věčnosti dopadlo, kdyby právě Pán tě zavolal? Či snad spoléháš a odkládáš až na poslední chvíli? Nečiň tak, jest to nejisté, nebezpečné, nekřesfanské a docela nekněžské. Často hledíš u nemocného smrti v tvář a proto víš, že nezná žertů. Kážeš lidem, aby se připravovali na dobrou smrt a ty zdali tak činiš? Jsi světlo na svícnu, které snad nesvíti. Lidem smrt před oči staviš, ale sám na ni snad nejméně myslíš, jsi s ní stále ve spojení: při zaopatřování, při pohřbech, při zádušních mši sv. a právě proto snad si na ni zvykáš, a zapomínáš, že také pro tebe jednou přijde její čas. Vezme ti život časný, zdali však ti dá za něj život věčný a šťastný? To záleží na tobě, sám máš osud svůj v ruce, sám můžeš rozhodnouti, zdali smrt tvá ti přinéstí má věčné štěstí či věčné

neštěstí. Jak? Jaká cesta, jaké prostředky k tomu vedou? Uvažuj o tom, uvaž poměry, v nichž žiješ, jak žiješ a jaký život vedeš. Kde, co a jak dlužno napravit, v čem jsi dosud chyboval, aby smrt tvá stala se ti bránou do věčné slávy. Amen.

MEDITACE V.

Věčné odsouzení.

Odejděte ode mne, zavržení, do ohně věčného. Strašná slova Kristova, která dokazují, že existuje peklo. Co jest peklo? Místo, kde budou zavrženci věčně trestáni. Zemřel bohatec a pohřben byl v pekle, vypravuje sv. Lukáš. Ubohý křesťane, jak jsi klamán, jestliže učení o nebi jest báchorkou, pravil kdysi nevěrec křesťanovi. Ten mu však dal trefnou odpověď: Ubohý nevěřče, jak jsi klamán, jestliže peklo není snýšlenkou.

Jest to slučitelné se spravedlností Boží, aby Bůh hřích jednou spáchaný trestal věčně? Kde pak jest milosrdenství Boží? Mezi vinnou a trestem není tu spravedlivého poměru, za hříšný okamžik trestati krutým trestem na věky, jest hroznou ukrutností, která Bohu přec jest cizí. Tak snad mnohý člověk by namítal a přec by se mýlil.

Víra naše obsahuje čtyry tajemství: Tajemství de Trinitate, de incarnatione, de transubstantiatione et de aeternitate inferni. Zde stojí před námi fakta pravdy, která převyšují rozum náš. Proto z rozumu nemůžeme dokázati věčnost pekelných trestů jako nějakou matematickou poučku, ale můžeme alespoň věc objasnit.

Bůh netrestá každý těžký hřích peklem, nýbrž jen ten, v němž člověk umírá. Bůh nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Dokud člověk žije, může i těch nejtěžších hříchů pokáním se zbaviti a spásy věčné dojíti. Byť vaši hříchové nad šarlat červenější byly, i nad sníh bělejší budou. Jest třeba jen lítosti a obrácení se k Bohu. Kristus odpustil cizoložné ženě, Magdaleně, Petrovi i lotrovi na kříži a přijal je na mi-

lost a tak jest ochoten přijmouti každého. Bůh jest nekonečná láska a milosrdenství.

Jinak však se věc má, pakliže člověk v těžkém hříchu umírá. Smrtelný hřích jest odvrácení člověka od Boha, jest to rozejítí se člověka s Bohem, které tak dlouho trvá, dokud člověk zase se nevrátí a s Bohem se nesejde. Dokud jest člověk živ, jest jeho návrat k Bohu a jeho smíření s ním možné, jakmile zemře, tato možnost přestává a člověk zůstává v tom stavu, v němž zemřel. A zemře-li v těžkém hříchu, či jest to vinna? Člověka, který se měl ihned k Bohu vrátiti, jakmile do hříchu těžkého upadl. A proč Bůh nedopřává tomu člověku, který ze slabosti těžkého hříchu se dopustil času k návratu a proč smrt ho zastihuje zrovna, když v těžkém hříchu se nalézá? K tomu máme modlitbu, kterou i církve sv. zařadila do litanií: Od náhlé a nenadálé smrti vysvoboď nás, Pane! K tomu se vztahují slova: Nic není tak jistého jako smrt a nic tak nejistého jako její hodina. Proto konečný osud, svůj stav v hodině smrti, má každý člověk ve svých vlastních rukou, na něm jest se starati o to, aby smrt ho v těžkém hříchu nepřekvapila.

Těžký hřích jest urážka nekonečného Boha, proto také ji stihá nekonečný trest, trest věčný. I náš zákoník rozeznává. Urážku lidí mezi sebou trestá menšími tresty neb většími dle uražené osoby. Urážka sobě rovných trestá se trestem nejmenším, urazí-li služebník pána svého, jest trest větší, urazí-li kdo úřední osobu, jest trest ještě větší, urazí-li vládce, jest největší. I v našem zákoníku jest trest dlouholetého i trvalého žaláře ba i trest smrti na čin, který se dá spáchatí třeba v jedné vteřině a proto i jediný těžký hřích, spáchaný ve chvíli, může býti trestán věčně, jestliže člověka v něm stihne smrt.

Trest věčný za hřích těžký zdá se ti snad býti přísným trestem, odporujícím lásce a milosrdenství Božímu? Než uvažuj: Jediné, co Bůh žádá na odvrácení tohoto věčného trestu, jest lítost a návrat k Bohu. Jako hřích možno spáchatí a tím věčnému zavržení možno propadnouti za jediný moment, tak možno v témž čase

zbaviti se lítostí věčného trestu. A když ani k tomu se člověk neodhodlá, zdali se nedopouští lehkomyšlnosti hrozné, která zaslouží velikých trestů? Dále uvažuj: Jeden z největších zločinců, které kdy země nosila, byl císař římský Nero, který hověl úžasnou měrou své smyslnosti, ukrutnosti, obžerství a jiným svým vášním. Nero zavraždil svého přítele pro nic, básníka Lukana usmrtil pro maličkost; svou manželku zapudil a žil se židovkou v cizoložství; okrádal chrámy o nejdražší poklady, v noci chodil po krádežích zcela veřejně a kradl jen cenné věci hodné toho, aby císař si je krádeží přivlastňoval; Nero žil tak prostopášně a hýřivě, že péro se to vzpírá popisovati. Nero chtěl otrávit svého učitele Seneku a když se mu to nepodařilo, dal mu přeřezati žíly a utopiti v horké lázni; Nero otrávil svého bratra Britanika; svou choť Oktavii falešně obžaloval z cizoložství, poslal ji do vyhnanství a tam ji dal zavraždit; ba i svou vlastní matku vylákal na loď a nařídil, aby byla loď na moři umělým způsobem zničena i s jeho matkou. Stalo se tak, ale matka císaře byla zachráněna, než Neronova krutost znova ji vyhledala v její vile a tam ji dala zavraždit. Nero chtěl viděti, jak vyhlížela hořící Troja a proto z pouhé kratochvile dal zapáliti starý Řím z několika stran. A když Řím hořel a jeho obyvatelstvo se bouřilo, dal hlásati lživé zprávy mezi lid: že křesťané Řím zapálili. Za to kázal je zjímati a na sta z nich usmrtiti. Tehdy padli tomuto bezbožnému řádění za oběť sv. Petr a sv. Pavel. Když povstalo proti němu povstání, byl prohlášen za zrádce. Strachy utekl a vrazil si dýku do hrdla. Nero byl hrozným zločincem; než i tohoto netvora by Bůh přijal na milost jako kajícího lotra na kříži, kdyby se alespoň v posledním okamžiku života svého kál. Tak chová se milosrdenství Boží a láska Boha i k tomu největšímu hříšníkovi a k největším hříšníkům.

Cím trestá Bůh zavržence v pekle? Tím, že jsou zbaveni patření na Boha a společnosti svatých a blažených, že uvrženi jsou do věčného trápení a muk.

Cílem člověka jest dojiti věčné blaženosti, již se dostává člověku v patření na Boha. Aby však oslavenec

v nebi mohl patřiti na Boha, jest mu třeba zvláštního světla, jež se nazývá v liturgii světlem věčným; toto světlo dává Bůh oslavencům všem, ale ne všem ve stejné míře, neboť člověk, který ctnostněji a spravedlivěji žil, musí býti odměněn více; obdrží tedy větší intensitu tohoto světla. Proto jeho patření na Boha bude dokonalejší a jeho blaženost a tudíž i odměna větší. Všichni však, kteří k patření na Boha dojdou, ač různou míru věčného světla požívají budou, budou úplně spokojeni a blaženi, poněvadž všichni došli cíle. Zavrženci tohoto věčného světla nedostanou, proto k patření Boha nepřijdou; budou tedy připraveni o věčný cíl svého života. Životní jejich touha býti věčně šťastným, se nesplní. A v tom spočívá veliký trest. Odsouzenec bude po věčné blaženosti věčně toužiti a věčně ji nedosáhne. Bude míti v sobě věčně neukojenou planoucí touhu. A to jest veliký trest.

Obyvatelé nebes jsou vznešení a čistí duchové, jsou to bytosti neskonale krásnější a vznešenější nežli lidé. Jejich společnost skýtati musí veliký požitek duševní a radosti veliké. Této nejvznešenější společnosti budou odsouzcenci navždy zbaveni.

Odsouzcenci pocítí i trest smyslů. Job nazývá místo odsouzcenců místem bíd a temnosti, kde není žádného řádu, kde věčná hrůza přebývá. Společnost zavržených jest společnosti ďáblů a lidí ve zlém zatvrzelých, kteří nenáviděti budou sebe navzájem, svůj hřích a všechny, kteří je v něj uvrhli. Jediná jejich touha jest činiti si zlo. Písmo sv. mluví o ohni pekelném: jest to oheň, který věčně hoří a přece neshoří, který věčně pálí a přece své oběti nespálí. Odsouzcenci vidí všude jen zlobu, žal, hněv, zármutek bez konce, věčně, nikde radost, nikde útěchu, nikde naději v polepšení svého bídneho stavu, nebo peklo jest věčné a věčnost utrpení činí právě peklo peklem.

Veliké byly muky prvých křesťanů! Byli baleni do slámy, na kůly přivazováni, smolou polití a za živa spáleni. Byli bičováni, až maso z nich spadalo a kosti odrané z těla jejich vynikaly, do otevřených ran byla

jim sypána sůl; byli kladeni na rozžhavené roště a sítě, ve vařící vodě a v oleji pálení, skřipcem mučení, až svaly se přetrhaly, byli dravým šelmám k rozsápání házeni, pilou za živa řezáni. Ale tato hrozná muka měla přec jednou svůj konec, kdežto v pekle muka nikdy nepřestanou, tam trvají věčně.

Vizte bojiště! Střely ručních pušek sviští a sejí smrt, strojní pušky chrlí smrtonosnou zkázu v proudech, šrapnely a granáty praskají ve vzduchu s ohromným rachotem a z jejich nitra dopadají smrtící rány v hrozných spoustách, z aeroplánů lítají bomby a nemilosrdně tříští vše, kam dopadnou, pod zemí pracují dynamitové náboje, které vyhazují do povětří smrti obětované předměty. Domy hoří v plamenech a řítí se v rozpadliny, chrámy rozbity granáty, oltáře spáleny a sbořeny, pak proměněny v rumiště, města v rozpadliny, lesy v pouště, sjezdné silnice v prohlubně, mosty zbořeny, v řekách tonou lidi a koně, a uprostřed těch hrůz leží na tisíce zabitých a spousty zraněných, jichž úzkostlivé vzdechy a volání o pomoc hrůzou plní ucho lidské. Tisíce vojáků zápolí a chrlí smrtonosné náboje na sebe, koně řičí a vzpínají se strachem a hrůzou, padají zranění neb mrtví, vojáci planou hněvem, záští, hrůza, ukrutnost, nelidskost slaví své orgie a smrt v nejrůznějším tvaru své hrůzné slavnosti. Hotové peklo, řekl by ten, kdo by chtěl tyto hrůzy krátce popsati a přec peklo jest daleko hroznější jak ve svých účincích. tak ve svém trvání.

Ve středověku měli v Benátkách vězení, nazvané olověné střechy, cely stavené na domech, kryté olověným plechem, do nichž slunce svým žářem pražilo a mučilo odsouzence až zašel. Baron Hübner popisuje ve svém díle Spaziergang um die Welt některé asijské vězení; při čtení těchto míst trne hrůzou čtenář nad strašným stavem odsouzenců. Než co jest to vše proti peklu!

Mám ještě rozvinovati tuto myšlenku dále? Ach stačí jen na konci říci: Žádné utrpení světa, ani to nejhorší není takové, jako v pekle, poněvadž žádné utr-

pení světa nevylučuje naději na zlepšení anebo vysvobození; utrpení v pekle jest však beznadějně, tam není zmírnění, odtud není vysvobození. Každé utrpení světa i to nejdelší, má svůj konec; utrpení v pekle jest bez konce, věčné.

Bože, chraň duši mou tak neskonaleho neštěstí.
Amen.

KONSIDERACE III.

Kázání a škola.

Ministr Dr. Bráf kdysi ve své veřejné přednášce na sjezdu kněžském řekl: Kněžstvo naše má velikou moc ve svých rukou a tou jest kazatelná. Kdyby všechno kněžstvo užívalo této moci tak, jak by se jí užiti mělo a mohlo, tu bychom poznali teprv jakým ohromným vlivem kněžstvo naše vládne — než ten vliv nevidíme a proto z toho souditi musíme, že mnozí kněží kazatelny neužívají jak mají a mohou. — Pravdivá slova. Spiritual Walter napsal: Kdyby sociální demokraté měli možnost každé neděle z kazatelny k osadě mluvit, jak by toho použili, jak by se připravili. Arcibiskup Galura říkával: Z jednoho hříchu se kněží nezpovídají, totiž, že se na kázání náležitě nepřipravují.

Že zanedbávání kazatelny rodí se na osadách mnoho zla. Mensa Domini despecta est. Kněží sami mezi sebou si stěžují na slabou návštěvu kázání. Nejen samým chlebem, nýbrž i každým slovem Božím živ jest člověk. Slovo Boží jest chléb duše. A tento chléb podává se z mnohých kazatelen pořádku, nevypracovaný, okoralý, suchý a proto nezáživný.

Mnohý kněz, který v neděli má kázati, místo aby přemýšlel v týdnu, jakou nejvhodnější látku ke kázání by zvolil, jak by ji měl zpracovati, aby co možno nejvíce užitku přinesla, v sobotu sáhne po tištěných kázáních, přečte si nějaké a jde na kazatelnu. Než běda: Ascendit sine labore, descendit sine honore. Každé kázání má-li těšit kazatele, má-li se zamlouvati osadníkům, má-li nésti ovoce, musí býti individuální s ohledem na kazatele i na posluchače. Takovým však není kázání

v knize vytištěné. Žádné kázání tištěné není tak propracované, aby ho mohl každý odkázati. Tištěné kázání jest jen pomůckou, nikoli kázáním. Proto každý kněz si má kázání pracovati sám. Kdo káže kázání tištěná, ten mluví cizí slova, která kazateli nejdou nikdy od srdce, jeho kázání postrádá vši vřelosti, procítěnosti, není srdečné, to je kázání suché, jako by je gramofon odbýval. Každý kněz se má napřed modlití, Ducha sv. vzývati, vhodnou látku sbíratí a kázání si vypracovati sám s použitím vhodných pomůcek. Svědomitý kněz se zaměstnává chvílemi kázáním alespoň tři dni, kdy v něm látka uzraje a v duši jeho se vžije. Takové kázání jest jeho, jest individuální, promyšlené, zažité, takové kázání bývá předneseno s citem a vřelostí, proto dobře na lid působí a svého cíle dosáhne. Slavný kazatel P. Lacordaire říkával: Mám příliš velikou úctu před slovem Božím, před svými posluchači a před sebou samým, než abych kázal bez náležité přípravy. Slavný kazatel biskup linecký, Rudigier, měl všechna svá visitační kázání napsaná. Každý kazatel, který přesně káže, má jistě své kázání napsané. Kázání bez přípravy a docela v poslední chvíli kdesi chycené, nestojí za nic. O takovém kázání platí to, co kardinál Gibbons vypravuje řka: V Baltimore kázal jistý kněz v katedrále za přítomnosti církevn. knížat. Při obědě chlubil se, že krátce před kázáním ještě nevěděl, co bude kázati. Na to mu řekl arcibiskup Hughes: To jsem si také myslel, když jsem Vás slyšel. Nuže, jak ty jsi se na svá kázání připravoval? Jsi spokojen s odpovědí svého svědomí? Ne-li, jaké nápravy jest třeba?

Jakou látku jsi volíval pro svá kázání a exhorty? Byl v tvých kázáních jakýsi system? Jako ve škole jest stanoveno učivo a přesně rozvrženo, aby se veškerá látka za rok probrala, tak tomu má býti i při kázání: dogmatika, morálka a liturgika hlavně mají kazatele zaměstnávati; než co se děje obyčejně? Dogmatika a liturgika zůstane stranou a kázání obírá se planým, suchým moralisováním a to jcště beze všeho systemu po způsobu rapsodickém. To tištěné kázání se mi líbí, je lehké, hned se mu naučím, proto ho vezmu. Znamenity

kazatel, jesuita P. Roh, říkal: Kdybych měl svůj kazatelský úřad ještě jednou začínat, kázal bych jen katechismus. A pravdu měl. Jak krásně a jak systematicky by se dalo o katechismu kázati. Jedním z nejkrásnějších a nej církevnějších kázání, které lid nejraději poslouchá, jest nižší homilie. Jak ty jsi ji pěstoval? Lid má rád příklady a dlouho si je pamatuje. Viz, jak sám Kristus Pán příklady ze života uváděl, rozváděl a z nich praktické pravdy vyvozoval! Jakou práci ty jsi si dal, abys vhodné příklady uváděl? Hledal, shledával jsi a sbíral jsi je? Nebyly snad tvé příklady jak se říká, za vlasy přitažené, slabé a snad docela nesmyslné povídačky?

Jaká byla forma tvých kázání? Kázání si mají lidé pamatovati pro život. Byť kněz sebe lépe kázal a posluchači-li nedovedou říci po kázání, co kněz kázal, nestálo kázání za nic, poněvadž nepřineslo žádoucího užitku. Aby si lid kázání pamatoval, musí býti kázání průzračné, přehledné, lid z něho musí podržeti alespoň kostru. Ale těžko jest mnohdy z kázání podržeti kostru, když v něm žádné není, když kázání jest neladné povídání a ledajaká slepenina různých cizích myšlenek. Někteří kazatelé dbají krásné, vzletné formy. Jejich kázání jsou pěkně upravené věty, plné různých řečnických obrátů a poesie, ale — látka žádná. K vůli formě obětují látku. Lid je snad rád poslouchá, ale užitku z nich žádného nemá! Takové krasořečnictví nestojí za nic. Jiní zase v kázání nedbají náležité formy a upadají někdy i do trivialnosti. To jest druhá chyba. Slovo Boží vyžaduje vážných a důstojných slov, uhlazenosti a vážnosti. Pěkná látka v pěkné formě. Viz, jak krásně a vážně si vedl Kristus při kázání! Populární kázání není triviální kázání a pěkné vzletné kázání není plané krasořečnění bez dobrého jádra.

Jaký býval přednes tvůj? Špatným přednesem trpí i nejlepší kázání a dobrým získá i kázání nejslabší. Namáhal jsi se, cvičil jsi se v přednesu? Či tvá kázání bývala mrtvá, jednotvárná, fádni, že snad nazvati se mohla dobrým prostředkem k vyhánění lidí z kostela? Jak jsi artikuloval? I slabý hlas správnou artikulací

získá a silný nesprávnou na ceně ztrácí. Kdo správně a jasně netvoří slabiky, tomu jest vždy málo rozuměti: má-li slabý hlas, pak zaniká, má-li silný hlas, jest slyšeti místo řeči hučení; posluchači nemají z obého ničeho. Jiní vyráží prvé slabiky a další polykají. I takovému kázání není nic rozuměti a proto škoda vši přípravy na ně.

Jak dlouho jsi kázával? Mnozí nemohou najíti konec a to jsou obyčejně ti, kteří se málo připravují; z nedostatku látky zajdou in locos communes, z nichž nemohou se dostat. Poslouchati takové kázání jest velmi trapné. Sv. František Sales o tom píše: Věřte mi, mluvíme ze zkušenosti a to z velmi dlouhé zkušenosti: čím více mluvíte, tím méně si z toho lidé podrží; čím více mluvíte, tím méně užítku z toho lidé mají. I prostřední kazatelé se sнесou, jen když dlouho nekážou, naproti tomu i výborní řečníci nás unaví, jestliže dlouho mluví. Málo která chyba kazatelova jest tak osudná, jako jeho nekonečnost v kázání. Kardinál Gibbons píše: Kázání 20—30 minut, jestliže jest řádně připraveno, obsahuje plnost látky, aby mohlo osadu poučiti a vzdělati bez únavy. Přepřňování ducha jest zrovna tak škodlivé jako přepřňování žaludku. Jistý spiritual říkával v semináři: Jestliže jest kázání pěkné, stačí úplně půl hodiny a není-li pěkné, stačí teprve.

Působnost kázání mnoho závisí od mravní stránky kazatelovy. Kněz zbožný, horlivý, rozšafný, o osadu otcovsky pečlivý a mravně neúhonný jest nejlepším kazatelem na osadě; jeho život káže již sám, vystoupí-li na kazatelnu, pak mu v kázání všechny jeho dobré a lidu známé vlastnosti pomáhají. Nuže, zpytuj sebe a své vlastnosti, hledej, v čem vězí neúspěch tvého kázání, jak si třeba přístě počínati, co napravit, čeho se vystříhati. —

Podle kazatelny stojí v povolání kněze hned škola. Když Kristus byl po denní práci unaven, přiváděli rodiče k němu své dítky. Sv. apoštolové jim v tom zbraňovali. Než Kristus volal: Nechte maličkých ke mně přijíti, neboť jejich jest království nebeské. Ač znaven, přec ještě měl času pro dítky, s nimiž láskyplně ho-

vořil, je poučoval a žehnal. Také kněz má zvláštní péči věnovati dítkám; ve škole jest budoucí osada, ve školách budoucí národ. Snad sedí tam ten, který bude hráti vynikající a rozhodující roli v osadě neb docela v národě, který bude pro tebe moci v životě mnoho vykonati, který snad bude míti osud tvůj ve svých rukou. Zanedbáš-li školu, pokazíš osadu na dlouhá léta a kdo ví, zdali ji kdo bude moci kdy napravit! Přičiniš-li se ve škole, zanecháš po sobě dlouhou krásnou památku na osadě. Hodného kněze, dobrého katechetu podrží v krásných vzpomínkách děti v paměti po celý život i dětem svým o něm vypravují. Srdce dětí jest pro působení kněze nejvděčnější a nejúrodnější. Jest jen třeba, aby kněz s láskou do školy chodil a rád tam působil. Běda knězi, na němž děti pozorují, že škola jest mu nepříjemným břemenem, nebo zkáza, kterou v srdcích dětských působí, jest strašná. Kněz, který rád do školy chodí, jest dětem milý, děti se na jeho hodinu těší; dítě má rádo veselou tvář; tvář mrzutá, zakaboněná je děsí. Aby kněz dobře mohl působiti, musí se vžít do duše dětí, musí se státi takorčka dítětem; on musí mluvit k nim v jejich názorech, slovech, v jejich sféře duševní sice jinak zůstane nepochopen a cizím. Musí mluvit krátce a jadrně a proto jest třeba důkladné přípravy pro školu. Děti rádi poslouchají příklady a pamatují si je celý život. Též vhodné průpovědi o životní filosofii si rádi pamatují do pozdního stáří. Dobrý příklad s vhodnou aplikací pro život jest pro děti veliké důležitosti. Taž se svého svědomí, zdali své povinnosti ke škole řádně plníš! Snad tam nerad chodíš, snad občas vynecháváš, ač bys mohl jíti do školy, neb docela z pohodlí ani tam nechodíš a děti pouze učitelům přenecháváš. Snad se málo připravuješ, ve škole mrzut býváš a učení mechanicky beze vší lásky odbýváš. Snad svým chováním děti odpuzuješ, že se tě bojí a před náboženskou hodinou se děsí?

Na počátku školního roku má katecheta vždy ve všech třídách dětem na srdce vložit, jak se mají chovati v ohledu náboženském v kostele: při příchodu a odchodu, při mši sv., při kázání, při průvodech, při

pohřbech, při sv. přijímání vlastním i cizích osob, při sv. zpovědi, na hřbitově, jak se mají chovati vůči kněžím, učitelům, rodičům a j. p. osobám, má vésti děti ku zbožnému životu, ku vzornému společenskému chování. Nestačí to říci dětem jen jednou při vstupu do školy, nýbrž každý rok. Chování dětí prozrazuje takt katechetů. Zda-li tak činiš? Učíš-li děti těmto věcem?

Svědomitý katecheta má na pilném zřeteli, aby děti řádně modlitby znaly a učí je modlitby užívati dle potřeby v životě se naskytující: tedy nejen ráno i večer, při vstávání a lehání, v den úmrtí rodičů, kult Srdce Páně, Panny Marie, v tísní a utrpení a při zvláštních potřebách životních. Navádí děti k modlitbě růžence a dbá toho, aby každé dítě svůj růženec mělo, jej sebou nosilo a jej se modlívalo. Důležité jest, aby dítě každé mělo svůj zpěvníček s modlitebni knížkou. Nenaучi-li se kdo jako dítě růženec se modliti a modlitebni knížky používati, později v životě bude stávat v kostele s prázdnýma rukama, nezaměstnán v dlouhé chvíli. Dbáš-li pak těchto zásad? Staráš-li se o jejich provedení?

Když jsem byl gymnasistou, tehdy náš katecheta pečlivě toho dbal, aby s námi celý církevní rok prodělal a to každý rok po celých 8 let studii. Když přišel svátek sv. Václava, vypravoval jeho životopis, učinil vhodnou aplikaci; rovněž tak učinil před svátkem významnějších světců: sv. Františka, Karla Bor., Mikuláše a p. Vložil vždy význam svátku Všech sv. a Dušiček, Vánoc, Hromnic, Velikonoc, Letnic, proseb. průvodů atd. Upozornil nás na pobožnosti v kostele a vybídl k jejich návštěvě. My vždy rádi jsme poslouchali a na tu hodinu se těšili. Zda-li i ty tak si vedeš? Pamatuj, že vychovááš školní děti pro život a že první úlohou tvou jest naučit děti náboženskému a církevnímu citění a životu.

Děti chodí ku sv. zpovědi pravidelně společně; než dlužno jest naváděti je, aby sv. svátosti také přijímaly ex privata diligentia, jako na př. na různé svátky, v den svých jmenin, v úmrtí den rodičů, při vystupování ze školy. Katecheta má dětem oznámiti, kdy sám zpoví-

dává a kdy duchovní správa zpovídá. Jak mnoho má na svědomí v tomto směru pohodlí kněží!

První sv. přijímání má katecheta vždy slavnostně s dětmi slaviti a této krásné příležitosti ku vhodné promluvě k dětem a k rodičům použiti. Takové slavnosti nezapomenou děti do smrti.

Školní děti mají znáti svůj kostel, hřbitov a ostatní posvátná místa svého bydliště. Katecheta je má proto přivesti do kostela, jim vše ukázati, vysvětliti, patrona kostelního a jeho životopis vyložiti, aby děti věděli, kterému světci jest zasvěcen ten či onen oltář, jaký je jeho životopis, co znamená ten či onen významný obraz. Starší děti možno zasvěcovati do historie kostela atd. Zda-li tak činíš?

Školní děti mají s ostatní osadou prožívatí náboženský život, konati spolu církevní slavnosti a kostelní pobožnosti. Proto katecheta má vždy upozorniti školní děti na farní pobožnosti včas a je k návštěvě vyzvati a přesvědčiti se, zda-li navštěvují pobožnost májovou, k Srdci Páně, dušičkovou, průvod o Hromnicích, palmový atd. Zvláště má dbáti toho, aby v neděli a ve svátek mládež školní odpoledních pobožností se účastnila. Stěžujeme si do slabé jejich návštěvy a sami jsme toho vinni. Jak se má návštěva odpolední bohoslužby povznášeti, když školní děti se k tomu nevedou? Mnoho proti tomu se chybí, zvláště ve větších městech, kde obyčejně se to u dětí odbyde školní mší sv. a o další se již nikdo nestará.

Při vystoupení dětí ze školy dbejme toho, aby dítě mělo svůj růženec a své modlitby a aby přijalo sv. svátosti. Těmto dětem dlužno věnovati značnou pozornost. Moment, kdy dítě se školou se loučí, zůstává dojem v jeho duši nesmazatelný.

Pamatujme, že vychováváme děti pro život, že je máme naučiti dobře se modlit, dobře zpovídat, hodně přijímat, vůbec pravý náboženský život žít, že máme děti nábožensky mravně vychovat — tak, aby vstoupivše do života, samostatně ctnostný a bohabojný život vedly.

Důležitý úkol jest vytčen křesťanským cvičením. Při žádném jiném vyučování náboženském nemůže se kněz tolik k osadníkům schýliti, tak laskavě a důtklivě k nim mluvit jako při křesťanském cvičení, zvláště když se toto koná na vesnici v kapli neb v soukromém bytě. I po cvičení jest dobrá příležitost pohovořiti o událostech časových, zvědětí náhledy lidu a je poopravit, seznati smýšlení jeho, vývrátiti falešná hesla, bludy, poraditi v různých záležitostech, zvědětí, co lid čte a varovati před zhoubnou cestou. Uvažuj, jak jsi plnil povinnosti v tomto směru? Rád jsi tato cvičení konal, či či snad jsi je zanedbával? Připravil jsi se, či tvou vinou byla účast slabá a ovoce poskrovnu? Jak věc napraviš?

Ježíš Kristus učil rád a jak jednoduše, jak názorně, jak zajímavě vykládal pravdy věčné! Jest třeba jen bedlivě čísti evangelia, abychom se o tom přesvědčili. Jest tedy třeba jen přemýšletí a Božského mistra napodobovati. Dobrá vůle, píle, snaha a milost Boží zmůže všechny potíže. Pevnou vůli mám a o milost Tvou tě prosím, Kriste. Amen.

MEDITACE VI.

O věčnosti.

Všechno, co jest časné, zhyne; zhyne jednou tedy i náš svět, naše bydliště, naše země a na ní všečen život. Život podmíněn jest živly, tedy i vodou. Než vody stále na zemi ubývá. Země naše jest na povrchu vychladlá, ale čím hlouběji do ní vstupujeme, tím více zvětšuje se teplota. Jest jisto, že země naše čím dále tím více chladne; v tomtéž poměru voda ztrácí se s povrchu a vniká hlouběji. Tento proces bude postupovati stále, až voda s povrchu zemského zmizí a tehdy bude konec života, země ocitne se v tomže stavu jako jest nyní měsíc.

Země pohybuje se kolem slunce, ale pohyb ten jest podoben spirále, t. j. země slunci se blíží každým rokem, takže jednou nastati musí sraz země se sluncem a tudíž konec naší země. Kdy to bude? Jesuita Braun vypočítává tuto možnost za 10 milionů let. Ach, jak dlouhá to doba. Jak dlouhá doba jest 100 let! Od narození Krista neuplynulo dosud ani 2000 let, a co vše se za tu dobu stalo! Od stvoření světa uplynulo asi 7000 let. Jaká dlouhá, dlouhá to doba. Jaký ohromný čas jest milion let, jaký deset milionů let. A přec to není nic proti věčnosti. Deset milionů let přec jednou uplyne, ale věčnost neuplyne nikdy, neboť nemá ani začátku ani konce, pro tu neexistuje žádný čas.

Co jest čas? Řada změn. Od nepamětných dob počítá se čas podle dne a noci, tedy dle pohybu země kolem své osy a kolem slunce. Čas jest tedy počítání pohybu a tím způsobených změn. Věčnost však nezná času, tedy ani pohybu, ani změny. Věčnost jest stálý klid a žádná změna, žádná minulost, žádná budoucnost,

nýbrž nekonečná přítomnost. Takovou věčností vyznačuje se Bůh a my ji nazýváme věčností absolutní. Vedle této věčností absolutní jest věčnost relativní, která sice má počátek, ale nebude mít konce. Takovou věčností se vyznačují andělé a lidská duše.

Život lidský byf i sebe déle trval jest proti věčnosti jako bublina na vodě. Když hodíme kámen do vody, vytvoří se bublina, pak objeví se na hladině vlny, které jsou čím dále slabší, až hladina se uklidní. Pak nastane klid, jakoby se před tím nic nestalo. Tak jest i s lidmi. Utvoří ve světě malou bublinu, zvlní trochu hladinu světa a pak je zachváti smrt a nastane klid, jako by nikdy na světě ani nebyli.

Viz v duchu starce! Shrbený, těžkým krokem se vleče a o hůl se podpírá, Šedivá hlava jeho se klepá, šediny bílé jak sníh ji pokrývají, oko vyhaslé, záda shrbená, hlas se třese. Obličej plný vrásků, ruce seschlé, nohy pod ním sotva stojí. To již není člověk, to jest již pouhá zřícenina člověka a přec kdys kypěl silou a zdravím. Kdo ho připravil o jeho mládí, o jeho svěžest, kdo zlomil jeho postavu? Kdo mu vyrval jeho ženu, kdo děti, kdo zničil všechnu jeho sílu tak, jako když vichr orve strom, že zůstal v tom široším světě sám jako hruška v poli? Čas to byl, jenž vše loupí a ničí.

Ve světě žily bohaté a slavné rodiny, o jichž přízeň každý stál, jimž každý se kořil, o jejichž moci v lidu a bohatství mnoho se povídalo. A kde dnes všechny jsou? Kdo je smetl ze světového dějiště, kdo rozmetl jejich majetek, kdo nadělal z jejich dětí v hedvábí vychovaných žebráky v cáry oděné? Čas to byl.

Kdo viděl forum romanum v Římě dnes a kdo o něm četl ve spisech starých klasiků, jak se podiví. Na tom místě scházeli se největší a nejmocnější páni světa, výkvět Říma světovládného, tam stávaly nejnádhernější stavby, v nichž nakupeno bylo spousty zlata a drahokamů, tam stála nejnádhernější umělecká díla, ta místa viděla nádheru, moc a slávu, o niž se nikomu ani zdáti nemohlo a dnes stojí tam holé zříceniny, rozvalené sloupy a hromady kamení. Všechno zničil čas!

Kde ocitla se veliká říše Babylonská, mocná říše Perská, veliká říše Alexandrova, kde slavná říše řecká, kam poděla se největší říše světovládných Římanů, která kdys sahala od horké Indie až do studené Ilirie, od zasněžené Germanie až do temné Afriky? Všechno dnes jest pryč, všechno zničil čas.

Co bude za 3, 4 tisíce let z nynějšího světa? Kde budou jeho paláce, jeho musea, jeho pomníky, jeho knihovny, kde budeme my, jeho lidstvo! Ach jak hrozný jest čas pro časné věci! Žádný kámen není dost pevný, žádný ocel dost tvrdý pro jeho hrozný zub. Žádná síla není dost mocná, žádné bohatství dost veliké, žádná sláva dost rozšířená pro jeho drtivé spáry. Vše ničí a obrací v zapomenutí. Ale ničivá moc jeho zůstává před věčností státi, neboť proti věčnosti jest čas bezmocný, tam nemůže ničeho změnit, ničeho zničit, jeho ničivý spár a drtivý zub věčnost nemůže poškodit ani v tom nejmenším.

Ve „Faustu“ čteme otázku: Co má největší rychlost? Ptačí let jest rychlý, zvuk mnohem rychlejší, světlo zdá se nám nejrychlejší. Než ještě rychlejší jest myšlenka. Dnes jest v Římě, ve vteřině v Jerusalemě, v téže chvíli ještě v Americe, hned v Indii atd. Však rychlejší nežli myšlenka jest smrt, která mžikem přivádí nás z časnosti na věčnost. Jen malý okamžik a jaká veliká změna stává se s člověkem, jakou cestu vykoná ze světa na věčnost! A tento okamžik může se dostavit pro každého každé chvíle. A co nás tam čeká, buď věčný trest nebo věčná odměna.

Věčně žít a věčně trpět! Nemocný v dlouhé chvíli leží v bolestech na posteli, počítá dny, hodiny, minuty, ba i ty se mu zdají dlouhé a proto počítá vteřiny. V bolestech se zdá člověku každá minuta celou věčností, každá chvíle jest mu k nepřekání. Jaký bude stav duše lidské, která musí trpět sta tisíce, miliony let, věčně! Věčnost, praví Řehoř N., nezná času; sv. Augustin o ní praví, že jest nedělitelná, stále „nyní“. Vzpomínáš, co jsi prožil před 10, 20, 50 lety; jest to dlouhá doba a přec proti věčnosti to není ani vteřina. Co jest 20, 60, 80 let, co jest nejdelší život lidský proti

věčnosti? Nic, ani tolik jako tlesčina vteřiny! Co jest listů na stromech, kolik kapek vody v mořích, co zrněk písku na světě! Ta čísla ohromná by se dala přece jednou spočítati, byla by veliká, nesmírná a přec ještě proti věčnosti ničeho by neznamenal, poněvadž pro věčnost jest každé číslo i to největší nepatrné, věčnost čísel nezná. Ať si myslíš, jaké číslo chceš, ať si představuješ jakýkoli prostor, u porovnání věčnosti, vždy si představuješ málo. Přemýšlej, jak chceš, porovnávej co chceš, počítej do nekonečna, ztracej se v pojmech až do nepřehlednosti a ty budeš po největší práci a největším úsilí na počátku toho, čeho konec hledáš. Jako komár plovoucí po oceáně, jako mravenec pachtící se po zeměkouli, tak ztrácí se člověk v nezměřitelné věčnosti.

Věčně žít a věčně trpět! Jaká hrůza jest ve slovech těch! Jak ličí básník muka Ahasvera, který až do skonání světa má se světem protloukati v neklidu a pronásledování! Uštván utrpením, hledá stále smrt, ale marně; smrt se mu vyhýbá, a to jeho muka jen zvětšuje a zhoršuje. V každém utrpení, i v tom nejhorším, má člověk alespoň jednu útěchu, totiž že utrpení jeho jednou skončí. Ale utrpení na věčnosti nikdy neskončí, bude bez konce a v tom spočívá jeho děs a hrůza. Proto praví sv. Marek: „Červ odsouzenců neumírá a oheň jejich nehasne“ a Job: „Z pekla není žádného vykoupení.“ Kdyby odsouzencům se mohlo říci: Vaše utrpení skončí za milion let, byla by to pro ně útěcha, poněvadž by jednou tomu bylo přec konec, avšak ani tak slabá útěcha se jim dáti nemůže.

Ach, nyní chápu, proč mnozí králové a knížata koruny a žezla odkládali a své komnaty za chudé cely klášterní vyměňovali, proč tak mnozí mučenci si tak málo vážili svého života a v oběť za svoji viru jej kladli. Viděli před sebou věčnost.

A co činiš ty, ubohá duše má, abys nešťastné věčnosti nepropadla? Stojiš tak často u její propasti v rozjímání, díváš se sama v její hroznou prohlubeň, i duše svěřená k ní vodiš a při tom chladna zůstáváš a lhostejna. Hřích a rozkoš ti zahaluje zrak, že nevidíš ono hrozné nebezpečství, ve které se vydáváš. Chvilé roz-

koše zakoupené hříchem má u tebe nezřídka větší cenu, nežli celá věčnost. A kde jest rozum, kde jest rozmysl? Snad díváš se tupě do nešťastné věčnosti, kde utrpení hrozné a nejrůznější nemá konce, ty, jemuž pouhé bolení zubů tolik strachu nadhání? Lhostejné jest ti snad ponížení a nekonečná potupa, tobě, který nesneseš na světě žádného ponížení a ani slůvka zneuctění? Jest ti lhostejná věčná bída na věčnosti, jenž protiviš se i tomu nejnepatrnějšímu strádání? Ó, rozume, rozume, kde jsi?

Každá radost světa trvá jen krátkou chvíli. Chuf jídla a nápoje trvá jen tu chvíli, co jídlo přejde chuťové bradavky jazyka, čich jen potud, co dech stačí, sluch jen krátké zavlnění nervů, zrak trvá v pocitu ještě menší dobu, ba sama tělesná rozkoš již končí, když počíná. Přátelství a láska jsou otráveny žárlivostí a nevěrou, a trvá jen dotud, dokud srdce svedené neb smrt všechny jeho pásky nepřetrhá. A co jest celý život lidský, byť by byl prožitý i v těch nejlepších poměrech? Proto praví Job: „Člověk narozený z ženy krátký živ jsa čas, naplněn bývá mnohými bídami. Vychází jako květ a setřen bývá i prchá jako stín a nikdy v témž stavu nezůstává.“ Lidské radosti jest ve světě málo a při tom jest ještě prchavá. Proto svět se snaží zachytiti alespoň nějaké její zbytky. Piše o ní v knihách, buduje jí pomníky, nebo alespoň jí staví nádherné hrobky. Než co z toho ze všeho bude za sto, za tisíce let? Nic. Knihy budou dávno nahrazeny jinými, pomníky, třeba byly ze žuly tesané a z bronzu lité, zub času rozdrtí, hrobky, i ty nejpevnější, propadnou zkáze, ani stopy po nich nezbude, jen trochu země poseté travou. Jak smutný pohled poskytuje zašlý hřbitov, kde mnozí se snažili zanechat po sobě poslední památku, poslední vzpomínku? Všechno zajde, všechno zmizí, ba i ten hřbitov se vytratí časem, takže s bídou a námahou se musí hledat jeho stopy. A proto volá Šalamoun, jenž všechny radosti zkoušel: Marnost nad marností a vše jest marnost.

Žádný člověk šťastný i ten nejšťastnější není úplně šťastný, každému něco ještě schází, ještě by si něco přál; a kdyby toho dosáhl, zase by měl nové přání.

Zkrátka: žádné štěstí světa člověku nestačí. Proč? Štěstí světa jest konečné, ale duše člověka touží po štěstí nekonečném. Žádné štěstí světa není trvalým, každé trvá jen chvíli, ale duše chce mít štěstí trvalé. **Zkrátka:** duše člověka touží po štěstí nekonečném a trvalém, tedy po štěstí věčném, či po blaženosti věčné, které ji tento svět nemůže dát, nýbrž teprve až život záhrobní. Dosíci věčné blaženosti, toť účelem duše lidské, touží po tom, co odpovídá její nesmrtelné bytnosti a proto již zaездеjšího života tato touha se v ní mocně ozývá. Věčně žít v nekonečném blahu, štěstí a radosti, toť věčnou odměnou duše, která v milosti boží opustila tento svět. Tam nebude bolu ani zármutku, ani slz, tam není neštěstí, ani utrpení ani nářku, tam jest jen čistá, neporušená radost bez konců a bez míry. „Co oko lidské nevidělo, co ucho lidské neslychalo, co na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují.“ V nebesích budou plynouti roky, století, tisíciletí, ba miliony let a celé ty nekonečné doby věčnou radost oslavenců nezmenší, neporuší, neukončí. „V paměti věčné bude spravedlivý,“ praví žaltář; „spravedliví pak na věky živi budou a u Pána jest odplata jejich,“ praví kniha moudrosti.

Taková věčnost by právem od nás žádala alespoň několika tisícového zbožného života, jímž bychom si ji zasloužili, napjetí všech našich sil, ba všechny okamžiky našeho života. Než toho Bůh od nás nežádá. On žádá od nás zcela krátký čas k získání šťastné věčnosti, jen málo dní máme vydržeti tu zkoušku. A člověk ještě váhá, nechce a vzpouzí se, tuto nepatrnou oběť přinést za věčnou blaženost! Jaký to nerozum, jaká to hrozná lehkomyšlnost a bezedná nedbalost.

Než jak možno žít věčně v radosti bez omrzení? Vše, co stále a beze změny trvá, stává se fádni, nepříjemné, změna budí zájem a novou radost. Radost věčná jest dokonalá a proto má v sobě všechny přednosti radosti a tudíž i nejrůznější druhy radosti. Stará legenda vypravuje, že jeden mnich nemohl pochopiti, kterak možno v nebi věčně žít v radostech bez omrzení. Mezitím, co o tom přemýšlel, usnul v zahradě.

A tu zdálo se mu, že chodí po čarokrásné zahradě, naplněné nejrůznějším ptactvem, které úchvatně zpívalo. Oči jeho nemohly se dosti vynadiviti té kráse různých květin, sluch jeho nemohl se nasytiti těch čarokrásných písni ptactva. Rád by tam alespoň hodinu pobyl, ale štěstí mu nepřálo, neboť sotvaže, usnul a onen sen viděl, za malou chvíli se probudil, aby šel do choru. Než běda! U brány zvoní, vrátný přichází a nezná ho, jde klášterem a vidí, že vše změněno, jde mezi bratry a všichni jsou mu cizí. Kdo jsi, jak se jmenuješ? Jsem bratr Váš, vždyť před chvílí byl jsem tu u oběda. Žádný ho nezná. I přinesou seznam jmen klášterních a tam naleznou jeho jméno. Před sto lety žil náš bratr toho jména, ztratil se však jednou beze stopy v zahradě a od té doby nikdo o něm ničeho nezvěděl. To jsem já. Ale kterak to možno, vždyť jen malou chvíli jsem spal v zahradě, kde měl jsem tak krásný sen. Tvůj sen trval sto let. Jak se to stalo, co jsi viděl? A bratr vypravoval o svých pochybnostech, o životě věčném a o svém snu. I poznali všichni, že Pán mu dal vysvětlení jeho pochybností. Zdálo se mu, že snil chvíli, snil však 100 let. Tak rychle mizí čas v radosti. Jak teprve míjeti bude čas v radosti věčné!

Jest to jen legenda, smyšlená událost, ale dobře charakterisuje. Ach, jaká veliká cena života jest dána lidem ve věčné blaženosti! Já ji mohu tak snadno dosáhnouti a přece tak málo o ni dbám! K tak velikému cíli svěšené duše vésti mám a já tak slabě a chabě o tom pracuji, jakoby se jednalo o nějakou maličkost. Jak hrozná zodpovědnost mne za to tíží! O nedej Bože, abych jednou za to pykati musil na věčnosti. Osvěť rozum můj a posilni vůli mou, abych si uvědomil onu velikost své zodpovědnosti a plnil náležitě úkol svůj. Amen.

Růženec bolestný

nazývá se proto bolestným, poněvadž nám jeho tajemství připomínají umučení, tedy bolesti Páně. Bolest jest údělem všeho člověčenstva, neušetřila posud nikoho a proto nemůže od ní zůstatí ušetřen ani kněz. Život kněze bývá zvláště bohat na bolesti, neboť cesta, kterou kněz kráčí, jest cesta křížová, plna trní, plna kamení, plna utrpení, plna křížů a překážek. Kněz, jenž jde vyšlapanou a snad pohodlnou cestou, má těch bolesti méně; kněz, který jest ke všemu lhostejný, má jich ještě méně; ale kněz horlivý, který pracuje tělem duší o spáse své a svých svěřenců, ten zakusí v životě mnoho utrpení, mnoho protivenství a to mnohdy i u těch, kde by to nejméně hledal, zvláště platí-li tam zásada *quieta non movere*, třeba ta *quieta* byla pramenem zkázy duší. Než to nesmí žádného svědomitého kněze zarážeti, žádná bolest, žádné utrpení nesmí jeho horlivost svatou ochlazovati, neb docela ničiti. Království Boží trpí násilí. *Non veni in mundum pacem mittere, sed gladium*. Kde však musí pracovati boj, násilí a meč, tam vždy jest bolest. Bolest duši tříbí, zdánlivě snad seslabuje a ochromuje, ale když přejde, objeví se nová síla a nová zkušenost, která knězi jest jen ku prospěchu. Proto neboj se bolesti! Tvůj mistr mnoho trpěl a proto ty, jeho služebník, nemůžeš konati dílo jeho bez utrpení. Věnuj tento růženec na ten úmysl, aby žádné utrpení tě neodvracelo od svědomitého plnění tvých povinností, nýbrž abys v něm našel nových zdrojů síly ku svědomité práci a ku svaté horlivosti ve službě Kristově.

Věřím v Boha . . .

1.

Ježíš, který se pro nás krví potiti ráčil.

Když dokonána byla poslední večeře, šel Kristus s apoštoly na Horu Olivetskou. Tam na tom místě, kde častěji se modlíval, poklekl ještě naposledy, aby

prosil svého Otce o útěchu v nejvážnější chvíli svého života. Strašná úzkost ho přepadla, takže se krví potil. Těžce zarmoucená duše jeho se modlila. Otče můj, jestliže možno, nechť odejde tento kalich ode mne, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!

I na kněze přicházejí v životě těžké chvíle. kdy úzkost mu sevře hruď, kdy srdce bolesti se svírá a kdy duše tone v hlubokém zármutku. Čím horlivější kněz, tím více takových bolestí bývá. Než sursum corda! Jako Kristus odešel na Horu Olivetskou a pohřžil se v hlubokou modlitbu, když duše jeho tonula v úzkostech, tak i kněz má v modlitbě hledati útěchu, pomoc i sílu ve svém utrpení. Kristus pomáhá trpícím, lije balsám v rány srdce jejich a přináší pomoc. Dopouští, ale neopouští, zkouší a tříbí v utrpení, ale za to tím větší útěchou odměňuje každého svého vyznavače, kdo s důvěrou se k němu utíká. Tím více dostává se těchto milostí trpícímu knězi, zvláště tomu, který trpí pro dobrou věc království Božího. Věnuj tento desátek na ten úmysl, abys v bolestech na mysli neklesal, nýbrž abys s odevzdанostí do vůle Boží ku prospěchu duše své ji snášival.

Modlitba prvního desátku.

2.

Ježíš, který pro nás bičován býti ráčil.

Pilát jsa přesvědčen o nevině Kristově, chtěl jej propustiti. Proto dal Krista zbičovati doufaje, že lid až uvidí jeho utpení, bude z milosrdenství žádati za jeho propuštění. Než v tom se zmýlil. Lid byl podplacený a proto volal na Ježíše smrt.

Dodnes jsou na světě takoví lidé, kteří za peníze ochotni jsou prodati své přesvědčení, svou lásku, svou pomoc i svou čest a to nezřídka i k věcem nejnečestnějším. Lesk zlata jest zlá věc, která dovede i kněžské srdce zlákat i vehnati ho v těžká provinění. Peníze jsou jen prostředkem, nikdy cílem a běda každému a tím více knězi, který pro peníze své svědomí poskvrňuje. Nemírná a výstřední touha po penězích to nej-

častěji bývá, která porušuje poměr mezi kaplanem a farářem, táž hříšná vášeň zatvrzuje kněze k chudině, ona to jest, která z kněze dělá takového mamonáře, kterého každý nenávidí. Mnozí nalakotili značné jmění, po jejich smrti dědici je rozebrali a na zemřelého kněze ani otčenášem nevzpomněli. Kněz má právo z církevního jmění ad dignam et congruam sustentationem a to, co zbude, má dáti ad causas pias. Na to druhé nezřídka se zapomíná, církevní majetek pro lakotu kněze často dostává se do rukou nepovolanych a snad i nepřátel církve, které v boji proticírkevním jen posiluje. „Co platno, byť člověk celý svět získal a na duši škodu trpěl!“ Proto mírni svou touhu po penězích a nikdy nedopouštěj se toho k vůli penězům, co by tvou duši obtížilo. Máš-li příležitost peněz si dobytí čestným způsobem, využij ji a peněz pak užij ku prospěchu duše své a svých svěřených; tak peněz proměníš v poklad věčný. Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby tě Bůh chránil před hříšnou chtivostí peněz a majetku, která by uvrhla duši tvou ve zkázu a pověšť tvou v opovržení.

Modlitba druhého desátku.

3.

Ježíš, který pro nás trním korunován býti ráčil.

Ježíš maje trnovou korunu na hlavě a třtinu místo žezla v ruce, byl vysmíván od surových vojáků. Král králů, Pán nebes a země, snášel tuto potupu mlčky s trpělivostí božskou.

Jak ty snášíš urážky tobě činěné? Ach, co se povídá mezi lidem? Kněžská msta prý trvá až do čtvrtého kolena. Bůh urážku odpustí hned, obyčejný člověk po čase, ale kněz prý nikdy. Má to býti skutečně pravdou? Ach, jak těžká by to byla obžaloba, jak veliká by to byla pýcha a ješitnost! Žádný nepoškozuje učení církve tak jako kněz pyšný, domýšlivý a nedotknutelný. Žádný člověk není tak protivný jako nadutý a pyšný kněz a to právem; neboť takový kněz hlásá opak všeho toho, čemu učiti má. Učte se ode mne, neboť jsem tichý a

a pokorný srdcem“, volal Mistr kdys a pyšný kněz volá: uchte se ode mne, neboť jsem pyšným a nadutým v srdci svém. Jak odporný to zjev, jaká to zkáza pro ostatní na osadě! Lásku, dobrotu, shovívavost, trpělivost, účinnost, pokoru, laskavost a ochotu, tedy vlastnosti knězi nejpotřebnější, ty všechny hubí pýcha do kořene. Kněz pyšný jest nenáviděn a na osadě opovrhován; každý se mu rád vyhne a kdo nemusí, do styku s ním nepříjde, a pakli přece s ním stýkati se musí, jest mu nevolno v jeho společnosti. Jak smutný jest pohřeb takového kněze, jak neblahé vzpomínky zůstanou po něm na osadě. Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby pokora vždy krásnila duši tvoji se vším požeňáním, jež s ní spojeno bývá.

Modlitba třetího desátku.

4.

Ježíš, který po nás těžký kříž nésti ráčil.

Ježíš nese těžký kříž a kráčí na místo popravní. Zmořen probdělou nocí, soudem a bičováním, klesá pod tíhou kříže, takže ženy nad ním plakaly, Veronika mu roucho k utření zkrvaveného obličeje podala a Šimon z Cyreny mu pomohl nésti kříž.

Každý člověk má svůj kříž; někdo jej schovává, jiný veřejně jej nosí a proto i každý kněz svým křížem jest stížen, který má nésti v důvěře v Boha, pamětliv jsa slov Mistra: Kdo chce za mnou přijíti, nechť vezme svůj kříž a následuje mne. Než někteří kněží po ničem tolik netouží, než po tom, aby každému kříži unikli; hledají jen své pohodlí a nerušený klid a tomu obětují nezřídka i zájmy církve a náboženství. Jejich já jest u nich ideálem, jemuž vše musí ustoupiti do pozadí. Jest to hříšné sobectví, které vyhýbá se každé oběti, každé námaze, každé nepříjemnosti pro dobrou věc sv. náboženství a které jest vždy špatnou známkou kněze. Běda církvi, kdyby takoví kněží se množili.

Ženy měly pro Krista útěchu. Útěchu a pomoc hledá především lid u kněze; proto tvrdé a necitelné srdce kněze k trpícím přináší církvi mnoho škody. Kněze

tvrdého, bez citu, bez soucitu lid nenávidí a opovrhne jím. Proto jeho zpovědi, jeho kázání, jeho působení vyzní obyčejně na darmo.

Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby ti dal Kristus lásku a pravou horlivost pro svatou věc církve a srdce citlivé pro tvé svěťence.

Modlitba čtvrtého desátku.

5.

Ježíš, který pro nás ukřižován býti ráčil.

Od šesté hodiny stala se pak tma po vší zemi až do hodiny deváté. Když blížila se hodina devátá, zvolal Ježíš hlasem velikým: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne a opustil,“ a po chvíli: „Otče můj, v ruce tvé poručím ducha svého.“ Nakloniv pak hlavu, vypustil ducha. Tak učiněn byl Kristus pro nás poslušným až k smrti kříže.

Od té doby, co Kristus na kříži svět vykoupil, stal se kříž posvátným symbolem křesťanství, k němuž obrací svět své zraky ve všech svých bolestech, touhách a nadějích. Věnuješ náležitou péči kříži, aby dítky i dospělí vždy náležitě křížem se znamenali, významu jeho znali a kříže vždy v životě dle křesťanského zvyku užívali? Máš každoročně vhodné kázání o kříži? Dbáš toho, aby v rodinách byl vhodný kříž umístěn, aby různé kříže umělecky nevhodné a náboženský cit urážející byly odstraněny a vhodnými vkusnými kříži nahrazeny? Dbáš toho, aby kříž hřbitovní a kříže venku stojící byly udržovány v náležitém pořádku, aby každý oltář, kde se mše sv. slouží, byl opatřen náležitým křížem? Nosí se kříž v čele pohřbů a průvodů, jak předpisy kážou, jest to kříž pěkný, důstojný, či snad zrovna tento kříž nedává valné svědectví o tvé lásce a úctě ke kříži? Jak jest uspořádán Boží hrob o velikonocích v tvém kostele? Je tu všechno v pořádku? Nebylo by možno postarati se o důstojný, umělecký hrob Boží místo hrobu již schátralého, nevkusného?

Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby Bůh pravou lásku a pravou obětavost vložil v srdce tvé ku sv. kříži.

Modlitba desátku pátého.

KONSIDERACE IV.

Sv. zpověď, návštěva a zaopatřování nemocných.

Farizeové vytýkali Kristu, že ji s publikány a veřejnými hříšníky. Než Kristus se tím nedal másti, nýbrž jako v odvěť řekl ku svým učedníkům: „Zdraví nepotřebují lékaře, nýbrž nemocní. Jděte a uče, co jest: Já chci milosrdenství a ne oběti, nebo nepřišel jsem volat spravedlivých, nýbrž hříšníků. Bůh nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a byl živ.“ Maje tuto zásadu na zřeteli, hledal Kristus hříšníky, laskavě s nimi jednal (žena cizoložná, Samaritánka u studně Jakubovy), ba ani neštilil se těch, jimiž každý opovrhoval (Maří Magdalena) a svou láskou, svou vznešenou naukou odvracel je od hříchů k životu zbožnému, k Bohu. A tak si má počínati i sluha jeho, každý kněz. Nejlepší cesta v tom směru jest ve zpovědnici.

V našich dobách kněží si mnoho stěžují, že lidé málo ku sv. zpovědi chodí, ač v jiných osadách dosti četně ku zpovědi přistupují. Kde jest příčina? Ku knězi, který vede zbožný, řádný a příkladný život kněžský, jdou více lidé ku zpovědi, nežli ku knězi, jehož život se věřicím nezamlouvá. V jistém městě nechodili ku sv. zpovědi skoro vůbec a přišel-li kdo, musil do sakristie, shánět zpovědníka, kterého ve zpovědnici nebylo vůbec vidati. Přišel nový, horlivý a zbožný děkan a poměry se brzo změnily. Denně před farní mší svatou seděl zpovědník ve zpovědnici celou hodinu, v neděli a ve svátek jeden z kněží měl ranní mši sv., ostatní všichni šli do zpovědnice a byli tam přes celou mši sv., předvečer významnějších a mariánských svátků zpovíдалo se vždy. A ejhle, lid chodil ku sv. zpovědi a to v značném počtu. Penitenty má kněz očekávati a nikoli penitenti kněze shledávati. Kdyby se dle tohoto způsobu

vhodná příležitost penitentům poskytovala, poměry by se mnoho změnily. Kněz tím mnoho času neztratil. Sedi-li ve zpovědnici a penitenti-li se neobjevují, může se modlití breviář nebo růženec. Lidé se na mnohých místech neradi zpovídají proto, poněvadž kněží neradi chodí do zpovědnice. Zpytuj sebe, jak v tomto směru si ty počínáš? Zdali snad na tobě není viny, že lid málo ku zpovědi chodí?

Mnozi zpovědníci jsou příliš laxní a pohodlní, jiní zase přísní, rigorosní; chyba je na obou stranách. Na těžké, zvláštní hříchy dlužno jest důraznější domluvy, jako na př. zpronevěra manželství, zaviněný potrat, krádež, hříchy proti čistotě u hochů a dívek a p. Kdysi byl u zpovědi hoch u tyrolského kapucína a zpovídal se z bestiality a sodomie. Zpovědník mu velmi domlouval, jak povaha hříchu žádala. Na otázku: Dopustil jsi se toho hříchu již dříve a zpovídal jsi se z něj? Řekl: Ano, ale zpovědník mi nic neříkal, já jsem tedy nemyslel, že jest to tak veliký hřích. Někteří zpovědníci zpovídají šablonovitě a dávají pokání stejné všem. I v tom je chyba; při těžších hříších má býti těžší pokání: návštěva hřbitovního chrámu, odpoledního požehnání, kázání, křížové cesty, mše sv. všedního dne, poutního místa dle okolností a možnosti a p., aby kajicník vycítil větší tíhu svého provinění. Zpovědník, který na každou zpověď uloží za pokání třikrát Otče náš, počíná si zrovna tak, jako ten lékař, který každému nemocnému předpisoval hofmanské kapky. Má-li zpověď těšit zpovědníka i kajicníka, a má-li přinést nějaké ovoce, musí býti individuální, osobní, ne všeobecná, pro každého stejná, naučení musí se řídit dle hříchů spáchaných a nesmí býti šablonovitě. Šablonovitá zpověď nudí a mrzí zpovědníka a kajicník si řekne: ten pan páter to říká vždycky stejně mně a snad i jiným. Proto naučení se musí studovat pro různé hříchy a z hojné zásoby dle okolností různě aplikovati.

Někteří zpovědníci zase jsou příliš rigorosní. Nežádej od penitenta více, nežli musíš a netýrej jej! *In contione sicut leones in confessione sicut oves*, pravil sv. Augustin. Nepokořuj penitenta, nevaď se s ním, nýbrž

jednej s ním vždy laskavě s útrpností; tím docílíš více nežli nemístnou přísností. Někteří zpovědníci živějšího temperamentu všelijak sebou trhají a rukama živě gestikulují. To jest chybou. Takovému zpovědníku se kajníci vyhýbají a říkají o něm, že jest zlostný.

Naučení má býti krátké a jadrné; z dlouhého povídání nemá penitent obyčejně žádného úspěchu. Jednou dával kněz dlouhé naučení chlapci. Chlapec najednou řekl: „Už je skrz!“ „Kdo je skrz?“ ptá se zpovědník. „No prst!“ Hoch si dlouhou chvíli dloubal prstem do klobouku, až mu prst projel skrz. To byl účinek dlouhého naučení. Jistá dáma pravila: „Jednou jsem byla u zpovědi a zpovědník spěchal ku mši sv.; tehda řekl mi místo celého naučení: Kdo chce matku Boží uctivati, nemá jejího Syna urážeti. A toto naučení jsem si pamatovala celý život.“ Ctihodný arcibiskup Tschiderer nezřídka dal celé naučení pouze slovy: „Modli se a důvěřuj!“ V krátkém, jadrném, individuálním naučení ukazuje se pravá schopnost zpovědníka.

Ohledně zpovídání žen, zvláště jistého druhu žen, má býti kněz vždy velmi opatrný a nesmí se s nimi ani při zpovědi, ani při naučení dlouho zabývat, poněvadž nezřídka některé ženy používají zpovědi k tomu, aby se ku knězi mohly více přiblížiti. Zde jest na místě úsečnost, chladnost a nepřístupnost.

Nezřídka prospěje farář věci sv. zpovědi, když v době postní vykoná triduum. Pod večer tři dni za sebou má vhodnou exhortu, již věřící na řádnou sv. zpověď připraví a na konec pozve cizí zpovědníky. Mnozí nejdou ku zpovědi proto, poněvadž nechtějí jíti k vlastnímu faráři, s nímž často se stýkají; chodí ku zpovědi raději do cizích farností při různých příležitostech, aneb vůbec nechodí. Proto doporučuje se občas pozvati do osady cizího zpovědníka.

Zodpověz si otázky, jak jsi ty těmto závazkům dostál. Počínáš si ve zpovědnici laxně, ke všem stejně, šablonovitě? Jsi snad ve zpovědnici příliš rigorosní, až puntičkářský, není-li tvé naučení ve zpovědnici příliš dlouhé, jalové a prázdné? Jest pokání, které ukládáš, individuální, různé dle hříchů, menší neb větší? Jevíš

náležitou opatrnost ohledně zpovídání žen? Kde se jeví chyby a nedostatky a kde nutná náprava?

Jak zpovídáš děti? Od zpovídání jejich mnoho závisí pro budoucnost, takže si zpověď oblíbí a rádi ji konají, nebo si ji zoškliví a pak neradi chodí. Jsi vždy dosti laskavý? Nejsi-liž snad při zpovídání dětí mrzutý a netrpělivý? Jaké dáváš naučení dětem? Není snad příliš dlouhé, všem stejné? Jaké jim pokání ukládáš, snad všem totéž? Děti si to řeknou a již z toho soudí na zpovědníka i zpověď! Dbáš-li toho, aby děti chodily ku sv. zpovědi mimo svou školní povinnost? Když mají svůj svátek, na některé dny mariánské a p.? Chodí děti ku sv. zpovědi, když vystupují ze školy?

Jak navádíš ku sv. zpovědi mládež dospělejší? Dbáš-li toho, aby chodily ku sv. zpovědi dívky před nastoupením služby, když jdou do ciziny, hoši, když jdou na studie, do učení, na vojnu? Věnuješ jejich zpovědi náležitou pozornost a péči, zvláště ohledně jejich se probouzejících hříšných náklonností pohlavních?

Jak připravuješ snoubence? Tito jsou právě v době, kdy srdce jejich jest pravdám božím nejprístupnější, ve chvíli kritické, kdy rozhoduje se o celý jejich další život. Proto chvíle ta má býti knězem náležitě využita. Dáváš si tu náležitou práci, konáš svědomitou přípravu k této úloze, či jen ji tak povrchně odbýváš, že nejsou spokojeni ani snoubenci, ani tvé svědomí? Jak důležitá jest svatební zpověď! Proč mnohý ženich, mnohá nevěsta po svatbě nechodí pravidelně ku sv. zpovědi? Snad mnohdy tím vinen kněz, který slyšel jejich svatební zpověď.

Jak zpovídáš dospělé muže a ženy, rodiče dítek? Dobře vykonaná zpověď naplňuje kajícího vnitřním blahem a uspokojením a kněze útechou náležitě vykonané povinnosti. Pocítuješ tuto duševní odměnu po sv. zpovědi? Či snad svědomí ti vytýká nesprávnosti? Jde ti o to, aby zpověď jejich skutečně polepšení života přinesla, pravdy náboženské v duši jejich hluboko vryla, život náboženský v nich posílila a celou rodinu posvětila? Či snad se jen formální stránkou uspokojuješ? Věnuješ náležitou péči výchově dětí u nich?

Dbáš-li toho, aby věřící plnili svou velikonoční povinnost? Nabádáš-li je k tomu při každé příležitosti? Konáš-li kázání a exhorty o sv. zpovědi pravidelně v roce? Umožňuješ-li jim všemožně konání této povinnosti? Nabádáš-li věřící též ku sv. zpovědi v době adventní, v době zvláštního utrpení, v kritických chvílích života?

Jak se chováš k osobám, které často ku sv. zpovědi přistupují? Nejsi-li k nim snad mrzutým a neochotným? Dbáš-li toho, aby pěstovaly pravou zbožnost a ne pobožnůstkářství?

Zpověď jest velkým pramenem milosti pro duše lidské a právě proto tolik zodpovědnosti plnou úlohou kněží.

Jak se staráš o zaopatřování nemocných na osadě? Kážeš pravidelně o této důležité věci, kladeš na srdce velikou zodpovědnost z toho vycházející pro dotyčné příbuzné osoby? Co sám podnikáš za tím účelem? Pátráš po nemocných, navštěvuješ je? Jevíš náležitou ochotu, když jsi volán? Či snad jsi mrzut a svou neochotu všelijakými planými výmluvami zakrýváš? Docela se snad i s lidmi vadiš, takže se bojí tě k nemocnému volati? Staráš-li se o to, abys včas dostal náležitou zprávu o nemocných od lékařů, správců nemocnic, chudobinců a chorobinců? Jak jest tomu v přespolečných osadách? Máš tam vychované své lidi, kteří by o včasné zaopatření nemocných pečovali? Když jdeš do přespolečné školy, zdali tam nemocné navštívíš a o včasné zaopatření se postaráš? Či snad jen čekáš, až ti přijdou z místa i z venkova ohlásit zaopatřování a nedbáš toho, že mnoho lidí na osadě tvé umírá bez zaopatření?

Jak blahodárně mohou působiti návštěvy nemocných a jich zaopatřování, když koná se vše s náležitou láskou, vřelostí a něžností kněze důstojnou, od kněze čekanou a u něho lidem hledanou! Naproti tomu, jak špatně a tísnivě působí, objeví-li se u nemocného jen tvrdý, necitelný, šablonovitý byrokrat, který koná úchvatné obřady poslední večeře a posledního pomazání chladně, mechanicky a snad ještě s chvatem, jako praobyčejný úkon, z jehož oka a srdce nevychází ani jediný paprsek

lásky, ani nejmenší záblesk vyšší důstojnosti, ani slova útěchy, soustrasti a vyšší pomoci. Taková návštěva nemocného nepozdvihne, nýbrž odradí a působí jako tmavé mračno rozmrzelost, tíseň a úzkost. Nemocnému se uleví a oddechne si, když taková návštěva se vzdálila.

Uvažuj o tom všem, pečlivě zpytuj svědomí a přemýšlej, jak a kde by se dalo co napravit, zdokonaliti a zlepšiti. Amen.

MEDITACE VII.

Kristus vzorem kněze.

„Jako mne Otec poslal, tak i já posílám vás.“ — Kněz má proto věřícím nahraditi Krista, on má pokračovati v jeho díle, má jim býti druhým Kristem. Proto Kristus musí býti vzorem knězi. To jest nejprůpadnější formulace kněžského programu.

Ze samoty, z pouště vystupuje Kristus a počíná své dílo. Ze samoty vyšel předchůdce Páně, z ní vynořily se velcí světcové, Benedikt, Bernard, sv. František z Assisi, ze zátiší seminářů a ze samot noviciátů vystupují kněží a v samotě na posvátných exercitiích sbírají nové síly pro své další povolání.

Kristus byl pokoušen od ďábla. I na kněze doléhá pokušení: Touha po požívačnosti a blahobytu, nenasytná ctižádost a marnivá samolibost, hrabivost a panovačnost. Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me, volá svůdce k duším kněží a duch Kristův mu odpovídá: Vade satana.

Kristus byl na svatební hostině. Kněz nemá se vzdalovati v plaché nesmělosti, nebo ve falešném samotářství každé radostné příležitosti a slavnosti, má však si tu vésti důstojně, bráti srdečnou účast a přece zůstatí mírně zdrženlivý; nesmí nikdy zapomínati své cti a snižovati se na šprýmaře a planého mluvku.

Kristus vzplanul hněvem při vyčišťování chrámu; ale hněv ten není podnícen pýchou, ješitností a uraženou samoláskou jako u mnohého kněze Kristova, nýbrž jest to svaté rozhorlení nad uraženou a pohaněnou slávou Boží. Hněvá se, ale neztrácí sebevlády. Svatý hněv sluší dobře knězi, jest chvalitebný a přináší požehnání, ale nedává se strhnouti k výbuchům vášně.

Rozmluva s Nikodemem dává knězi krásný příklad, kterak má jednati s konvertity. Nikodem přišel podvečer, styděl se, tak i oni přicházejí oklikami. Kristus denní prací znaven, rád ho přijímá, laskavě s ním hovoří, vysvětluje a vyvrací jeho předsudky, až získána jeho duše.

Učenici Janovi si stěžují svému mistru, že lid je opouští a jde za Kristem, ale Jan je za to kárá, řka: On musí růsti a já mizeti. Invidia clericalis. Jakých spoust a škod natropila tato závist mezi kněžími a jejich řády v církvi, co otrávila mladých duší kněžských, kolik vznešených ideálů v nich ubila, jak zhoubně působila tato žárlivost farářů na jejich kaplany!

U studnice Jakubovy sešel se Ježíš s hříšníci a dal se s ní v hovor a výsledek? Obrácení ženy. Duše její byla vyvedena z temnot do světla. Tak i kněz má hledati vhodnou příležitost, aby obrátil a získal nové duše Kristu. Zbožný a horlivý kněz umí čisti v hloubi duše lidí ve zpovědnici, takže kajícník poznává, že se ocitl před vyšší mocí duchovní, ledová kůra jeho se láme, duše jeho plní se dosud nepoznaným štěstím a on vrací se domů s blahem a mírem nepopsatelným.

Ježíš byl v styku s úředníky civilními i vojenskými, se setníkem v Kafarnaum, s představeným synagogy, s berními a j., všem imponovala jeho osobnost a způsob jeho jednání. Jeho život a působení vynucoval jim úctu a obdiv. Všichni k němu uctivě se blíží. Velmi důležitým pro působení kněze jest, jak utvoří se poměr mezi ním a úřady; dle toho buď získá neb ztratí jeho působení, neboť v mnohém jest od nich závislý a na jejich blahovůli odkázán. Proto má hledati pravou cestu, aby bez ujmy kněžské cti a apoštolské svobody po ní krácel. Jako král. úředníka přivedla ku Kristu láska k dítěti, tak kněz nalezne nejlépe cestu k srdci rodičů pomocí dětí.

„Užasli zástupové nad jeho učením, neboť učil je jako moc maje a ne jako zákoníci a farizeové.“ Krátce tu vyličen mocný dojem kázání Kristova. Lid touží po kázání pěkném, jadrném, dobře sestudovaném; na místo toho dostávají se mu

nezřídka kázání suchá, bezbarvá, neprostudovaná a papírová bez ducha a bez lásky. Promluví-li k nim však srdce apoštolské, láskou planoucí, jak zazáří oči jejich, kterak zrychlí se tlukot srdce a jak promění se všechny tváře. Nikdo ani nedýchá, aby mu ani slovo neušlo, ani jediný pohyb. Jako vyprahlá půda, tak ssají takové duše hojnou rosu nebeskou. Jen studuj a přinášej krásná kázání a uvidíš, jak lid tě bude rád poslouchati, jak počet posluchačů se bude množiti.

„Zajeď na hlubinu,“ velel Mistr svému apoštolu. I kněz nemá ve svém povolání zůstávati na pohodlném pobřeží ve všední práci, nýbrž má často zajížděti na hlubiny, kde kyne bohatá kořist. Zajeď ven z kostela, z fary, ze školy mezi lid, hledej duše všude: po ulicích, po cestách, po polích, hospodáčích. Všude se ti naskytne příležitost vhodná k pastorační práci. Jsi-li ve městě, pamatuj, že lid tu uspaný a ukolébáný indiferentismem, potřebuje mohutnějších dojmů v kázání, v pobožnostech, v průvodech. V městech táhne a působí jen to, co vykročuje z obyčejných kolejí, tedy něco zvláštního. Proto hleď, aby průvody církevní byly impozantní, kázání hluboká a krásná, bohoslužba vzorná a p.

Dokud sv. apoštolové sami byli, celou noc pracovali, ale ničeho neulovili. Jak přišel Mistr, bylo jinak. Bylo tu požehnání. Tak i kněz má sice napínati všechny své síly k práci, ale nesmí zapomínati, že ten, kdo vzrůst dává, jest Kristus. Kněz, který jen na sebe spolehá, mnoho nesvede. Nechť nikdy není sveden marnivostí, říká: já, já, nýbrž ať říká: Kristus, milostí Boží jsem, co jsem a kdyby ten mi nežehnal, ničeho bych nesvedl.

„Od tohoto času budeš loviti lidi!“ Kněz má býti rybářem lidí. Rybář nemůže schytati všechny ryby, jen některé. Tak i kněz nemůže obrátiti všechny, je rád, když se mu to podaří jen u některých. Jako rybář zná místa a čas i způsob, jak možno lovit, tak i kněz musí znáti místa, pravý čas, kde mu kyne úspěch v jeho práci. Rybář nezachází jako lovec s puškou a se zbraněmi ostrými. Tak i povolání kněze: Nikoliv

prudce, násilně, drsně, pánovitě, bojovně, nýbrž něžně, moudře, aby neodstrašoval, nýbrž vábil.

Jdi a ukaž se knězi! Řekl Ježíš k malomocnému, když ho uzdravil. Přijde-li k tobě kdo těžkou vinnou stížený, pomni, že posílá ho Pán. Nebuď hrdý, nepřístupný. Nač jej utiskovat a brát mu poslední špetku naděje nelitostnou a drsnou domluvou?

Kristus neštil se malomocného. A ty se štilíš snad lidí sešlých a zanedbaných. Jako farář vybíráš si jen funkce u lepších a zámožnějších lidí, chudinu necháváš kaplanům. To není správně. Jsi farářem všech, proto i funkce máš střídati; neučiniš-li toho, zanevrou na tebe nižší vrstvy.

Viz, ať to nikomu nepovíš! Kristus nechce, aby se skutkům jeho dělala reklama. A ty? Jak často sám mluvíš o svých zásluhách, jak jsi nekonečně ješitný a marnivý, že snad sám o sobě v novinách pišeš a to tak, že to hned každý na první pohled pozná. A jaké malichernosti to mnohdy jsou. Bývá z toho více hanby, nežli cti. Věc trestá sama sebe. Nelze sice zameziti, aby slovo a působení omilostněných a vynikajících kněží došlo veřejného uznání a pokud to slávě Boží prospívá, jest to dobře.

Znáš z evangelia 38 let nemocného? To jsou zapomenutí farníci, ti, kteří by se ku Kristu obrátili, kdyby jen kněz jim podal pomocnou ruku. Ale oni sami nejdou, nebo hřích činí je bázlivými a kněz nejde k nim, neboť jest v tom ohledu příliš pohodlným nebo bázlivým. Pastýř duší, úřadující jen tehdy, když jest volán, koná svou povinnost jen z polovice. Dobrý pastýř shledává i ovce zbloudilé, ukryté a zapadlé.

Veškeren zástup hleděl se ho dotknouti, tak působilo kázání Mistra. Lid hledá v kázání lék, útěchu, ulehčení ve svých bolestech a strastech. O kěz by nikdy neodcházel zklamán. Z řádného kněze sálá odlesk Kristův. Z jeho očí, z jeho tváře, z jeho úst, z řeči i z pohybů a z jeho jednání vyzařuje vyšší moc, která u věřících budí úctu, lásku, důvěru. On působí jako záření hvězdy za temné noci. Všem jest blaze v jeho blízkosti.

„Domine non sum dignus“. Tato slova zvedla církev jako drahokam na ulici v Kafarnaum a zasadila je do eucharistických slavností. Od nepamětných dob ozývají se v nejsvětějších okamžicích posvátné bohoslužby. A či jsou to slova? Svatého biskupa, kněze? Nikoliv. Slova pohanského setníka. I ty máš na osadě mnohdy jinověrce podobného zrna, který touží po pravdě. A ty se mu snad vyhýbáš! Jediné laskavé slovo, přátelské stisknutí ruky by ho snad získalo.

Byl Kristus vlastencem? Byl. Celé žití své, celou činnost svou uplatňuje v rámci domácích způsobů, obřadů a zvyklostí, velebí národní velikány Abrahama, Mojžíše, Šalamouna, Davida. Má cit pro svůj národ, pro jeho velikost, pro jeho ponížení, teskni nad temnou budoucností Israele, pláče nad Jerusalemem. Přímou úchvatně propuká jeho láska k vlasti, když z hory Olivetské patří na město svaté a jeho nádherný chrám. Hořké slzy prolévá při pomyslení, že všechna tato nádhera, pýcha a chloubu národa má se rozpadnouti v trosky. Tak hluboce ho dojíká osud jeho národa. Tak i knězi smí a má mu býti jeho vlast drahou a milou, má pracovat o její povznesení a odvracet její neštěstí, smí a má věnovat ovečkám, které mluví jeho řečí, zvláštní vřelou lásku — ale to vše nesmí učiniti z něho úzkoprsého národního šovena, který nespravedlivě se chová k cizím národům a snad docela je nenávidí.

„Neplač!“ pravil Mistr ku vdově v Naimu a vzkřísil jejího syna. Jak často ničí smrt štěstí rodinné a pustoší mnohý dům, v němž přebývaly radost a veselí. Jak nelitostně trhá všechny svazky, ničí různé po léta osnované plány a jako víchř vyvrací z kořene všechny naděje do budoucna. Jaké rány v srdcích lidí zanechává! O, jak jest tu třeba útěchy! Kde ji má lid hledati, ne-li u kněze? Chtějí tvůj soucit, který by z duše jejich zaplašil divoký vzdor a zoufalství. Než má-li tvůj soucit působiti, musí býti v něm něha a láska, nesmí to býti suché slovo, konvenienční fráze.

„Blahoslavení chudí“. Pojdte ke mně všichni, kteří pracujete.. Chudým zvěstuje se evangelium. Ježíš měl zvláštní lásku k chudině,

sám se s ní mnoho zaměstnával a proto zvláštní úlohu svým apoštolům dal, aby chudiny pamětlivi byli. Tuto zálibu pro chudé zanechal Kristus církvi své jako zvláštní odkaz. A jestliže církev pozbyla časem v některých zemích u lidu své opory, důvěry a sympathie, byli tím vinni biskupové i kněží, kteří proti výslovnému příkazu Kristovu jen po přízni mocných se pachtili a prostého lidu buď málo neb nic si nevšímali. Tento lid nevšímaný a zanedbaný obrátil se pak k jiným ochráncům, kteří ho vehnali vlůno proticírkevního záští a nevěreckého socialismu. Biskup nemající lásky k chudině, není pravým biskupem, kněz, který chudině se vyhýbá a ji zanedbává, ztratil ducha Kristova.

„Tak děje se v království Božím, jako když člověk uvrhne semě do země“. Semeno hozené zapadne, prvý čas není ho ani viděti, pak vyrůstá ve stromek, plodí jiná semena ba i les. Tak tomu i v kněžském životě. Mnohdy jeho činnost není ani viděti, až po letech má ovoce a to mnohé. Co ty jsi sil, bude sklízeti tvůj druhý, třetí nástupce, ale práce ta ponese přec ovoce. Proto nelekej se zdánlivých neúspěchů a pracuj svědomitě.

Koukol mezi pšenicí. Kdo jej sije na tvé osadě? Hlavně špatný tisk. Co však podnikáš proti němu? Štaráš se o tisk dobrý, rozšiřuješ ho na své osadě? Či pohodlí se jen oddáváš a naříkáš na špatné časy? „Nechte obé až do žní, abyste trhající koukol, nevytrhali spolu s ním i pšenice“. Proti poměrům historicky ustáleným, zastaralým zvykům na osadě a p. působí rázné zakročení a násilné opatření celkem zhoubně. Trhá se tu často koukol s pšenicí. Bdělá, moudrá a opatrná horlivost jest u kněze na místě a jeho svatou povinností, ale každé horečné, vášnivé reformační usilování více škodí, než prospěje, zvláště při nastoupení úřadu. „Proto každý učitel vyučený v království nebeském, podoběn jest člověku hospodář, který vynáší ze své zásoby věci nové a staré“, praví Mistr. Takový poklad pro kněze jest jeho knihovna, v níž pilně čítá. Dnes čte mnoho každý dělník a ještě více slyší. Tím

více má čisti kněz. I prostý lid chce v kostele slyšeti s kazatelny něco lepšího, nežli staré, otřepané, vybledlé fráze a bezobsažné deklamace. Jak vysokou lidovou školou mohly by býti kazatelny, kdyby klerus vždy stál na potřebné výši. Naproti tomu jak ubohá jsou kázání kněze, který nečte ničeho než své obvyklé jedny noviny a s kazatelny odřiká nějaké tištěné kázání, které si v sobotu večer našel.

„Uzřev pak zástupy, pojal lítost nad nimi“.. Tak lítoval by Kristus zástupů v mnohých farnostech, kdyby je dnes procházel. Nenašel by tam pastýřů dobrých, horlivých a dbalých, nýbrž nájemce a zištné despoty, duše vyprahlé, úřednické beze vší stopy otcovského srdce, jimž kněžský stav jest jen kariérou, zaměstnáním, v němž hledají příjemné živobyті. Co by říkal Kristus, kdyby přišel do tvé osady? Patř v jeho tvář a čti v ní: Jasní se svatou radostí, či stín hlubokého bolu a zármutku se na ní jeví a zní z jeho rtů snad stesk. Líto jest mi zástupů, těchto ovcí bez pastýře? V Indii v Chota Naypuru ujal se P. Lievens S. J. malého lidu, od zemindarů a indických velkostatkářů utlačovaného a vyssávaného. Hrnuli se k němu jako k zachránci a osvoboditeli a přistouplo jich desettisíce do církve. Lid dovede oceniti lásku kněze mu věnovanou.

Co tu krásné látky pro rozjímání kněze! A všechna a mnohem více jest ji v evangeliích. Pozorování života našeho Mistra a Pána jest knězi opravdovou školou, v níž studuje rys za rysem svůj božský vzor, vždy hloub a hlouběji si jej vtiskuje, ve všem svém jednání i konání ho napodobuje, aby se vždy více stával tím, čím býti má a chce: alter Christus. Amen.

MEDITACE VIII.

Příklad kněze.

„Učte se ode mne,“ pravil Božský mistr a mohl tak plným právem říci, neboť čemu učil, to také sám konal. To nejlepší, co může kněz své osadě poskytnouti, jest příklad. Verba movent, exempla trahunt. Verba sonant, exempla tonant.

Všechno napominání kněze mine se s účinkem, jestliže posluchači musí při kázání připomínati rozpor, jevíci se mezi slovy kněze a jeho skutky, jestliže významné pohledy a tváře posluchačů přisnému mravokárci vyčítavě odpovídají: Medice cura te ipsum!

„Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem.“ Proč tolik Mistr zdůrazňuje mírnost a pokoru? Proto, že jsou knězi nezbytny. Mírnost a pokoru má kázati příkladem svým. Kdo zná život kněžský, ví, že k blahodárnému působení na kazatelně, ve zpovědnici, v kanceláři farní, u nemocných, na křesťanských cvičeních a v obcování s lidem, jsou tyto dvě ctnosti nezbytné.

Jest prospěšné pro působení kněze, když jeho hlas často zlostně a hrozivě jako hukot hromu hřmí z otevřených, ba i zavřených oken farních neb školních, anebo docela z pootevřených dveří u sakristie do kostela dopadá, ba i ve zpovědnici ohrožuje sv. tajemství?

„Kdo z vás může mne vinit z hříchu?“ Vědomí nedotknutelné čistoty a nevinnosti skýtá knězi i v kritických okolnostech sílu zázračnou. Kněz čistý svým příkladem imponuje nejen věřícím, nýbrž i nevěřícím, ba i nepřátelům církve.

„Já jsem světlo světa. Kdo mne následuje nebude choditi ve tmách,“ pravil Mistr o sobě a tak by o sobě

měl říkati každý kněz. Světlo jest učitel, který ukazuje věci v pravé podobě, odhaluje jejich přednosti a krásu jako jejich chyby a ošklivost. Světlo jest vůdce; osvětluje stezku, ukazuje nebezpečí, varuje před propastí a zjevuje kámen úrazu. Světlo jest těšitel. Světlo dává veselou náladu, rozplácuje chmury životní, působí radost a veselí. Lid má v knězi viděti své světlo, na něm má viděti jaký lesk má ta či ona ctnost, o níž kněz na kazatelně káže. Kněz má býti lidu vůdcem svým příkladem. Každému a ve všem mají zářiti na osadě jeho slova a skutky jako hvězdy na obzoru. Šťastná osada, která takového kněze má.

„Kdo mne následuje, nebude choditi ve tmách.“ Jsi-li knězem dle srdce Páně, pak můžeš s klidem pronášeti tato slova.

Dvoji slunce má míti každá osada. Jedno na obzoru, které pravidelně každého rána vychází, zaplašuje noc, každodenně tmavé hory ozařuje, šírá údolí osvětluje a v každém okně veselí budí; které sněhy v zimě taví, jaro přináší a símě probouzí, plodům růsti dává, staré i mladé teplými paprsky příjemně hřeje — a druhé slunce, vzorného a příkladného kněze, který svým příkladem celé osadě svítí, do každé temnoty vniká, teplo a útěchu přináší neduživým, skleslé pozdvihuje, rány hojí, útěchu v srdce lije, duše lidské obveseluje, a důvěru a naději v nevinném dětském věku i ve vyhasínajícím oku starce rozněcuje. Ovšem ani Kristus se všem nezavděčil. Ani jeho vznešený příklad všechny nezískal. „Bylo mnoho šepotu o něm v zástupu, neboť jedni říkali: Dobrý jest. Jiní však pravili: Nikoliv, nebo svádí lid.“ Někteří ze zástupu pravili: Tento je v pravdě prorok. Jiní pravili: Tento jest v pravdě Kristus. Někteří však řekli: Což z Galileje přijde Kristus? A tak povstala v zástupu různice pro něho. Někteří pak z nich chtěli ho zatknouti, ale nikdo nevztáhl na něho ruky. Ba až do synedria vnikla hádka o něm. Nikodem se ho zastal, ale oni se na něho obořili rozhořčeně: Což i ty jsi z Galileje? Z toho vidno, že i nejdokonalejší ideal kněžský jest podroben kolísavému ostrakismu lidu. Dělej co dělej, mluv si co mluv, nikdy se nezalíbíš všem,

vždy ten či onen něco na tobě nalezne, co se mu nelíbí. Vždy jedni chválí, druzí haní. Přízeň a úsudek lidu podobá se záludným vlnám na moři, které loď brzo lichotně kolébají, ale hned zase do ní vztekle bijí; silný koráb však toho nedbá, jede stále za svým cílem v před, ať je hladina klidná, nebo rozbouřená. Tak má jednati i kněz. Ať zlí lidé a nepřátelé církve jako rozbouřené vlny do něho bijí, ať hodní a věřící křesťané si ho pochvalují, má jíti stále v před za svým vznešeným cílem a svým příkladem, svou důsledností a úctyhodným charakterem svítiti má své osadě jako hvězda první velikosti. Jako Kristu volali jedni hosanna a druzi ukřižují, tak dítí se bude každému hodnému, vzornému knězi.

„Běda světu pro pohoršení!“ Volal Božský mistr. Jestliže však kněz svým špatným příkladem dává pohoršení, pak jemu platí třikrát běda a ono významné: lépe by mu bylo, kdyby se ani nenarodil. Kněz, který dává špatný příklad svým pohoršlivým chováním, jest velkým vinníkem, nesmírným škůdcem náboženství a zkázou mravnosti na osadě. Vidí-li lid takového kněze u oltáře, trne hrůzou a šeptá si: Vždyť ten člověk nic nevěří, nebo kdyby věřil, nesrovnal by své jednání se svou službou u oltáře; spatří-li ho na kazatelně a slyší-li ho na kazatelně a slyší-li ho kázati, s výsměchem volá: Ten jen ať se stará o sebe, ať zametá před svým prahem; vidí-li ho ve zpovědnici, usmívá se a říká: Já bych k němu ku zpovědi nešel. Úsudek lidu o takovém knězi jest, že hraje nedůstojnou komedii, že sám nevěří v to, co káže. Škoda, kterou takový kněz působí, jest veliká, nesmírná a přijde-li po něm na osadu kněz hodný, má pernou práci po mnoho let, než vyhubí ty spousty bejlí a koukole, které takový nešťastný kněz na osadě nasil.

Jak neblaze působí na osadě kněz pyšný! Kněz nadutý a pyšný jest kletbou na osadě. Kněz má svou laskavou pokorou lid k sobě vábiti, pyšný kněz ho však odpuzuje, kněz má sloužiti, ale pyšný chce, aby mu bylo slouženo, kněz má pomáhati, ale nadutý kněz v tom spatřuje své ponížení, kněz má býti ke všem něžný, laskavý a dobrotivý, ale kněz pyšný jest páno-

vitý, nepřipustný a tvrdý. Každý se mu rád vyhne, kde může, poněvadž ho každý nenávidí. Jak může takový kněz zdárně působiti? Je to nadutý tyran ve fáře, ve farní kanceláři, v kostele i venku, který se každému oškliví. V jeho přítomnosti jest lidem úzko. Každý je rád, když s ním nemusí přijíti do styku a má-li s ním co jednati, oddechne si, když od něj odešel.

Jak směšný jest kněz marnivosti posedlý! V jeho pokoji to vyhlíží jako u nějaké herečky, jeho zevnějšek budí úsměv u lidí vážných, jeho chování jest komické, jeho šat výstřední, řeč strojená. Jest to směšná figurka, pro niž kolárek a talár se naprosto nehodí.

Jestliže je marnivost chybou, není zase zanedbanost kněze předností. Vidí-li lid na knězi ošumtělý klobouk, pokapanou vestu, ušpiněný kabát, nečistý limeček, neuspořádaný byt, rozbitou a neupravenou faru, těžce to nese a na své vážnosti ku knězi mnoho ztrácí. Proto musí se kněz varovati, aby lidu nedával lidu špatný příklad svou marnivostí, ale také ne svou nedbalostí. Chování jeho má býti vždy kněze důstojné, jeho šat má prozrazovati spořádanost, cit pro pořádek a čistotu.

Kněz lakomý jest všemi nenáviděný, kněz hrabivý jest u všech v opovržení. Bohužel, že u kněžstva musí každý se snažiti, aby si nějaký ten groš dal stranou pro případ možné nemoce, operace, léčení, aby měl něco, co by mohl přidati k hubené pensi a p., jiní musí zase pomáhati příbuzným a proto musí šetřiti. Avšak rozumná šetrnost a hrabivá lakomost jest rozdíl a proto možno šetřiti, aniž by se kdo stal lakomcem. Mnohý kněz jest láskou k penězům tak zasiepen, že před jejich lesklým kovem ustupuje u něho vše do pozadí ba i samo svědomí. K vůli penězům žije ve sváru s kaplany i s osadníky. Mnozí osadníci ovšem neradi platí co knězi a ani ne to nejnutnější. Mlčeti k tomu a vše si dáti líbiti jest slabostí a poškozováním benefícia, naproti tomu však není dobře státi vždy ohledně peněžitých požadavků na liteře. Jest radno, aby kněz dbal rozumné taktiky, aby rozeznával od nemožnosti zlou vůli a vzdory. Jako musí požívatí úcty kněz, který na sobě šetří, aby mohl chudým dáti a nemocné podporovati, tak zase kněz,

který nesprávně lidi zkracuje, aby peníze hromadil, jest hoden opovržení. Mnozí kněží nalakoti peněz; sami si ničeho nepřejí, nikomu za života ničeho nedají a po jejich smrti sebeřou to všechno jejich příbuzní, kteří nezřídka ani si pak na ně nevzpomenou, ba ani snad kříž na hrob jim nedají, ba docela nezřídka se dostanou kněžské peníze do rukou vysloveným nepřátelům církve, kteří jich proti církvi použijí.

Co mám říci o knězi-pijanu? Každý ostrý úsudek jest tu slabý. Kněz takový jest k nemalému pohoršení celé osady; všichni opilci ve farnosti se omlouvají ve své neřesti zlým jeho příkladem. Kněz má býti příkladem střidmosti, kněz k pití náchylný jest však svůdným příkladem k nestřidmosti. Člověk alkoholismu oddaný ztrácí na své jemnosti a stává se hrubým, pozbývá svěžesti hlasu, již jest mu tolik třeba, pití otupuje cit čistoty a řítí kněze do zkázy.

Závist jest u kněze hřích neodpušitelný a zvláště invidia fraterna. Trápit se proto, že se někomu dobře vede, toť přece ďábelská zloba. Kazit někomu život, pronásledovat jej, ztrpčovat mu šlechetné práce, zlehčovat jeho nejlepší úmysl — ze závisti, to jest práce hodna ďábla a nikoli člověka a tím méně kněze. Jaké ošklivé pohoršení dává kněz závistivý!

Luceat lux vestra! Kněz jest na osadě jako hodiny, na jejichž ručičky každý se dívá, jejichž chod každý pozoruje.

Kněz káže, napomíná, varuje, kárá, varuje před zlem a volá k dobru. Což jest přirozenějšího nežli to, že lid pak slídí po každé sebe menší chybě knězově, že srovnává jeho život s tím, co káže, s tím, před čím varuje a s tím, k čemu nabádá. Běda knězi, přichází-li tu lid k rozporu.

Kněze pozorují duše zbožné: vidí-li, že jeho život se spravuje zásadami, které na kazatelně hlásá, cti ho a milují, ne-li, ztrácí pro něj svou úctu.

Kněze pozorují lidé bezbožní a nevěreční; vidí-li, že kněz jedná proti zásadám mravním, utvrzují se ve svém bohaprázdném životě a říkají o knězi: Vždyť on sám ničemu nevěří, proč bychom věřili my?

Život kněze pozorují podřízení ve faře, kostelníci, ministranti. Vidí-li kněze zbožného a řádného, mají k němu úctu, chovají před ním náležitou kázeň a váží si ho. Kněz takový má u nich autoritu.

Život kněze pozorují jeho představení. Dobrý biskup dobře zná své zbožné, mravné, vzorné kněze, kteří svítí v jeho diecesi vznešeným příkladem jako stálice první velikosti na obzoru. V nich nalézá svou sílu, útěchu i naději. Pro svědomitého biskupa není úlohy bolestnější nežli kárati kněze z jejich pohoršlivého příkladu.

Kněží pozorují navzájem sami sebe. Příklad dobrých vzorných kněží působí blahodárně po farátech, vikariátech i diecesích; o takových kněžích dlouho se povídá a památka jejich na dlouhá léta se udržuje ještě po jejich smrti.

Velký vliv na celý život mladého kněze má příklad faráře na prvé jeho štaci. Blaze neomystovi, jehož první farář byl řádný, ideální kněz, běda však mu, nalezl-li na svém prvním místě kněze řemeslníka, jemuž jeho povolání bylo pouhým pramenem výdělků a živobytí.

Na vzorného kněze-faráře vzpomíná jeho bývalý kaplan velmi často, ať breviř se modlí, mši sv. slouží, funkce koná, zpovídá nebo zaopatřuje, když do škol chodí a v nich vyučuje, když úřední práci koná, s lidmi v kanceláři neb venku jedná. Jeho jasná hvězda stále mu svítí životem, před sebou má stále jeho vznešený příklad, v němž nachází pro své svědomité plnění povinnosti novou sílu, chuf, odvahu, pobídku i všechnu důvěru.

Naproti tomu kněz, který měl prvním farářem muže svých povinností málo dbalého, nachází v jeho chování stále omluvy pro všechny své poklesky a nedbalosti. Zanedbá-li svůj breviř, řekne si, vždyť můj farář se ho také nemodlival, slouží-li mši sv. nedbale, utiňuje si své svědomí tím, že jeho farář to také dělal, zanedbává-li zpovědnici, říká si: vždyť tehdy jsme to také tak dělali, atd. Zkrátka zlý příklad prvních let stále se v něm ozývá a stálou zkázu působí. Proto běda faráři, který svým pohoršlivým životem takové neblahé semeno zasil do srdce mladého kněze.

Kdysi byla synodální schůze s volným rozhovorem o vzájemném působení kněží na sebe dobrým příkladem, v níž jeden kněz řekl: Není slyšet, že by mladý kněz pohoršil starého, ale jest dosti dokladů, že staří kněží zkazili kněze mladého. Proto končím rozhovor: Starší dávejte dobrý příklad mladším!

Než nelze-li upřítí vliv špatný kněze staršího na kněze mladšího, nelze zase nijak podceňovati dobrý vliv kněze mladého na staršího. Vidí-li starší kněz mladšího horlivě se modliti breviř, tu se mu svědomí ozývá a volá: hleď, jak zbožně a pořádně se modlí svůj breviř a ty — starší, co činiš? Vidí-li, jak mladý kněz horlivě si vede ve škole, ve zpovědnici, na kazatelně při zaopatřování, tu aplikuje stále jeho počiny na sebe a výslednicí všeho jest, že krok za krokem pracuje na své nápravě u polepšení.

Vy jste světlo světa! Tak pravil Kristus ke svým apoštolům, tak volá ke svým kněžím. Kéž by ho všichni slyšeli, a skutky svými skutečně světlem na svých osadách byli! O, jak mnoho by se tu v církvi změnilo na její prospěch, jaký nový život by zavládl po našich farnostech! Než bohužel z mnohých farností zní smutné: Perditio ex te Israel. Na to slyším omluvu: I kněží jsou lidé. Ano jsou lidé, ale kněží mají býti z lidí lidmi nejlepšími, nebo alespoň lidmi lepšími, nežli jsou ostatní a nemají klesati pod průměr laiků. Měl i Ježíš mezi svými apoštoly svého Jidáše, namítá se dále, ale zapomíná se na to, jak skončil bidně tento Jidáš, jak jeho jméno se stalo opovrženým a pohoršením celému světu a pro všechny časy.

Kéž by každý kněz poznal, jak mnoho by mohl působiti jeho dobrý příklad, že nejlepším kázáním kněze jest jeho život dle evangelia, že zbožný, nadšený a horlivý kněz, jehož život jest vtěleným evangeliem, jest největším požehnáním pro blaho lidstva. Amen.

KONSIDERACE V.

Péče o kostel, pobožnosti a spolky na osadě.

Jednou přišel papež Pius IX. nečekan do jistého farního kostela v Římě. Chtěje u mřížky pokleknouti, viděl, že na ni nakupeno je mnoho prachu. I napsal prstem do prachu: Vidi! Pio IX. a odešel. Kolik takových vidi by as náš Spasitel napsati mohl po různých našich chrámech!

Dilexi decorem domus tuae. — Zelus domus tuae comedit me! Slova ta mají býti životním heslem každého kněze, který má nějaký kostel na starosti. Podle toho, jaký jest kostel, soudí se právem na faráře. Kostel čistý, upravený, v pořádku držený, svědčí o tom, že farnost spravuje ruka svědomitá a pořádku dbalá, kostel zanedbaný žaluje, že osada jest svěřena knězi nedbalému, že to s tou pastorcí stáda svěřeného tak smutně dopadá, jako s tím pořádkem v kostele.

Jestliže společenský řád vyžaduje, aby každý měl svůj byt v náležitém pořádku, jestliže byt jest upraven dle poměrů majitele jeho stavu přiměřeně, tím více se to musí žádati v kostele, kde nesídlí žádný bohatý velmož, král neb císař, nýbrž sám Bůh ve svatostánku. Kostel jest místo, kde nebe země se dotýká, kde lid s Bohem se stýká, kde Bůh má svou audienční síň a proto má kněz svému kostelu všemožnou péči věnovati.

Lid velmi dobře vycítí, zdali jejich kostel jest v pořádku, či není a podle toho posuzuje svého faráře a měří jeho svědomitost; faráře, který o svůj kostel pečlivě se stará, lid miluje a jest mu vděčným. Do kostela čistého, upraveného lid rád chodí a rád se tam modlí; kostel zanedbaný ho odpuzuje.

Pořádek v kostele vyžaduje přítomnost Boží ve svatostánku, ohled a láska k věřícím a předpisy katolické církve. Uvažuj!

1. Jaký pořádek máš v sakristii? Jsou skříně v pořádku, či ztrouchnivělé s nedopadajícími dveřmi, ve vlhkých koutech postavené? Je větráno, či puch z plísně se tvořící šíří tam svou zkázu? Jak jsou umístěny kalichy, monstrance, relikviáře, paramenty, prádlo, svaté oleje? Má vše své místo? Kde je olej? Jest to místo v čistotě, či kolem plno bláta z prachu a oleje, takže se nečistota kostelníky po celé sakristii roznáší, paramenty a prádlo špiní a kazí? Máš v sakristii umývadlo, aby se v něm kostelníci myli, když s olejem, uhlím a prachem zacházejí? Ne-li, považ, že se nemohou řádně očistiti a pak všude jen nečistotu šíří! Máš v sakristii kříž, klekátko a modlitby před a po mši sv.? V jakém pořádku jsou mešní knihy, agendy a j. pomůcky? Kde jest kaditelnice, kde kadidlo, kde uhlí, kde kropáče, kde svíce, kde hostie, kde konvičky, kde víno a voda? Má vše své vhodné místo a jest chováno v čistotě? Jak se chovají ministranti a kostelníci? Nosí komže, jsou tyto čisté, či ušpiněné, roztrhané, odřené, ošumnělé? Jak pěkně působí, když ministranti a kostelníci v čistých komžích u oltáře přisluhují! Netrp nikdy, aby ministranti nebo kostelníci ministrovali ve světských šatech!

2. Jak dbáš o čistotu a pořádek v kostele? Dohlížíš? Či si toho vůbec nevšímáš, je ti to jedno a všechnu péči kostelníkovi přenecháváš? Našemu panu faráři je to všechno jedno, on mne nikdy nepochválí ani nepohání, říkával jistý kostelník. Jak smutné jest to vysvědčení pro faráře! Jest mnoho kněží, kteří pro pořádek, čistotu a krásu v kostele nemají žádného smyslu. Kdy se tvůj kostel zametá a jak, a kdy se čistí lavice, kdy se oprašují oltáře, sochy, zdi? Víš to, staráš se o to? Víš, že v kostele všude téměř na prst prachu máš, že lidé, kteří usedají do lavic, vstávají z nich celi zaprášení? Myje se někdy podlaha v kostele, presbytář, stupně oltářní, čistí se zpovědnice, kazatelna, chor, schody, věž? V jakém stavu jsou kroupky? Bývají často myty a čistou vodou plněny? Víš, jak se z nepřátelského

tábora poukazuje na nečistotu v tomto směru a jak se ji proti církvi používá? Ach, co tu žalob mají naše kostely na své rektory v tomto směru!

3. V jakém stavu jest svatostánek? Dolehají dvířka, či se tam skulinami práší? Jest uvnitř vlhko? Jest tam záclonka, korporál a jsou v čistotě? Jest zámek a klíč v pořádku? Či zámek jest rozvrzaný, zrezavělý a klíč s trapečkem rozedraným a špinavým? Jest monstrance čistá, ciborium dobře vyzlacené, či obě jest zašlé, nemyté a plno prachu? Jaký jest pláštěček na ciborium? Jest čistý a v pořádku, či roztrhaný, ušpiněný? Jak často renovuješ sanctissimum?

4. V jakém stavu jsou oltáře? Jsou oprášené, otírané? Jest oltářní prostěradlo a prádlo čisté? Či umazané a voskem pokapané? V jakém stavu jsou oltářní svícny? Jsou očistěny od vosku, či vosk na nich celé kopce tvoří? Kdy bývají čistěny? Stojí svíce z přímá, či každá jde jiným směrem? Rozsvící kostelník svíce z věčného světla, či sirkou? Užívá při tom líhového rozsvěcováku či svíce, tak že ji všechno pokape? Zhasíná shasínákem či sfukuje svíce a tak rozpuštěný vosk rozfukuje po oltářích, které tím značně znečišťuje a kazí? Jaká jest věčná lampa? Jest čistá, náležitě otřená, či olejem celá politá, takže z ní kape na podlahu a nezřídka i na kněze v paramentech?

5. Zvláštní péče vyžadují od kněze paramenty. Když jdeme někam na návštěvu, vystupujeme ve společnosti neb na veřejnosti, žádá od nás společenský takt, abychom byli náležitě ustrojeni. Tím větší požadavek kladen jest na nás, kdžv konáme bohoslužbu a oblékáme roucha bohoslužebná. Čisté a upravené roucho bohoslužebné od nás žádá posvátnost úkonu. Kdykoli jsme ve funkci, vystupujeme jako vyslanci boží, jako prostředníci mezi Bohem a lidmi a stojíme blíže majestátu Božímu. Oči lidí však se na nás obracejí a nás pozorují. Jak velice se prohřešuje kněz proti úctě boží, proti posvátnosti majestátu Boha, proti všem společenským řádům a proti slušnosti, když na funkci obléká prádlo ušpiněné, neb rozedrané, paramenty potrhane! Kristus vypravoval podoběnství o svatebčanu, který se odvážil na hostinu

svatební bez roucha svatebního a proto ho kázal král odvésti. Kolik kněží by kázal asi Spasitel odvésti od oltáře pro jejich zanedbaný, otrhaný parament, pro jejich špinavé, rozedřené a nespravené prádlo! Kdysi mi řekl jeden vysoký úředník: Ten pan farář vyhlížel na tom pohřbu strašně! Kleriku měl umaštěnou, jen se blýštla, knoflíky má utrhané, knoflíkové dirky rozedrané, pluvial byl celý voskem pokapaný, a biret přímo strašný: odřený, že z něho lepenka koukala, černá barva již byla zelená a od rukou celý pomaštěný! A v takovém úboru jde na parádu a do funkce! Všichni lidé se na pohřeb přistrojí a obleknou pěkným šatem a kněz, na nějž se všechno dívá, jest tak ošumělý a nedbale oděný a to ještě rouchem liturgickým! To jest nedbalost vyššího stupně, hodna všeho pokárání! To jest neúcta k funkci, hrubé porušení piety k zemřelému a urážka všech na pohřbu přítomných. A ty ministranti! Učinění hadrníci! Že se tohle může u Vás trpět, toho nechápu. Tak a podobně se zlobil, že nebyl ani k ukonejšení. A měl pravdu! Mnozí kněží v tomto směru se prohřešují velice a tak na veřejný soud staví svou netaktnost, nevkus společenský a což horšího jest, svou neúctu k posvátným úkonům liturgickým.

6. Než namítne se nám: Ale kde vzítí na to peníze? Odpovídáme: Toho není příčinou nedostatek peněz, nýbrž nedbalost. Nedbali kněží, jimž jest všechno jedno, se obyčejně vymlouvají na nedostatek peněz, kněz pořádný a dbalý čistoty, si vždy peníze zaopatří: sbírkou kostelní; sám přispěje. Na každé osadě naleznou se lidé zámožnější, kteří farářem požádání, rádi na církevní věci přispějou, zvláště když vidí, kterak se farář přičiňuje, aby měl vše v pořádku a v čistotě.

7. Jak čteš sv. evangelium, jak konáš modlitby v kostele? Čteš pomalu, hlasitě, vyslovuješ řádně slabiky, vůbec snažíš se o to, aby ti celý kostel rozuměl? Ci si počínáš nedbale, jen abys to odbyl, že ti nikdo nerozumí? Když ti nikdo nerozumí, proč čteš tedy evangelium, pro koho konáš veřejné modlitby? Pro lidi? Nikoliv! Lidé ti nerozumí, ba ani neslyší. Konáš jen holý formalismus, konáš to jen proto, že jest to přede-

psáno nebo zvykem, ale ne proto, aby z toho lid nějaký duševní požitek měl. Tvé pohodlí a tvá nedbalost má u tebe větší cenu, nežli celá spása a duševní potřeby věřících! Lid se proto na tebe zlobí, k vůli tobě proto do kostela nechodí a říká: Co bych v kostele dělal, vždyť našemu panu faráři není nic rozumět! A výsledek? Prázdný kostel.

8. Jak dbáš o konání společné modlitby lidí v kostele? Na mnohých místech se kněz modlí Zdravas a po něm místo řádné, hlasité a souměrné modlitby lidí lze jen slyšeti jakési — nesmělé šepotání lidí, ač kostel jest lidmi naplněn. A tak tomu jest i při ostatních modlitbách. Nauč lidi řádně veřejným modlitbám! Ať se modlí všichni, hlasitě, stejnoměrně. Při společné modlitbě má se hlas lidu valiti kostelem jako mocná vlna.

9. Jaký máš zpěv ve svém kostele? Zajímáš se o něj? Či vůbec se o to nestaráš a jest ti všechno jedno? Jak snadno by se dal v tvém kostele zavést sbor dětský — vokalisti! Bylo by jen třeba ve škole vybrati několik dobrých zpěváků, které by řídil choru, neb někdo jiný cvičil. Děti rádi chodí zpívati na chor a jejich rodiče si to pokládají za čest. Ba bylo by možno zavést u vás kostelní zpěvácký spolek: Cyrillskou jednotu. Co mladých lidí bys tím mohl připoutati ke kostelu! Sbor vokalistů jest dobrou k tomu průpravou. Po dva roky se děti cvičí v tomto sboru, čímž vychovává se pro osadu zpěvácký dorost. Ba snad bys mohl pro lidový zpěv zavést sbor literátský ze starších pánů. Jest jen trochu třeba práce a dočkáš se radostných výsledků.

Kostelní písně mají býti v určitý pořádek rozvrženy a pořádek ten má býti náležitě zachováván. Jen tak se lidé naučí zpívat v kostele. Hraje-li varhanik po každé jinou píseň, jak mu napadne, nezpívá obyčejně nikdo a lid se zpěvům nenaučí. Nuže, přemýšlej, jak věci stojí u Vás? Co jak by se dalo zlepšiti a zdokonaliti.

10. Jak důležité jsou katolické spolky pro nás, o tom bylo již mnoho psáno a mluveno — ale bohužel málo vykonáno. Proč? Poněvadž spolky vyžadují od kněze trochu práce, již mnozí se rádi vyhýbají. A přec

bez katolického spolku stojí kněz na osadě osamocen a když dlužno jest uspořádati nějakou oslavu, manifestaci, církevní slavnost, nemá nikoho v osadě, na nějž by se obrátil. Proto to pak smutně dopadne. Jak pěkně by působila na osadě katol. jednota, kde by se konala občas přednáška a kde by i zábava ušlechtilá místa mohla nalézt. Chudinská konference, která by u bohatších sbírala a chudé podělovala, by snadno se dala založiti na každé osadě. Farní rada, která by se starala o církevní slavnosti, o čistotu v kostele, o paramenty, jak snadno by se dala všude utvořiti. Co tu krásné, vděčné práce pro kněze!

Jen více nadšení, více lásky mezi kněžími a chutě k práci, kdyby bylo, co by se dalo pro svatou věc našeho náboženství změnit, jak by bylo možno naše osady přetvořiti a obnoviti! Emitte spiritum tuum in corda nostra Domine et renovabis faciem terrae. Amen.

Růženec vítězný

nazývá se proto, poněvadž oslavuje vítězství Krista Pána a Panny Marie. Po velikých bojích, po velikých útrapách a nezměrném utrpení Kristus zvítězil, vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa. Jeho matka, která s ním trpěla, s ním pak i triumfovala, neboť vzata byla na nebesa a tam slávou věčnou korunována byla.

I kněz má kráčet k vítězství. Svěřený lid vede jako důstojník v boj s tělem, světem a ďáblem, v němž má zvítěziti sám a jeho lid s ním.

Vítězství nad hříchem jest úděl kněžského povolání. Kdo zvítězí, tomu dostane se nebeského triumfu. Běda však tomu, kdo podlehne! Vae victis, platí tu ve smyslu značně sesíleném.

Aby důstojník mohl zvítěziti, k tomu patří mnoho obratnosti, síly, přičinlivosti a kus svědomité a poctivé práce. Toho všeho má zapotřebí i kněz.

Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby Bůh ti dal hojnost milosti i síly, bys v životě svém zvítězil nad nepřátely svého věčného blaha, abys co možno nejvíc

duši zachránil a k vítězství jim dopomohl, abys jednou ty i tvá družina jako vítězové stanuli před branami věčnosti.

Věřím v Boha

1.

Ježíš, který z mrtvých vstáti ráčil.

Když Ježíš skonal na kříži, uložen byl do hrobu, z něhož třetího dne vstal z mrtvých s tělem oslaveným.

I pro tebe jednou dostaví se doba, kdy Bůh řekne: Úkol tvůj jest dokonán a proto pojď, abychom súčtovali. Ach, jak dopadne toto súčtování pro tebe! Uloží tě do rakve, do jedné ruky ti dají kříž a do druhé růženec. Bude ti tento kříž svědkem, že jsi mu poctivě a věrně v životě sloužil, svěřený lid k němu pečlivě vodil, či žalovati bude snad na tebe? Bude ten růženec dávat svědectví o tom, že Matku Boží jsi svědomitě v životě uctíval a úctu její mezi lidem šířil, či o opaku svědčiti bude? Bude lid o tvém pohřbu vydávati o tobě svědectví jako o knězi hodném a horlivém či povídati se budou řeči nepěkné, k nimž ty svým životem a jednáním oprávněný podnět jsi dal?

Uloží tě v hrob. Budou věřící s láskou kolem toho hrobu chodit a vzpomínat na tvé požehnané kněžské působení?

I ty jednou z mrtvých vstáti máš. Jako tělo člověka účastno bylo na zásluze i na hříchu duše, tak má i jednou účast míti na věčné slávě neb na věčném trestu jejím. Kolika kněžím jejich tělo připravilo věčnou zkázu duše jejich! Jejich nezřízená láska k tělu a k jeho hříšným rozkoším utlumila v nich všechnu lásku k ideálu, k ctnosti a k Bohu a uvrhla je do propasti věčné hrůzy.

Jak ty se chováš? Jsi pánem těla svého, či tělo jest pánem tvým? Jiné nabádáš ku zdrženlivosti, k čistotě, ke střidmosti, zrazuješ je od opilství, a sám co činiš? Uvažuj a ptej se svého svědomí!

Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby tělo tvé v době svého z mrtvých vstání šlo si pro odměnu ve věčné slávě duše tvé.

Modlitba prvního desátku.

2.

Ježíš, který na nebe vstoupiti ráčil.

Na témže místě, kde viděli sv. apoštolové, kterak Ježíš krví se potil, kde Jidášem zrazen, a lůzou svázán byl, spatřili Ježíšovo oslavení, neboť viděli, kterak na nebesa vstoupil ve věčnou slávu svou.

Také na kněze, který poctivě pracoval, pro Krista urážky a ústrky u lidí církvi nepřátelských trpěl, čeká jednou hojná odměna. Proto kněz svědomitý a poctivý neleká se překážek, nebojí se protivenství, pronásledování, které mu jen novou sílu dává. Jen duše slabé, které v církvi hledají své pohodlí, vyhybají se práci pro Krista, která s oběťmi, bojem a útrapami bývá spojena. Žádná větší a důležitější věc v církvi nejde bez potíží. Kdo se potíží bojí a proto, aby potížím a nepříjemnostem ušel, práci se vyhýbá, nemá v sobě žádného kněžského ducha, žádné horlivosti; pravá láska, schopná oběti a sebezapírání mu schází. Takový pohodlný kněz jest církvi jen na škodu, horlivost ostatních kněží podkopává a věřicím zlý příklad dává.

Kristus vstoupil na nebesa. Nebesa, toť vznešený a jediný cíl kněžského života. Sám do nebe přijítí má a věřící tam vodití jest jeho životní úlohou. Jak plníš tuto úlohu? Kráčíš den co den blíže k nebesům či vzdaluješ se od nich? Vede tvé působení, tvůj život, tvůj příklad tvoje svěření k nebi, či snad odvádí je od nebe?

Pomodli se tento desátek na ten úmysl, aby Bůh svatou horlivostí plnil duši tvou, bys jednou ty i stádo tvé do nebes vstoupili.

Modlitba desátku druhého.

3.

Ježíš, který Ducha sv. seslati ráčil.

Když Kristus Pán vstoupil na nebesa, bylo sv. apoštolům teskně a smutně, cítili se opuštěnými a báli se Židů. Proto se uzavřeli. Aby je Kristus posílil, ducha jejich vzpružil a škodlivé bázlivosti zbavil, seslal jim Ducha sv., který celou jejich bytost takofa změnil.

Kněz bázlivý, který pro samé úvahy a strachy nemůže se dostat k žádným činům, pro svatou věc ničeho nepodnikne, práva církve v nevážnost a v pln často vydává; nikdo s ním nepočítá a proto žádné vážnosti a respektu se netěší. Říkají sice o něm mnozí, že jest hodný pán, ale tím slovem rozumí slabocha, který svou věc špatně zastává a který si dá všechno libiti. Kdyby všichni kněží takoví byli, brzo by to církev dopracovala ku špatným koncům. Zde platí zásada: non veni pacem mittere sed gladium. Práva sv. náboženství se musí hájiti a proti nepřátelům nutno nezřídká energicky a rázně vystoupiti. Jako kdys sv. Petr vystoupil energicky proti Židům, tak musí často učiniti i kněz. Slabosť, tichošlápství, ústupky kněze vzpružují jen útoky a odvahu nepřátel. Než odvaha, energie a horlivost kněze musí býti spojena cum prudentia pastora. Proto k hájení práv církve, k tomu, aby kněz našel vždy tu pravou cestu, jest třeba zvláštní moudrosti a rady, o niž má kněz tak často Ducha sv. prositi. Sedmero darů Ducha sv. jest zvláště knězi třeba v jeho působení. Věnuj tento desátek na ten úmysl, aby Duch sv. tvé jednání vždy řídil, aby z něho co možno nejvíce prospěchu tvé duši a duším těch, které na starosti máš, vzešlo.

Modlitba desátku třetího.

4.

Ježíš, který tě Panno na nebe vzíti ráčil.

Zbožné podání nám pravi, že Kristus Pán vzal po smrti Pannu Marii i s tělem jejím na nebesa. Tak odměnil Kristus svoji matku za její životní oběti, utrpení a strádání.

Jak ty se odměňuješ svým rodičům? Snažil jsi se za života jejich jim alespoň část té lásky a těch obětí odměniti a zbytek života jejich osladiti? Či snad jsou mrtví? Sloužíš-li pak mši sv. za ně v den jejich narození a úmrtí? Či snad je ti milejší v ten den nějaká intence, již přednost dáváš? Jak vypadá hrob jejich? Staráš se o něj? Máš prostředky, že bys za ně mohl

založiti mešní nadaci buď v jejich domově, či ve tvém působišti? Nebyla by to důstojná památka kněze-syna?

Kážeš často a rozebíráš čtvrté přikázání Boží? Věnuješ mu náležitou péči ve škole i v kostele? Jak vděčná, ale spolu jak zanedbávaná to látka pro kázání! Nezřídka probírá se tato věc povrchně, jen per tran-senam bez náležité důkladnosti a zevrubnosti.

Věnuj tento desátek na ten úmysl, abys ničeho ve svém kněžském působení neopomínal, co by čtvrté přikázání Boží u tebe i u věřících povznést mohlo.

Modlitba čtvrtého desátku.

5.

Ježíš, který Tě Panno na nebi korunovati ráčil.

Jestliže Bůh odměňuje na věčnosti každého, kdo zbožně zemřel, tím větší odměny se musilo dostat na věčnosti Panně Marii. Spravedlnost Boží žádá, aby na věčnosti dostalo se duši tím většího oslavení, čím větších zásluh si duše v pozemské pouti vydobyla, čím větší svatosti si v životě získala. A poněvadž svatost Marie Panny převýšila svatost všech ostatních smrtelníků, musí též sláva její v nebesích všechnu slávu nebešťanů převyšovati; proto Marii se musilo dostat koruny věčné slávy. A tuto slávu nám připomíná tajemství, které mluví o korunovaci Panny Marie.

Po odměně za svou poctivou práci touží každý člověk a proto i kněz, byť byl sebe ideálnější. Odměna posiluje a láká k další práci. Nepřichází-li, působí omrzlost a ochabnutí. Proto i Bůh sám nám slíbil odměnu, ba více, učinil z ní cíl našeho života; dojiti věčné slávy jest cílem našeho života.

Proto i ty dobrou a svědomitou práci u svých podřízených odměňuj uznáním a pochvalou a neodkazuj ani u kněží jen na odměnu věčnou. Konati dobro jen pro odměnu věčnou, to vyžaduje "ideální duše světců odpoutané od světa a jeho zájmů. A těch je na světě málo. Proto musíš bráti lidi tak, jak jsou a ne tak, jakými by býti měli; musíš mít na zřeteli nejen jejich poměr k Bohu, nýbrž i jejich poměr k světu a k ostatním lidem. A za tím účelem jest správně za konání dobra

užívati i odměn světa. Jsou mnozí zvláště mezi kněžími, kteří chtějí, aby jini konali všechno pro čest a slávu Boží beze všech ohledů světských. Ti žádají velmi mnoho, neboť chtějí takřka, aby kněží lidskou svou stránku odložili a jako andělé si počínali. Ale sami na sebe běrou jiné měřítko. Pro sebe shánějí všechno možné uznání a vyznamenání na místo toho, aby svým andělským ideálům nejdříve u své osoby platnost zjednávali. Nechtěj se jim podobati a proto práci cizích vždy svědomitě uznávej. Věnuj desátek tento na ten úmysl, aby Bůh naplnil duši tvoji spravedlností a uznáním cizí práce a cizích zásluh beze vší závisti a žárlivosti. Duši šlechetnou cizí práce a cizí zásluhy naplňují radostí a touhou po spravedlivém uznání, duši nešlechetnou plní závisti a žárlivosti a snahou uznání dobré práce mařiti.

Modlitba desátku pátého.

MEDITACE IX.

Spojení kněze a osady s Kristem.

Dáme-li otázku, kdo byl největším panovníkem, největším vojevůdcem, anebo největším spisovatelem neb řečníkem, vystupuje nám v duši řada jmen a nelze nám otázku tu hned rozhodnouti. Vysloví-li se však jméno Ježíš Kristus, pak ustupuje vše do pozadí, nebo podle něho nelze postavití žádného smrtelníka. Svět nazývá mnoho mužů velikými, než jen jeden byl veliký a toho svět ukřižoval. Protivníků měl mnoho, velikých a mocných, ale žádnému z nich se nepodařilo Krista zničit. Následovníků měl také mnoho, zůstal však nad nimi nesmírně vyvýšen a nikdo ho nedostihl. Panoval a panuje nade všemi, nad svými ctiteli i nepřáteli. On panuje nad jejich duchem svým slovem, nad jejich srdcem svou láskou a nad jejich vůlí svým zákonem. Jedni mu s radostí otvírají své srdce a volají: Přijď k nám království tvé, jiní se mu vzpírají a tvrdošíjně odporují, ale přes to Kristus i nad nimi vládne svým způsobem.

Založiti si vládu nad duchy lidskými jest věcí velmi těžkou a nesnadnou. Proč? Poněvadž duch lidský jest na panství své velmi žárlivým, každý člověk chce býti králem vlastního ducha, vlastního já. Králové světa vývoji ducha někdy pomáhali, jindy zase jej zastavovali, ale vládnouti nad ním nikdy nemohli. Některým filosofům podařilo se sice dáti lidskému duchu směr, ale jen na krátko a za nedlouhý čas se duch lidský z jejich vlivu vymanil. Čeho lidé ani na několika jiných lidech slovem, mocí, důvtipem a násilím nedovedli, to dovedl Kristus bez násilí, bez lidské učenosti, on ovládl duchy lidské, přede-psal jim cestu, vtiskl jim své zásady, duch lidstva jest jim ovládán ne krátký čas, nýbrž tisíciletí. Duch lidský Kristu slouží.

Milující srdce jest nejkrásnějším trůnem světa. Ale jak nesnadno jest člověku na ten trůn se vyšinouti a ještě nesnadnější se na něm udržeti! Láska lidí jest velmi nestálá a vrtkavá. Dnes hossanah, zítra ukřižuj.

A přece přes to přese všechno dobyl si Kristus lásky u lidí v takové míře, že se to nikdy nikomu na světě nepodařilo. On viděl, kterak sv. apoštolové vše opouštěli a za ním šli, on díval se na Magdalenu, která slzami nohy jeho smáčela, on slyšel sv. Pavla, když volal: „Žádám sobě rozdělení bytí a s Kristem žiti“, on viděl na tisíce mučedníků, kteří z lásky k němu krev svou prolévají, on viděl, kterak tisíce světců jen v něm vše spatřuje a po něm touží. Krista milují silní mužové i slabé ženy, jej milují starci, kteří ve zkouškách života dozráli, jej milují děti, jichž čistota zoře se podobá. Ve všech stavech, v každém povolání a věku nalezl Kristus duše, které mu plnost své lásky věnovaly. Každodenně provázejí Krista miliony duší, stojí u jeho jeslí, sdílejí s ním jeho vyhnanství, sídlí s ním v domku nazaretském, plují s ním po jezeře, a vstupují s ním na Golgothu. Proto Napoleon, když na skalnatém ostrově ve vyhnanství trávil a přemýšlel o tom, jak nesnadno jest založiti si na světě vládu, napsal tato pamětihodná slova: Ježíš žádá na lidech lásky; žádá to, čeho tížeji dosáhnouti než čehokoliv na světě; on žádá to, čeho mudrc marně od svých přátel, otec od svých dítek, manželka od svého manžela, bratr od svého bratra žádá; zkrátka on chce mít srdce — toho žádá a také ho ihned dostává. Z toho soudím, že Kristus jest Bůh.

Svoboda! Jaké čarokrásné, mocné a veliké to slovo! Co bojů, a zápasů pro toto slovo svedl svět! Nejvíce krve lidské bylo prolito pro toto slovo. Když staré říše v trosky padaly a nové se tvořily, když trůny staletí se bořily a vítězný ryk vojska zemi zněl, kdy prach na ulicích v kaluže lidské krve byl měněn, kdy děla zemi třásla a tisíce střel smrt na všech stranách rozsávalo, kdy pole v pustiny a města ve spáleniště a rumišť se měnily, kdy čmoud z prachu nejružnějších zbraní a dým ze zničených pevností v jedno se mísil, tehdy nad tím nade vším vysoko byl vyzdvižen prapor bojovný, na

němž stálo heslo: S v o b o d a. Svoboda jako věčný žid stále světem táhne, nikde odpočinku nedochází, ale také nikdy zmužilosti nepozbývá. Svoboda jest pro každého člověka velikou věcí, každý jest na ni žárliv do krajnosti a ochoten ji všemi prostředky hájiti.

A přece podařilo se Kristu svobodné vůli lidské uložití zákon, který ukládá člověku zodpovědnost ze všeho jeho myšlení, mluvení i jednání, ba i z těch nejtajnějších pocitů jeho srdce, zákon, který jest jeho přirozenosti nepohodlný ve dne a ještě více v noci, který zavrhuje a odsuzuje po čemž toužíme a co si vřele přejeme, který nám ukládá milovati, čeho nenávidíme a co se nám protiví. A čím to provedl? Neměl k tomu zlata, jímž by nás koupil, nepoužil žádného násili, jímž by nás nutil, neměl žádných výmluvných řečníků, jimiž by nás získal, neboť jeho apoštolové byli prostí, jedno-duší muži z lidu. A přece dosáhl u nás, čeho si přál. Marně proti němu pracovali pohanští císařové, marně proti němu psali filosofové, marně proti němu vystupovalo tisíce nepřátel; zákon jeho nad vůli lidskou zvítězil, vítězí a zvítězí i v budoucnosti, neboť dvě věci jsou stále s Ježíšem: jeho spravedlnost a jeho Božství.

A tento Kristus, který ovládl duchy lidské, srdce a vůli tisíců, přichází také k tobě — k svému knězi — a do tvé osady, mezi tvé svěřence a chce si podmaniti tebe i duše, jichž vůdcem jsi, chce v srdcích vašich založiti své království, chce býti s vámi ve spojení, aby vy jste byli jeho poddanými a on vašim králem. Než co se děje?

Ty mu voláš: Ano, jsem tvůj kněz, jsem tvůj služebník, chci ti sloužiti, ale nezapomínej, že jsem také člověk, který má své vztahy ku světu a lidem, s nimiž žiji. Já chci býti knězem, ale také člověkem, chci ti sloužiti, ale světu výhost dát nemohu. Zkrátka ty bys rád s ním udělal nějaký kompromis. Ale k tomu Kristus nesvoluje, on tě chce celého a volá k tobě neúprosně: Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.

A co volají k němu tvoji svěřenci? Ach, Kriste, ten tvůj kříž mne děsí, ta koruna z trní mne leká, tvá zkrvavená tvář je mně hroznou. Přijmu tě do srdce

svého, ale odlož svůj kříž, svou trnovou korunu, učiň svou tvář libeznou, jako kdysi na hoře Tábor. Otevru ti, ale s tou podmínkou, že slevíš ze své přísnosti, že nebudeš odsuzovat to, co já tolik miluji, že nebudeš chtít, abych volil jen mezi dvojím, buď tobě se líbiti anebo celému svému životu odnítí všelikou barvitost, půvab a krásu. Tak by duše lidská ráda s Kristem smlouvala. Ale Kristus nikdy s nikým ve smlouvu nevěšel, ničeho ze svých zásad neslevil, a přes to celý, neporušený, s křížem svým i korunou svou trnovou, i s žezlem svým s přísnou mravní naukou, smyslností a tělu lidskému protivnou, věšel do srdce tisíců. Mnohým a přemnohým stal se nepohodlným, ba břemenem, a přes to nikdo se mu neodvážil říci: Odejdi!

Proto budiž, jak býti musíš! Přijmi Krista v srdce své jako krále svého beze všech podmínek, beze všech kompromisů. Jeho jsi a jemu musíš v životě patřiti, jestliže po smrti jemu náležeti chceš. A k témuž cíli máš vésti celou svou osadu, všechny své svěřence. Spojiti sebe i osadu svou s Kristem, jest tvou životní úlohou. Blaze ti, podaří-li se ti to.

Jaká cesta vede ke spojení kněze s Kristem?

Pamatuj na svou důstojnost! Jsi poslancem Božím, důstojníkem jeho vojska, kormidelníkem jeho lodi. Ve zpovědi můžeš absolvovati i samého císaře. V lůno Marie sestoupil Bůh jen jednou, na tvé slovo sestupuje denně na oltář. Kdo jest roveň knězi? Této důstojnosti musí odpovídati jeho svatost. Kněz jest druhý Kristus a proto se mu má svatým svým životem co nejvíce přibližovati, jeho dokonalost, jeho svatost má převyšovati dokonalost a svatost věřících a nikoli klesati pod jejich niveau. Rozptýlenost kněze, jeho svazky se světem, jsou knězi na překážku v jeho sebranosti duševní, již jest knězi třeba. Proto pokud možno, unikej všemu, co ruší tvou spojitost s Bohem. Modlitba vřelá a zbožná, procítěná a srdečná buď ti denním chlebem. Mši sv. služ denně s myslí sebranou, s náležitou zbožností tak, jako bys ji sloužil, kdyby Kristus u tebe stál a tě pozoroval. Sv. obřady konej vždy tak, aby tvou skutečnou zbožnost a hlubokou úctu na jevo dávaly a lid přítomný

aby v tom své povzbuzení a náboženské vzdělání nacházel. Slovo Boží kaž svědomitě a jen po důkladné přípravě. Kaž vždy tak, jakobys hned po svém kázání před svého Boha k soudu předstoupiti měl. Kdyby všichni kněží kázali tak, jak mají a jsou povinni, celý svět by jinak vypadal. Zpovídej horlivě, krátce, ale jadrně, mluv otcovsky, s láskou a účastí do srdce hříšníkova. Běda ti, pakliže chceš zpovídati jen formelně, bez snahy chtíti duši kajícího k Bohu blíže přivést. Pamatuj, že nejlepším kázáním tvým jest tvůj zbožný život. Kněz, který dobrého příkladu nedává, byť sebe lépe působil, ničeho se nedodělá ani u sebe ani u jiných. Na světě jsi, musíš s jeho poměry počítati, ale svět moc nemiluj, nic v něm nehledej a ničeho od něho nečekej! Svět zle se odměňuje každému, kdo mu slouží, zvláště však knězi. Nevěř pochlebování světa a jeho lichocení, nebo když tě tím svedl, vysměje se ti. Nejsvětějším úkolem tvým buď ti svědomitě plniti své povinnosti a přísně dbáti hlasu svědomí. Zachovej si svědomí čisté a citlivé jako lékárnické vážky. Běda knězi, který své svědomí uspal! Takový kněz jest schopen vši špatnosti. Cesta k uspání svědomí vede stálými kompromisy. Kněz slevuje čím dále tím více, až sleví všechno a žádný hřích pak se mu nezdá hříchem, neboť každý dovede omluviti. Výtky od nepřátel činěná: Kněží sami svým nekřesťanským životem nejvíce náboženský život ničí a boří, jest hroznou obžalobou. Bolest nesmírná pojímá duši svědomitého kněze, když čte ve veřejném tisku výtku: „Křesťanství vymizelo nejvíce u kněží; neboť kdo pozoruje jednání přemnohých kněží na vysokých i nízkých místech, ten s hrůzou poznává, jak málo vlivu mají křesťanské zásady na jejich skutky! To jest nejlepší důkaz, že sami nevěří v to, co kážou, a že jejich povolání jest u nich jen holým řemeslem jako u nás truhlářství nebo kovářství“. — Lid bystrým okem pozoruje kněze, srovnává jeho slova s jeho skutky a dle toho si tvoří úsudky, jimiž v životě se pak řídí. Lid uznává sice, že kněz jest také člověkem, chybám podrobeným, ale přes to chce u kněží viděti více dokonalosti, než u obyčejných lidí, jeho pevný a nezvratný úsudek jest: kněz musí se

ve svém životě více řídití zásadami křesťanskými, nežli obyčejný laik, u něho musí míti náboženství více životní síly nežli u ostatních. Neshledá-li to takovým, ba naopak, jestliže u kněží jeví jejich jednání méně křesťanství než u laiků, pak to má na lid vždy velmi zhoubný účinek. Takoví kněží náboženství lidu v srdcích jeho dusí a kazí. Bůh tě toho chraň! Rozjímej, kterak ty si počínáš, jaký život vedeš, jak křesťanství na tebe má vliv a jaké ovoce u tebe přináší.

Kterak dlužno pracovati na spojení tvé osady, tvých svěřenců s Kristem?

Dobrý pastýř nehledá svého pohodlí, nýbrž spásu duší, chápe se všech prostředků, jimiž by náboženský život na své osadě povznesl a zvelebil. V první řadě musí pečovati o sebe, aby on svým pravým životem kněžským své osadě svítil, pak teprve může obracet zřetel svůj na jiné prostředky a cesty. Co se tkne cesty řádné, na níž možno na spojení duší s Kristem působiti, o tom jsme právě jednali; zbývá tedy povšimnouti si cesty mimořádné. Sem patří:

1. Zvelebování církevních slavností v kostele. Pečuj o bohaté osvětlení, vyzdobení, dobrý zpěv, o čistotu v kostele. Jsou to sice věci zevnější, ale lid s nimi počítá. Velebnost, krása, mohutnost v bohoslužbě lid do kostela vábí. Zevnějšek pak působí na jeho vnitřek.

2. Starej se o to, aby průvody Vzkříšení a Božího Těla a j. konaly se ve vši slávě a velebnosti. Působ k tomu, aby účastnily se řemeslná společenstva, spolky a korporace, aby průvod byl skutečnou manifestací církevní a velikým triumfem Krista. Úpadek těchto průvodů svědčí jen o tom, že mnozí kněží si nedávají žádné zvláštní práce, aby průvody ty na své výši udrželi. Jen když se to odbude. Jak, na tom nezáleží. Ale nepomyslí na to, že to jest nejlepší cesta, aby průvody ty zničili. Napřed se chodí kolem náměstí, pak kolem kostela a konečně v kostele: kněží, ministranti a několik babyček. Mnohým kněžím stačí i to. Říkají: nedá se nic dělat. Ba dá, dalo by se mnoho dělat, jen kdyby se chtělo a kdyby u některých kněží jejich osobní pohodlí nemělo více ceny, nežli celá věc náboženství.

3. Lid má rád změnu, jednotvárnost ho unavuje; proto mnoho hřeší kněží, kteří po celý rok mají odpoledne litanie s požehnáním. Jednu neděli v měsíci může býti pobožnost k nejsvět. Srdci Páně, druhou neděli české nešpory, třetí adorační pobožnost, čtvrtou pobožnost růžencová. To všechno při dobré vůli jde snadno provést.

4. Vol vhodný čas pro pobožnosti a bohoslužbu a nelpi na zastaralých předsudcích a zvycích, když již se neosvědčují. Pro ranní mši sv. dobře se hodí exhorta, zpívaná mše sv. jest nejlépe v 8 hod., školní mše sv. hodí se nejlépe na pozdější dobu. Nespojuj velké kázání se zpívanou mší sv., když to nemusí býti. To jest mnoho na lid. Kde jest jeden kněz, jsou ovšem jiná pravidla. Požehnání mají mnohé osady o 2. neb 3. hodině. Ta hodina není příhodná, lepší jest hodina podvečerní, v zimě pátá, v letě sedmá. Zkrátka pozoruj osadu a dle toho vol čas pro bohoslužbu, který by byl nejvýhodnější ne pro tebe, ale pro osadu a kdy by návštěva mohla býti největší.

5. Pěstuj zvláštní pobožnosti. Oktávu Srdce Pána Ježíše, oktávu sv. Antonína Paduanského, sv. Josefa, sv. Jana Nep., sv. Václava, o Dušičkách. Sochy těchto světců neměly by scházeti v žádném kostele, poněvadž lid je velmi rád uctívá, ježto tito světci se zvláštní důvěře lidové těší, zvláště když knězem k tomu jsou vedeni.

6. Běda samotnému. To platí i o knězi a zvláště o faráři. Proto kněz má k tomu působiti, aby katolické spolky na osadě byly zakládány a dobře vedeny. Sem patří katolický spolek vzdělávací, kde se konají poučné přednášky a slušné zábavy. Nepostará-li se kněz svému lidu o řádný katolický spolek, převezmou mu tuto práci nepřátelští živlové, získají lid a proti církvi i knězi ho popudí. Spolek takový jest mu pak nápomocen i při církev. slavnostech. Dále možno na osadě založiti snadno chudinskou konferenci sv. Vincence; čtyři, pět lidí na to stačí. Spolek paní a dívek pro ozdobu kostela jest velmi vděčný spolek. Spolek křesť. matek, bratrstva živého růžence, pěvecká kostelní jednota, sbor dítek vo-

kalistů, farní rada a p. Co tu pěkné, vděčné práce jen trochu dobré vůle a oběti a dalo by se mnoho vykonati. Co podnikají kněží v tomto směru jinde!

7. Působnosti kněze velmi škodí nepřátelský tisk. Proto musí kněz k tomu pracovati, aby dobrý katolický tisk rozšířil a kolportáž jeho na osadě si dobře zorganizoval. K tomu mu mohou poskytnouti dobrou službu zvláště katolické spolky i jednotliví horlivci, které snadno nalezne. Jen trochu práce a dobré vůle třeba.

8. Veliký vliv na zbožnost osady má škola, proto jest třeba, aby mezi farou a školou byla dobrá vůle. Varuj se všemožně sporů, neboť spory takové velmi neblahé ovoce přinášejí věci náboženství. Pamatuj ve škole na to, že máš nejen učit náboženství, nýbrž i nábožensky vychovávat. Proto má býti škola těsně spojena s kostelem. Děti mají účast bráti nejen na školní mši sv., jak často na mnohých místech se děje, nýbrž i na celém náboženském životě farní osady, na jejich průvodech, náboženských slavnostech, zvláštních pobožnostech. Dbej toho, že první tvojí úlohou jest naučiti děti pravému křesťanskému životu, vtělit u nich náboženské zásady v život, naučil je nábožensky myslet, mluvit, jednat. Cvič jejich svobodu, aby tak konaly a žily náboženský život z dobré vůle, ne z přinucení a z přísného dozoru, aby pak vstoupivše do života a zbavivše se školního dozoru, samy z duševní potřeby náboženský život žily.

Nuže, přemýšlej o těchto osmi bodech, jak si ty počínáš, co by bylo třeba u tebe a v tvé osadě a škole napravit, aby dobrý výsledek byl zaručen. Ustanov si pevné předsevzetí v tom směru: to a to učiním, to a to zavedu a žádných překážek se báti nebudu. Bůh ti dá svou pomoc, milost i požehnání. Amen.

KONSIDERACE VI.

Farní kancelář, poměr k ostatním kněžím, kostel. zřízencům. Domácnost kněze. Chování jeho k osadníkům. Závět kněze.

1. Na farní úřad přicházejí lidé v nejvážnějších chvílích svého života. Ve chvílích těch bývá srdce lidí zvláště rozrušeno, citlivě. Již z tohoto stanoviska vycházejí, má kněz s každým jednati vlídně, laskavě a trpělivě. Rozmrzelost, nevlídnost, netrpělivost, špatná nálada mají zůstatí mimo farní kancelář. Pokud strana přijde s náležitou zdvořilostí, má u kněze vždy s láskou a přívětivostí přijata býti. Každý má právo na laskavé nakládání a zacházení, pokud sám svou neslušností se o to právo nepřipravil. Že jest kněz mrzut, ve špatné náladě, nervosní, snad přepracován, do toho nikomu nic není; on slušně jedná a proto má právo, aby s ním slušně jednáno bylo. Ba i když někdo přijde na farní úřad s předsudkem proti knězi, se vzdorem a hněvem, že na farní úřad jíti musí, doporučí se knězi, aby i s těmito lidmi laskavě jednal. Laskavost kněze jest nejlepším protilekem na takové lidi a nezřídka vycházejí pak z fary s výčitkou svého vlastního svědomí: Ty jsi se tak neslušně choval, byl jsi tolik nezdvořilým a ten kněz přes to s tebou tak láskyplně jednal. Měl jsi si jinak počínati, nebylo to od tebe hezké. Pravím-li, že kněz má s každým jednati laskavě a zdvořile, nechci tím říci, že má býti ke všem nezdvořilostem a snad i hrubostem lhostejný a že si má dáti od lidí vše líbiti. Nikoliv. Vážné napomenutí, místná výstraha jest někdy na místě. Ale vždy se nutno varovati hněvu, prudkosti, přeháhlenosti a snad i hádky.

Lidé přicházejí si na faru vyjednat křest svých dětí, svůj sňatek, přicházejí na faru jako svědci k snub-

nim protokolům, vyjednávají pohřby svým nejbližším příbuzným. V těchto okamžicích bývá jejich duše zvlášť citlivá a srdce rozechvěno. Jedná-li s nim i kněz laskavě, působí to blaze na jejich duši, láska ke knězi u nich jen tím získává, dojmy dobré u nich dlouho zůstávají a oni po celý život si vzpomínají na ty chvíle. Naopak jestliže farář jedná briskně a tvrdě, povýšeně a hrdě, pociti lidi ke knězi odpor a nenávisť, vypravují o tom při křtinách, na svatbách, v hostincích i mezi sebou. Do smrti toho faráře neb kaplanu nezapomenou, poněvadž dojmy z jednání o křtu, o sňatku, o pohřbu hluboko se každému v duši vrývají a zacházejí jen smrti. Mimo to zvláště při sňatku bývají mnozí lidé plni různých pověr a proto když se jim na farním úřadě nepříjemného přijetí dostane neb něco nemilého přihodí, vidí v tom pro budoucnost neštěstí. Proto jestliže kde, tak jistě pro farní kancelář platí zásada: Láska lásku plodí.

Dej si otázku, jak ty si počínáš, jak ty s lidmi na farním úřadě jednáš, jaké ovoce nese tato tvá činnost.

Choulostivou stránku tvoří vybírání štoly. Nesouhlasíme s těmi, kteří by věřící nejraději ode všech dávek církevních zprostiti. Jejich stanovisko není správné, neboť jistý jest fakt, že čím méně materiálních závazků některá církev svým věřícím ukládá, tím více si je od-cizuje. Takový lid celou církev pokládá pak za holou věc kněží, kteří mají všechno pro církev obstarati, ale sám k ní žádných závazků a žádných povinností cítiti nechce a proto též na církvi malý zájem má. Jako státní příslušníci musíme platiti veliké daně, za to že poží-váme veřejných výhod té či oné země a obce, musíme platiti značné přirážky; že jsme členy toho či onoho spolku, musíme platiti roční příspěvky; proč by tedy katolici neměli míti žádných povinností k církvi své a ku svým kněžím? V nejsvobodnějším státě světa v Ame-ricе, musí katolici na všechno si sami platit, na kněze, na kostel a jeho potřeby všechny, na své náboženské školy, nemají na to žádných fondů a platí mnoho a rádi a. Inou upřímně ke své církvi, která je jejich vlastní,

jejich vlastními penězi vydržovaná a zvelebovaná? To je právě těší a k církvi poutá. Co jsem si zasloužil, svou prací vytvořil, a svou silou udržuji, to mne těší a na tom každý zájem má; co jsem dostal zadarmo, co jsem zdědil, to již nemá pro mne takové ceny. Proto jest zcela správným a paedagogickým, jestliže se věřícím ukládají určité závazky k církvi. A sem patří též štolá. K vybírání štolý však patří náležitý takt. Jsou mnozí kněží, kteří v tomto směru mnoho dosáhnou a přece nikdy mrzutosti žádných nemají, naproti tomu jiní zase ničeho nedostanou a ještě mrzutosti si mnoho působí. Prudká povaha bývá tu mnoho vinna. Kněz, který s lidem jedná vždy laskavě, až sotcovskou dobrotou, který dovede v čas štolu odpustiti a který netrvá neústupně vždy na svém právu, bývá na tom nejlépe. Naproti tomu člověk popuzený a pohněvaný nerad štolu platí. Proti zatvrzelé renitenci nepůsobí dobře přikrost a hněv, nýbrž rozumný důvod a s klidem pronesený výklad. Jsou mnozí kněží, kteří myslí, že musí vždy štolu dostati. To jest chyba a necírkevní stanovisko. Odpustiti štolu dle okolnosti a potřeby, jest nejlepší cesta k obhájení svého práva, k získání sympathií a k odvrácení mrzutosti.

2. Kristus předpověděl svým apoštolům, že svět je bude nenáviděti. Slova jeho se splnila. Svět pokládá kněze za své nepřátele, proto brojí proti nim. Co chce svět, proti tomu bojuje kněz, co svět odsuzuje, potom kněz a ti, kteří s ním jdou, baží. Proto mají kněží proti světu ve společné svornosti postupovati. Jestliže mezi světem a knězem jest rozpor, má býti mezi kněžími jednota, svornost a láska. Než bohužel, co vidíme často? Místo lásky nenávisť, místo svornosti nesvornost. Co toho příčinou?

Značné spousty mezi kněžími tvoří nezřízená touha po penězích, lakota. Spory a hořkosti mezi faráři a kaplany nejčastěji se točí kolem meum a tuum. Lakomý farář, lakomý kaplan otravují si navzájem život stále. Lakota není nikdy nasycena a stále nové a nové prameny hledá a tím nové mrzutosti plodí. Lakotný kněz sám ze svých peněz ničeho neužije, poněvadž všechnu

svou radost jen v ukládání peněz vidí. A jak zavádí lakota? Kam přivedla lakota Jidáše? Lakomost se knězi nejtíže odpustí. Přej a bude ti přáno!

Úspěchy svědomité a horlivé práce nezřídka dráždí závistivé srdce mnohých kněží a budi jejich žárlivost. Mají strach z toho, že jejich spolubratr se stává oblíbenější, hledanější, že postupuje, těžce nesou, že dosáhl lepšího benefícia, vyšší důstojnosti, než oni. Pamatujme hlavně na dvojí věc: Předně že svědomitá práce dochází své odměny a proto pracujme tak jako druzí, kteří se ji dodělali; za druhé, že ten, který nás na to místo staví, jest Pán, jenž jednoho kněze na biskupský stolec usazuje, druhého kanovníkem činí, třetího farářem ustanovuje a čtvrtého za katechetu povolává. Nemůžeme všichni týž úřad zastávat, všichni nehodíme se na totéž místo.

Nedostatek vzájemné lásky mezi kněžími těžce církev poškozuje, zvláště jestliže vyjde na venek do osady, na veřejnost. Lid jest se svým úsudkem hned hotov a říká: kdyby kněží co věřili, tak by sami mezi sebou jinak žili. Zvláště velmi zlé následky má veřejné nepřátelství kněží mezi sebou, když kněží z nepřátelství na sebe nemluví, ba ani se nepozdraví. Něco takového lid naplňuje nemalým pohoršením a zasloužené, ostré úsudky jeho takové kněze stihají. Běda světu pro pohoršení! Pravil Kristus. Co by asi řekl, kdyby měl pronéstí úsudek o pohoršení dávaném knězem?

Nemálo hořkosti mezi kněžími působí ucházení se o benefícia, které mnohdy značné nepřátelství vyvolává. Charakterní kněz při té příležitosti nikdy se nesníží k tomu, aby čest kompetenta poskvrnil. Kdo se o to pokusí, ať přímo či nepřímou, vždy sám sebe nejvíce poškodí. Jest dosti cest slušných a dovolených, jimiž možno své právo uplatnit.

Nuže jaký jest poměr mezi farářem a kaplanem, pokud se týče tebe? Nezkracuješ kaplana na příjmech, máte spolu smlouvu spravedlivou, či řídíš se starými zvyklostmi, dle nichž patří faráři peníze a kaplanovi práce? Jak chováš se jako kaplan k faráři, žádáš snad nemožnosti ohledně stravy, chceš, aby farář s tebou

rovným dílem v práci se dělil? Jaký jest poměr mezi farářem a ostatními kněžími na osadě? Jest tu skutečně mezi vámi bratrská láska, vzájemná ochota a uznalost? Či snad hořkost, nenávist a nepřátelství? Přemýšlej a uvažuj a co třeba, naprav!

3. Všimáš si kostelního personálu: řiditele choru, varhaníka, kostelníků, hrobníků, ministrantů a dbáš-li toho, aby řádný život vedli, po křesfansku žili a své povinnosti náležitě plnili? Či snad jen dbáš o zevnějšek, aby úlohu jim uloženou jakž takž vyplnili a druhého si nevšímáš, jim pohoršlivý a nekřesfanský život trpíš? Zde není na místě lhostejnost. Dohlédneš občas na jejich práci a přesvědčíš se o tom, v jakém pořádku mají věci svěřené? Či si toho vůbec nevšímáš? Dbáš toho, aby kostelníci a ministranti vždy při funkcích v komže čisté odění byli, či řpíš, aby chodili v ošuměných a rozškubaných šatech? Dbáš toho, aby liturgické odpovědi řádně říkali, zbožně se v kostele chovali a řádně přisluhovali, či jest ti to všechno jedno a trpíš jejich nešvary a nezpůsoby, byť by sebe více urážející byly? Staráš-li se náležitě o jejich plat u patrona, v záduší, na štole, aby za svou práci řádně odměněni byli? Či snad jen novou práci jim stále hledáš, ale hmotné stránky jejichli nedbáš? Dohlížíš, aby i ministranti řádně svůj díl dostávali při pohřbech, sňatcích, křtech, při mši sv.? Považ, že to jsou obyčejně chudé děti, jimž jest každý groš dobrý a že rodiče jejich doma na to čekají. Nebuď podoben těm, kteří jen sebe dbají a o ostatní se nestarají.

4. Jak věci se mají s tvou domácností? Jest tu vše v náležitém pořádku v ohledu mravním i finančním? Dává domácnost tvá dobrý příklad na osadě? Vede se tu řádný a spořádaný křesfanský život? Dbá se tu chudiny?

5. Jaké jest tvé chování k cizím? Jest skutečně kněžské t. j. láskyplné, jemné, zdvořilé a způsobné? Lidé říkají kněžím: jemnostpane. Proč? Patrně chtějí tím naznačiti, že chování kněží má býti jemné. Kněze jemného, zdvořilého a způsobu dbalého má každý rád, naproti tomu nikdo není tak odporným, jako kněz

drsné a snad hrubé povahy. Jak dbáš svého zevnějšku? Není třeba honiti se za modou knězi, ale přes to jeho oděv má býti důstojný, jeho povolání přiměřený, všeho světáckého rázu prostý, vždy čistý a upravený. Nic tak nepříjemně nepůsobí, jako kněz nepořádný a nedbale oděný a zanedbaný. - Lid nechce, aby kněz jeho se sháněl po marnivém intěni, ale také těžce nese, nedbá-li kněz svého zevnějšku a pořádku. Jak se chováš ve společnosti? Pamatuj vždy, že všichni tě bedlivě pozorují, že jim neujde žádný tvůj pohyb ani žádné slovo tvé. Vždy, když jsi ve společnosti, nalezáš se téměř pod lupou, jako by pod drobnohledem. Proto počínej si vždy důstojně a vážně. Kněz mluvka, vtipkář, pomluvač vážnosti pozbývá, kněz pyšný, nemluva, nedůtklivý a mrzout jest protivný, kněz něžný, milý, jemný a společenského taktu dbalý, jest vážen a ctěn.

6. Máš své finanční poměry spořádané? Máš svá vydání zřízena dle svých příjmů? Činíš zadost svým požadavkům, či snad děláš dluhy? Kněze a dluh nerad vidí lid pohromadě a málo mu to na cti přidá. Varuj se dluhů a není-li někdy nezbyti, hleď svému závazku co nejdříve dostáti. Jde o tvou čest.

Máš-li svou poslední vůli? Ne-li, neodkládej a co nejdříve dej věci své do pořádku. Hleď, aby poslední vůle tvá byla kněze důstojná. Nezapomínej na své chudé přátele, ale vše jim nedávej; pomni, že máš také jiné povinnosti. Jsi-li farárem, založ vždy při svém kostele za sebe mešní nadaci, ve svém rodišti ucti památku svých rodičů mešní nadací. Jsi-li kaplanem neb katechetou, učiň podobně. Pomni, že po smrti tvé si příbuzní málo na tebe budou vzpomínati, snad ani hrob tvůj ti nedají upravit. Máš-li větší majetek, založ prospěšné církevní nadace. Jak mnoho dobrého tu bylo opomenuto od kněží. Jak snadno by bylo založiti nadaci na podělování školních dětí vhodnými modlitbami, když vystupují ze školy, na místní farní knihovnu, na podělování modlitebními knihami dospělých při sňatku, na zakupování růženců pro školní děti, na výzdobu kostela, pro kostelního zpěváka, na literární ceny za katol. zábavné spisy, na místní missie, na posvátné nádoby atd.

Každý kněz, který má majetek, má po sobě zanechat památku sebe důstojnou a má se postarat i o ty, kteří mu věrně sloužili. Mnoho majetku církevního přišlo nedbalostí kněží nazmar a mnoho ho upadlo docela do rukou církvi a kněžím nepřátelských. Mnozí příbuzní zdědili po kněžích veliký majetek, který nezřídka proti církvi obrátili. Proto buď opatrný a uvažuj! Na hodné a chudé příbuzné nezapomínej, ale pamatuj při tom též na jiné kněžské povinnosti, neboť z toho budeš jednou Bohu počet skládati. Kéž by dobře pro tebe dopadl. Amen.

MEDITACE X.

Spojení kněze a osady s Marií.

Zloba lidská neušetřila ničeho. Hrubým nevďěkem splatila největším dobrodincům světa, nejzasloužilejší muže zneuctila, z trůnu strhla korunované hlavy a vláčila je prachem ponížení, ba ona rouhala se samému Bohu a odvážila se ho pronásledovati. Ale jedno jméno zůstalo zlobou lidskou nedotknuto, poněvadž vždy před ním měla velikou úctu a vážnost. A jméno to jest: Matka.

Po jménu Božím jest v každém jazyku lidském matka slovem nejsladším a nejsvětějším. Jest to ono drahé a posvěcené slovo, které srdce každého člověka vyslovuje dříve, než ústa se mu naučila a jehož památka provází každého člověka od jeho nejútlejšího mládí až do hrohu. Proč? Poněvadž láska nejsladší, nejčistější a nejnezistnější v matce se objevuje.

Koriolan, který na bojištích nemalé slávy si dobyl, zpyšněl tolik, že svou hrdostí a nadutostí upadl v nemilost římského lidu do té míry, že chtěl-li smrti ujíti, musil z Říma uprchnouti. Hoře pomstou, obrátil se k největším nepřátelům Říma k Volskům, které popudil k válce proti Římanům. Vítězně postupoval k Římu blíž a blíž a čím více k Římu se blížil, tím větší bázeň a hrůza se v Římě šířila. Římané nejsouce na nic připraveni, jistě by padli hroznému Koriolanovi za oběť; aby ušli hroznému osudu, vzali útočiště k prosbám. Senát se sešel a vyslal své poselstvo Koriolanovi vstříc, jež mu mělo podmínky míru přednésti. Ale Koriolan jich ani nepředpusťl. Domnívali se, že hlas náboženství bude roti tomuto neuprositelnému hněvu mocnější, nežli hlas vlasti a proto kněží s olivovými ratolestmi vyšli Koriolanovi vstříc.

lanovi vstříc s prosbou. Ale ani to nepomohlo. Koriolan zůstává tvrdým a neoblomným. A tu jako poslední útočiště zbývá ještě Veturia, stará matka Koriolanova, která opouští město a přichází do ležení nepřátel. Koriolan poznává tu, která mu život dala; pro lásku ke své matce odpouští Římu, pouští zbraň z ruky, objímá matku a Řím jest zachráněn. V čem spočívá tato veliká moc matky na svého syna?

Matka jest slabá žena a v tom spočívá první část její moci. Slabost, která úpěnlivě prosí, dosáhne mnohem více, nežli moc neb síla, která hrozí. Moc matčina spočívá dále v uznalosti. Prosí-li matka svého syna, prosí ta ústa, která jej v nejčistější lásce líbala, ten jazyk, který k němu nejněžněji mluvil, ty oči, které bedlivě ho hlídaly a na jeho procitnutí čekávaly, to srdce, které k němu tu nejvřelejší lásku chovalo. Když matka prosí, prosí všechno, co synu nejmilejší vzpomínky upomíná, a proto žádný syn takové prosbě neodolá.

Čím více kdo od koho dosáhnouti chce, tím více musí býti od něho milován. Čím více koho milujeme, tím více jsme mu ochotni k vůli učiniti. Poněvadž syn cítí ku své matce tu největší lásku, jest ochoten pro ni nejvíce učiniti. Jestliže má každá matka tak veliký vliv na svého syna, čím větší vliv musí míti Maria na Ježíše, poněvadž mezi Marií a Ježíšem musil býti ten nejideálnější poměr.

Aby člověk jinému trpícimu mohl ulehčovati, jest třeba, aby sám napřed trpěl; chce-li jiným slzy stírati, musil sám jejich hořkost dříve pocíťovati, chce-li jiným do srdce rozbolestněného balsám liti, musí sám napřed bol srdce okusiti. Maria trpěla tolik, že ji královnou mučedníků nazýváme. Jako v krbu stále oheň plane, tak v srdci Marie bylo stále jeviště nekonečných bolů. Proto Marie má srdce hluboce bolestmi vyzkoušené a plné soustrasti a pomoci k lidské bídě.

Bůh věděl, že přes všechnu laskavost a dobrotivost Ježíšovu zůstane na jeho božské tváři děsivá velikost a krvavá znamení, která člověku jeho nevděčnost

stále připomínati budou. Mezi člověkem a Ježíšem vždy zůstává veliká mezerá, která sblížení člověka s Kristem stěžuje. A proto mezi svého Syna a mezi člověka postavil Bůh Marii, která volá k lidem: Bojíte-li se pro své hříchy Ježíše jako soudce svého, obraťte se ke mně k matce Jeho, a dostane se vám, čeho si přejete, neboť já chci býti vaší pomocnici, vaší prostřednici.

Jak veliká jest moc Marie, o tom svědčí nekonečné důkazy. Kdo složil ty nesčetné modlitby mariánské, kdo upravil to veliké množství zpěvů a písní, které Marii velebí, kdo nastavěl to ohromné množství kostelů mariánských, kdo umístnil tolik oltářů, soch a obrazů na celém světě Panně Marii? Kdo to byl? Ti, jimž Maria pomocnou ruku podala. Kolik jich bylo? Na miliony. O, jak veliká jest moc Tvá, matko Boží! Co poutních míst a chrámů světa Tobě zasvěcených, svědčí o Tvé moci, účtě a důvěře v Tebe! Jak veliké množství křesťanů může vypravovati o tom, co na Tvoji přimluvu dosáhlo, jak rád se lid k Tobě modlí, jak rád o Tobě zpívá, jak rád na Tvá posvěcená místa putuje. Jak navštíveny jsou Tvé pobožnosti, co milionů lidí modlí se k Tobě Tvůj růženec!

Jestliže taková vzájemná láska jest mezi Marií a křesťany, čím větší láska, čím užší poměr má a musí býti mezi Marií a knězem! Maria nemá větší touhy nežli té, aby co možno nejvíce duší Kristu získala, při něm udržela a s ním spojila. A jaký účel má kněz? Týž. Práce Marie směřuje k těmž cílům jako práce kněze, proto svědomitý kněz nachází na jejím mateřském srdci nejvíce porozumění ve svých pracích, nejvíce pomoci ve svém přičinění, nejvíce útěchy ve svých bolestech, nejvíce účasti ve svých radostech, nejvíce povzbuzení ve svých zámyslech. Čím jest každému synu jeho matka, tím jest každému věrnému knězi Marie. Proto všichni kněží, kteří koruny svatosti dosáhli, bývali nejvřelejšími ctiteli Panny Marie, proto každý kněz, který svědomitě úkol svůj plní, lne vřelou láskou k Matce Boží. Kněz, který Pannu Marii ctí, dochází zvláštní pomoci a ochrany, těší se zvláštnímu požehnání a zdaru a byť by i sebe více pobloudil a poklesl, Marie nenechá jej zahynouti,

nýbrž přivede ho ve vhodné chvíli na cestu kajicnosti a smíří ho se Synem svým.

Nuže, jak ty se chováš k Marii? Zpytuj život svůj, pozoruj cesty své!

Máš svůj růženec? Nosíš jej stále s sebou? Kdy se jej modlíš? Pamatuješ na Matku Boží ve svých modlitbách ranních a večerních? Konáš o svátcích marianských zvláštní pobožnost? Konáš někdy pouť na místo marianské? Máš ve svém bytě důstojný obraz neb sochu marianskou?

V žádném bytě křesťana nemá scházeti pěkný obraz neb umělecká socha Panny Marie a tím méně v bytě kněze. Největší a svatí kněží bývali zvláštními ctiteli Panny Marie a proto ve zvláštní úctě chovali její obrazy a sochy. Sv. Augustýn, sv. Ambrož, sv. Dominik, sv. Tomáš Aq., sv. František Sal., sv. Bernard, sv. Alfons a m. j. Jako obraz své matky má každé dítě rádo u sebe a občas k němu vzhlíží, tak i zbožný kněz rád zdobí svůj byt obrazem neb sochou té, která jest jeho duchovní matkou, zdrojem útěchy a síly.

Jak uctíváš Pannu Marii v denních modlitbách? Modlíš se pravidelně Anděl Páně? Věnuješ ji zbožnou vzpomínku v ranních a večerních modlitbách, po mši sv., kdy zvláště u zbožných kněží jest v oblibě modlitba k Panně Marii dobré rady, připojuješ modlitbu marianskou po vykonání sv. zpovědi své?

Máš-li pak svůj růženec? Mnozí řeholníci nosí veliký růženec stále na řeholním šatě, každý kněz ho má pak míti stále u sebe. Jako vojnín nosí stále při sobě svou zbraň, tak každý kněz má míti stále u sebe svůj růženec. Kdy se ho modlíš? Mnozí kněží modlí se růženec denně večer před spaním. Zbožný kněz trávívá večery obyčejně sám, zabývá se čtením, meditací a modlitbou růžence. Kněz, který si navykl denně choditi do společností, ovšem k takovým věcem nemá času. Vhodně může se kněz modliti růženec, když jde do přespolečné školy, zaopatřovat do přifařených vesnic, když jede do filiálního kostela, když chodí v polích a lesích procházkou. Ve dny marianské se skoro všichni zbožnější kněží modlívali růženec.

Vyzýváme lid, aby konal poutě, zvláště marianské. Kněz, který vřele uctívá Pannu Marii, dobře poslouží své duši, když občas si vykoná pouť na nějaké posvátné místo marianské a tam v samotě pobožnosti marianskou a sv. zpovědi posílí duši svou.

Dobrý kněz nejen že k Panně Marii se modlí, nýbrž on i její ctnosti následuje. Maria jest mu tím, čím dobrému synu jest matka. Jako syn ku své matce přichází, aby se s ní poradil, ji si postěžoval v trapných chvílích života, s ní sdělil své radosti, aby u ní našel útěchy a síly pro boje životní, požehnání ku svým pracím, tak i kněz v těchto chvílích života utíká se k Marii v důvěře, že nikdy nebylo slýcháno, že by Panna Maria koho opustila, kdo se k ní o přímluvu a pomoc utíkal.

Kněz má pracovat k tomu, aby své svěřence co možno nejvíce s Marií sblížil, vřelou lásku v jejich srdcích k Matce Páně vypěstoval a kult marianský u svých osadníků co nejvíce rozšířil. Čím, jak?

Předem nutno obrátiti zřetel ke školním dítkám, neboť zde jest dobrá půda. Srdce dítek jest zvláště nakloněno lásce k Panně Marii. Dobrý katecheta dbá toho, aby dítky dobře znaly modlitby marianské a zvláště růženec. Stará se o to, aby dítky svůj růženec měly a navádí je k tomu, aby se ho modlily v určité dny jako na př. na svůj svátek, ve svátky marianské, v sobotu, v den, kdy jejich rodiče umřeli, v den jmenin rodičů, na hřbitově a p. Přidrží dítky k tomu, aby účastnily se májové pobožnosti, adventních zpěvů rožátních, odpolední bohoslužby, zvláště ve dnech marianských; aby v těchto dnech vykonaly občas zpověď.

Jak si ty počínáš v tomto směru? Jest svědomí tvé spokojeno s tebou, či snad ti výčitky činí?

Jak se staráš o kult marianský na své osadě?

Máš na osadě snad nějakou kapličku marianskou? V jakém jest stavu? Snad ve velmi ubohém? Kdybys požádal tu neb onu zámožnější rodinu, učinil sbírku, mohl bys dáti kapličku náležitě opravit.

Jaké jsou sošky marianské, které se nosí z tvé osady na pouti? Jsou pěkné, umělecké, důstojné? Netrp věci, které náboženský cit a vkus urážejí.

Jaký jest průvod na Hromnice? Jaké poutě mariánské na tvé osadě? Co by se dalo na nich zlepšiti; aby to byly co možno průvody důstojné, veliké, řádně uspořádané a kultu mariánskému co možno nejvíce prospěšné? Uvažuj o tom bedlivě!

Máš na osadě zavedenou májovou pobožnost? Jak jest navštěvována? Jest její čas vhodný? Jest postaráno dobře o písni mariánské při ní?

Velmi dobře působí pěkná socha Panny Marie Lourdské, umístěná někde v tmavém výklenku, kde mohou lidé svíce věnovati a si je rozsvěcovati. Máš na osadě takovou kapličku, neb někde v kostele podobný výklenek s touto sochou? Lid by tam rád chodil na modlitby. V jistém městě jest postavena kaplička Panny Marie za městem, kam pod večer denně lid chodí se modlit. Mnozí přinášejí svíce darem, které tam hořívají denně až dvě hodiny. Na sta lidí se tam vystřídá.

Jak pečuješ o modlitbu růžence na osadě? Dobře by působilo, abys vždy první neděli v říjnu měl kázání o růženci; vyložil jeho původ, složení, způsob modlitby a dal lidem návod, ve kterou dobu by se ho modlívati mohli. Po té bys mohl růžence vždy světiti. Plnomoc ti obstará každý dominikánský klášter. Další tři neděle bys mohl vždy s lidem se modliti růženec spojený s rozjímáním. Starej se o to, aby někdo na tvé osadě růžence prodával. Mnoho lidí nemá růženec proto, poněvadž neví, kde by si ho zaopatřili. Pečuj o to, aby společně se lid růženec modlíval při některé mši sv.; hodí se k tomu zvláště doba adventní a postní. Též před odpolední pobožností v nedělích může se předřikavač růženec modlívati. Starej se o to, aby každý na osadě svůj růženec měl a jej s sebou nosíval. Přemýšlej o tom, zdali by se nedalo na tvé osadě zříditi bratrstvo živého růžence.

Když biskup Rudygier kázával o Panně Marii, kázával zcela jinak než jindy. Bylo na něm viděti, že káže o té, již z plného srdce miluje. O Panně Marii se mnoho káže — ale bohužel jest tu často mnoho květnatých slov, pěkných vět, ale málo jádra, takže lid

si málo z takového kázání odnese. Varuj se takových planých kázání marianských!

Pečuj o to, aby zvláště nemocní Pannu Marii uctívali. V jejím kultu naleznou mnoho útěchy a síly ve svém utrpení.

Budeš-li tak pracovat na spojení svém a své osady s Pannou Marií, buď jist, že hojně požehnání tě nemine.

Slzám své laskavé a starostlivé matky děkoval sv. Basilej za spásu svoji, sv. Jan Zlatouústý za nejčistější jiskru svého ducha, sv. Augustýn za své obrácení a sv. Ludvík za svou sílu a prostnost své svatosti. Ty budeš děkovat své duchovní Matce za svůj v pravdě kněžský život, který duši tvou naplní blahem a přinese ti hojnou odměnu na věčnosti.

Až jednou zemřeš, dají ti do rukou růženec. Kéž ten růženec hlásá, že jsi Matku Boží v životě vřele uctíval a synovsky miloval, že všechny, které Bůh tvému vedení svěřil, jsi vyučil a vychoval v dětinné a vřelé lásce k Panně Marii. Pak buď jist, že Syn její, Ježíš, tě přijme mezi své hodné kněze na věčnosti a obdaří tě korunou věčné slávy. Amen.

Krátká pobožnost křížové cesty kajícího kněze.

I.

Pilát nevinně odsuzuje Ježíše k smrti a Ježíš přijímá těžký rozsudek s trpělivostí nezměrnou. I já jednou budu souzen od Tebe, můj Ježíši! Ach, jak těžký život, jak těžkou úlohu má tvůj kněz! Posiluj mne svou milostí, abych řádně jako kněz vždy žil a u tvé soudné stolice jednou milosrdenství došel.

Ť. Ježíši, nevinně k smrti odsouzený B. Smiluj se nade mnou!

II.

Ježíš bere na sebe těžký kříž. I kněz má svůj kříž a celý jeho život jest cestou křížovou. Jak málo ducha křesťanského mají ti kněží, kteří každému kříži v životě uniknouti hledí a jen po klidném, bezstarostném životě touží! O můj Ježíši! Chraň mne touhy takové a dej, abych rád kříže snášel pro Tebe a Tvou svatou věc.

Ť. Ježíši křížem obtížený B. Smiluj se nade mnou!

III.

Ježíš klesá pod křížem. I kněz často pod tíhou svých povinností klesá. Dobrý Mistře můj! Nedej mi nikdy malomyslněti, když útrapy mé pro Tvou dobrou věc mne k zemi srážeti budou. Tehdy pozdvihni duši moji a vzpruž ji novou silou k další plodné a neúporné práci pro Tebe.

Ť. Ježíši zbičováný B. Smiluj se nade mnou!

IV.

Ježíš setkává Marii, matku svou. I kněz v životě svém často se setkává s Marií, která mu chce býti pomocnicí v jeho povolání. Maria, ty ač člověk, přec jako

anděl jsi žila. I od kněze žádá se život andělský ve viru světa. Stůj při mně, zař mi svým příkladem a pomáhej mi svou láskou!

Ů. *Ježíši trním korunovaný Ř. Smiluj se nade mnou!*

V.

Šimon pomáhá Ježíši nésti kříž. Bůh dopouští na svého kněze nezřídka velmi těžké chvíle životní, kde třeba jest veliké síly. Můj Ježíši, nedej, abych v takovém stavu v malomyslnost upadal, nýbrž jako Tobě Šimon z Cyreny kdys pomohl, tak i Ty mně sešli pomoc svou a sílu svoji, abych na mysli neklesal, nýbrž dále k cíli kráčet, až bych ho dosáhl.

Ů. *Ježíši Jidášem zrazený Ř. Smiluj se nade mnou!*

VI.

Veronika podává Kristu roucho a Ježíš na něm nechává krvavé stopy své svaté tváře. Můj Spasiteli, vtiskni hluboko v duši mou obraz svého umučení, abych stále měl na zřeteli onu velikou cenu, za níž vykoupil jsi svět i duši moji ubohou. Obraz ten nechť vždy se staví mezi pokušení a hřích v životě mém.

Ů. *Ježíši bolesti zemdlený Ř. Smiluj se nade mnou!*

VII.

Ježíš podruhé klesá pod křížem. I kněz opět a opět klesá pod tíhou pokušení a padá v hřích. O jak hrozný jest hřích kněze! Kolik hříchů v životě a působení jeho plodí jeden jeho hřích! Ježíši, sil mne svou milostí, abych hřichu se bál a jej se varoval!

Ů. *Ježíši pod křížem klesající Ř. Smiluj se nade mnou!*

VIII.

Ženy pláčou nad Ježíšem pro jeho smutný životní los. I nad mnohým knězem pláčou někdy zbožné, věrné duše, když vidí, jak málo v něm jest pravé lásky ke Kristu, jak hloub a hlouběji upadá do světských tenat a jak svým špatným příkladem kazí duše sobě svěřené. Ježíši, chraň mne takového života!

¶. *Ježíši soustrastí žen provázený* Ř. *Smiluj se nade mnou!*

IX.

Ježíš klesá po třetí pod křížem, ale vstává zas a jde dál. Mnohý kněz však, který pod svou slabostí opět a opět upadá v hřích ze zvyku, z něho více nepovstane, nýbrž v něm zahyne. Jak strašný jest pád kněze! Bože můj, Ty znáš slabosti moje, Ty znáš boje moje, nedej, abych takovým způsobem zahynul.

¶. *Ježíši bolestí vysílený* Ř. *Smiluj se nade mnou!*

X.

Ježíš obnažen a žlučí napájen. Kdybych já se měl okázati světu ve světle takovém, v jakém mne vidí Bůh, zdali bych se nemusil stydět za své tajné hříchy a poklesky! Pocífuje duše má hořkost tam, kde by ji cítiti měla? Či falešnými ohledy svedena, mlčí a trpí urážky Boží a církve? O Ježíši, dej, abych vždy žil tak, abych se nemusil nikdy obávati veřejnosti a lidského soudu.

¶. *Ježíši žlučí napájený* Ř. *Smiluj se nade mnou!*

XI.

Ježíš přibit na kříž. Kříž se stal údělem Syna Božího. A mnohý kněz hledá ve svém povolání jen blaho-byt, majetek, důstojnosti, o kříž nestojí. Ach, jak zvrácené to žádosti. Ježíši, dej mi pravého kněžského ducha a učiň ze mne věrného svého sluhu podle Srdce svého.

¶. *Ježíši na kříž přibitý* Ř. *Smiluj se nade mnou!*

XII.

Ježíš umírá. I na kněze, který nemocné zaopatřoval a mrtvé pochovával, také jednou dojde. Těžce nesl, když ten či onen zemřel nezaopatřen a sám umírá také nesmířen s Bohem. Báł se smrti i zaopatření. Můj Kriste, dej mi jednou tu milost, abych s Tebou smířen našel smrt šťastnou a věčnost blaženou.

¶. *Ježíši ukřižovaný* Ř. *Smiluj se nade mnou!*

XIII.

Ježíš položen na klín své matky, která volá: O vy všichni, kteří kolem jdete, pozorujte a vizte, zdali jest

bolest vaše jako bolest má. Velikou bolest cítí Maria nad svým umučeným synem, větší nad těmi, pro něž marně Ježíš trpěl, největší však nad ztraceným životem kněze. Bože, chraň duši mou tak nezměrného neštěstí.

†. *Ježíši svou matkou oplakaný B. Smiluj se nade mnou.*

XIV.

Ježíš uložen do hrobu. I mne jednou budou ukládati v hrob. Dej, Bože, abych tak žil, aby po mně zůstala ve světě dobrá památka zbožného a horlivého kněze a duši mojí aby přiřknuta byla odměna těch, kteří svědomitě pracovali na vinici Tvé. Amen.!

. *Ježíši v hrob uložený B. Smiluj se nade mnou!*

Kristus učiněn jest pro nás poslušným až k smrti, smrti to kříže.

Klaním se Ti, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečím Tobě -- Nebo skrze sv. Kříž svět jsi vykoupiti ráčil.

Modleme se :

Dej, milý Bože, abych hořké umučení našeho Spasitele stále v životě na zřeteli měl a pro ně sám se všemi svými svěřenými věčné slávy došel. Amen.

Pro Tvé svaté drahé rány, ukřižovaný Ježíši, smiluj se nad námi!

Modlitba kněze před svatou zpovědi.

Příprava.

Můj nejsladší Ježíši, patřím v duchu na Tvé předrahé umučené Tělo na kříži, počítám ty nesčetné rány, jimiž poseto jest od hlavy až do paty a z toho poznávám onu ohromnou cenu, za níž vykoupěna byla hříšná duše má. A já nešťastný, tak drahého pokladu tak málo jsem si vážil. Já, kněz Tvůj, kterého jsi ve své bojující církvi důstojníkem učinil, aby věřícím laikům zářivým příkladem byl a je ku spáse věčné vedl, přemožen světem a jeho vášněmi jsem klesl, do hříchů upadal, v nich si liboval a docela jim i přivykal. Mé duši hrozila tím zkáza a duším mých svěřenců pohoršení tak, že s bolestí volati musím: Bože můj, hříchy své rozmnožil jsem nad vlasy hlavy své! Tyto nepravosti mé mne tíží, svědomí mé bouří a velikou nevděčnost k Tobě mně vyčítají. Ach smutný jest stav můj, nemohu a nechci v něm déle žiti, musím z něho povstati a k Tobě jako kdys marnotratný syn se navrátiti. Můj Ježíši, který srdce a ledví lidské zpytuješ, otevři celé nitro mé přede mnou, abych sečisti v něm mohl hříchy své, jejich prameny vyhledati a osudnou cestu, kam by mne zavést mohly, dokonale poznati. Ach, co urážek Tvých tam shledám, co nevděčnosti tam naleznu. Jak těžká a pro kněze bolestná práce! A přece ji musím vykonati, ale bez pomoci Tvé ji vykonati nemohu. Nuže, vroucně volám k Tobě, Jemuž nic ani v myšlenkách lidských není tajno, Jenž od věčnosti od Otce a Syna vycházíš: Přijď, sv. Duchu, a osvěť rozum můj, abych na všechna provinění svá se mohl upamatovati, obměkči srdce mé, abych zkroušeně k hříchům svým se znal, a posilni vůli mou, abych vši zhoubné

bázně před úplným vyznáním se vystříhal. Ty dárce milosti, Ty Lásko Věčná, vstup v srdce mé, aby ubohá duše má ztraceného Krista opět nalezla, pro něj jen žila, pro něj pracovala a s ním ve vřelé lásce až do smrti setrvala. Amen.

Kněz žádá od věřících zpověď dobrou; tím více má být zpověď kněze dokonalou, promyšlenou a systematickou. Proto věnuj zpytování svědomí náležitou péči, neboť povrchním, zběžným. Pátrej nejen po hříších, nýbrž i po jejich příležitostech, po svých zvláštních zlých náklonnostech, po svých zlozvycích. Jdi ke kořenu a pozoruj jejich vzrůst i následky!

Lítost nad hříchy.

Vidím své hříchy, jichž jsem se dopustil. Ach, jaké množství jich jest a jak jsou veliké! Já, kněz Tvůj, který svatostí měl zářiti a svatost mezi lidem Tvým šířiti, ve tmách hříchu jsem chodil a svými hříchy lid Tvůj jsem pohoršoval. Pane, jestliže hříchy mé vážití budeš, kterak obстоjí ubohá duše má! Bože můj, ne dle nepravosti mých, nýbrž dle milosrdenství svého suď mne! Ano, k Tvému milosrdenství se utíkám, přicházím k Tvé lásce, která nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Proto pln bolu nad svou zpozditostí, pln zármutku nad svou hříšností volám k Tobě: Bože můj, z celé duše lituji všech hříchů svých, poněvadž jsem jimi Tebe, svého Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel, který pro svou nekonečnou lásku ke mně jen na moji největší vděčnost právo měl a má, urazil a rozhněval, že jsem Tebe, nekonečné dobro, nejmocnějšího a nejdobrotivějšího Pána svého si dovolil ve své zaslepenosti snižovati, že já, kněz Tvůj, který celou duši svou měl k Tobě přilnouti, Tebe se pro chvilkový požitok světa spouštěl, svou věčnost v šanc vydával, věřící, místo aby k Tobě vodil a s Tebou spojoval, od Tebe odvracel a pohoršoval. Ach, kde vezmu slz, abych oplakati mohl smutný stav duše své! Než netřeba mi zoufati. Odpustil jsi

kajícimu lotru na kříži a odpustil bys i Jidášovi, kdyby Tě prosil, odpustiš i mne, vidiš-li v duši mé pravou lítost a upřímné předsevzetí k mému polepšení. Bože, doplň na mé lítosti to, čeho slabost má přes všechnu dobrou vůli dociliti nemůže. O kéž bych mohl všechno zlo, které jsem spáchal, odčinit! Jsem hotov vše, pokud mi možno, napravit, chci všech hříchů, všech příležitostí se varovati, zvláště ale mám pevný úmysl vystříhati se hříchu . . . který mně zvláště hrozí a zvláště tíží. Odpouštím ze srdce všem, kteří mi ublížili a chci bedlivě všechny povinnosti své plnit. Bože, přijmi na milost ubohou duši mou! Než Ty znáš mé slabosti, proto sil mne milostí svou, nebo bez Tvé pomoci marná by byla práce má. Učiň ze mne kněze zbožného a horlivého, z celé duše Tobě oddaného, který by ze všech sil pracoval na spáse duše své a duší svěřených. Amen.

Můj Ježíši, chci všechno vykonati tak, jak si toho ode mne přeješ. Mám sice pevnou vůli, ale tělo mé jest slábo, proto volám se svatým pěvcem Tvým: Bože, ku pomoci mé pospěš, Pane, k spomahání mému přispěj! Panno Maria, ty útočiště hříšníků, ty matko zbožných kněží, oroduj za mne u Božského Syna svého, abych potřebných milostí dosáhl a s nimi spolupůsobil. Anděli Boží, ty svědku všech mých hříchů, provázej mne na této cestě mého ospravedlnění! Svatý N., můj patroně, budiž mi nápomocen svojí přimluvou v mém obrácení k Bohu, jehož věčné slávy požíváš. Sv. Petře, sv. Pavle, sv. Augustine a vy všichni svatí kající, orodujte za ubohou duši mou, aby z temnot hříchů, zlých návyků a svůdných příležitostí se dostala do světla trvalých ctností a kněžské svatosti, v níž by šťastné smrti a pak s Bohem věčného spojení dosáhla pro zásluhy Krista Pána našeho. Amen.

Po sv. zpovědi.

Roztrhnuta jsou pouta, jimiž mě svírala nepravost má. nebo duše má zbavena byla hříchů, které lpěly na svědomí mém jako nějaký balvan. Ach, jak jest mi nyní

lehko, jaké blaho cítím v nitru mém! Velebí duše má Hospodina za toto veliké dobrodiní a duch můj plesá ve Spasiteli, Bohu mém, který s nebes shlédl na hříšného kněze svého a vysvobodil ho z temnot hříchů. Můj Ježíši, potvrď ve mém nevystihlém milosrdenství ona požehnaná slova kněze, jimiž vynesén jsem byl z propasti hřichu. Z nesmírného pramene svého milosrdenství a z nekonečného pokladu svých zásluh doplň to, co se mi ve vyznání, v mé dobré vůli a lítosti nedostávalo. Osviř rozum můj, posilni vůli mou, abych ve světě vždy jen Tebe, spásu duše své a spásu duši mě svěřených, hledal hřichu se hrozil a jemu se všemožně vyhýbal, a nedopusť, abych znovu v hříchy upadl. Bože, ty víš, jak slabý tvor jest člověk, jak vášeň hříšná prudce bije i do těch jeho nejlepších předsevzetí a proto Tě prosím vroucně o Tvou milost a Tvé přispění, abych na cestě ctností vytrval, blaženého klidu čistého svědomí požíval, pravý kněžský život vedl, Tebe se stále pevně držel, pro Tebe pracoval a s Tebou na věčnosti spojen byl. Amen.

Kající žalm 50.

Smiluj se nade mnou Bože, podle velikého milosrdenství svého: a podle množství slitování svých shlad nepravost mou.

Obmyj mne již od nepravosti mé: a od hříchu mého očisti mne.

Nebo nepravost svou poznávám: a hřích můj proti mně jest vždycky.

Tobě samému jsem zhřešil a zlé před Tebou učinil: abys spravedliv shledán byl v řečech svých a zvítězil, když posuzován býváš

Nebo hle v nepravostech počat jsem: a v hříších počala mne matka má

Neboť pravdu zamiloval jsi: neznámé a skryté věci moudrosti své oznámil jsi mi.

Pokropíš mne yzopem a očistěn budu: obmyješ mne a nad sníh zbílen budu

Sluchu mému dáš radost a veselí: i zplesají kosti ponížené.

Odvrát tvář svou od hříchů mých: a smaž všechny nepravosti mé.

Srdce čisté stvoř ve mně Bože: a ducha přímého obnov v útrokách mých.

Nezamítej mne od tváře své: a ducha svatého svého neodjímej ode mne.

Navrať mi radost spasení svého: a duchem statečným utvrď mne.

Vyučovati bude nepravé cestám tvým: a bezbožní obrátí se k tobě.

Vysvobod mne z krve -- Bože, Bože spasení mého: a s veselím projevovati bude jazyk můj o spravedlnosti tvé.

Pane, rty mé otevřeš: a ústa má zvěstovati budou chválu tvou.

Neboť kdybys chtěl oběť, dal bych Ti ji ovšem ale zápalů nelibuješ sobě.

Oběť Bohu příjemná duch zkormoucený: srdcem zkroušeným a pokorným Bože, nepohrdneš.

Dobrotivě učiň, Hospodine. v dobré vůli své Sionu: aby vzdělány byly zdi Jerusalemské.

Tehdáž přijmeš oběť spravedlnosti, dary a zápaly: tehdáž žertvy na oltář tvůj klásti budou.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému: jako bylo na počátku i nyní i vždycky až na věky věkův Amen.

Modlitba za zachování čistoty.

Dobrý a svatý Mistře můj, který jsi miloval a velebil duše čisté, který jsi však nezavrhl ani Maří Magdaleny, ani ženy u studnice Jakobovy, který ochránil jsi ženu cizoložnou před kamenováním, shlédni milostivě na ubohou duši mou, která slíbila žiti z lásky k Tobě ve víru a v pokušeních světa životem čistého anděla. Ach jak těžká to úloha, plná nebezpečného úskalí a těžkých, stálých bojů v sobě a proti sobě! A já přece tu těžkou úlohu splniti musím, jsem to povinen Tvé svatosti a svému svědomí. Slibuji Ti, že všechno na záchranu své čistoty podnikati budu, ale Ty vševědoucí Bože znáš slabost lidskou a víš dobře, jak hluboko mnozí klesli i z těch, které po kajícím životě v řady světců jsi povolal. Proto volám k Tobě: chraň mne všech příležitostí a posiluj mne svou milostí na všech cestách mého kněžského života, abych Tobě ve svaté čistotě sloužil a jednou mezi Tvými čistými kněžími slávy věčné došel. Amen.

Qaerens me, sedisti lassus,
redemisti, crucem passus.
Tantus labor non sit cassus!

Adorační litanie a pobožnost kněze.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Otče z nebes Bože, který jsi Syna svého na svět poslal
— *Smiluj se nade mnou, abych mu věrně sloužil.*

Otče věčný, který jsi Syna svého za nás na smrt vydal
— *Smiluj se nade mnou, aby oběť jeho na
mne ztracena nebyla.*

Otče nejsvětější, který jsi Syna svého na svět poslal,
aby ho spasil — *Smiluj se nade mnou, aby
jeho spásy i mé duši se dostalo.*

Otče nejmodřejší, který jsi chtěl, aby Syn Tvůj ve Ve-
lebné Svátosti stále s námi přebýval — *Smiluj
se nade mnou, abych jej často vyhledával a
jemu se klaněl.*

Otče nejmocnější, který jsi Ježíše při křtu slavně za
Syna Svého uznal — *Smiluj se nade mnou,
abych víru svou v něj neohroženě vyznával a
dle ní vždy žil.*

Modleme se:

Věčný Bože, který jsi mne ve své lásce do řad
kněží postavití ráčil, dejž mi tu milost, abych Synu
Tvému ve svém povolání vždy tak sloužil, jak to Tvou
nejsvětější vůlí jest, aby služba má byla Tobě líbezná,
duši mé a duším těch, které jsi mi svěřil, užitečná pro
zásluhy Krista Syna Tvého. Amen.

- Ježíši, Vykupiteli světa, který z lásky pro nás člověkem jsi se stal a naše strasti snášel — *Smiluj se nade mnou, abych pamětliv vždy byl této nekonečné lásky Tvé.*
- Ježíši, Spasiteli náš, který jsi na svět přišel vše hledati co zahynulo — *Smiluj se též nad ubohou duší mou, aby nezhylnula v cestách světa.*
- Ježíši, vši lásky nejhodnější, jenž jsi řekl: Pojdte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím — *Smiluj se nade mnou, abych pamětliv jsa těch slov, k Tobě se ve svých potřebách utíkal.*
- Ježíši, plný milosrdenství, který jsi se nad hladovicím zástupem smiloval a jej nasýtil — *Smiluj se nade mnou, abych i já pro časnou stravu potravy duševní nezapomínal.*
- Ježíši nejdobrotivější, který sám sebe za pokrm jsi dal — *Smiluj se nade mnou, abych Tělo Tvé a Krev Tvou vždy hodně přijímal.*
- Ježíši nejlaskavější, který jsi Zachea hříšného v jeho domě navštívil — *Smiluj se i nad hříšnou duší mou, aby v pokání s Tebou se spojila.*
- Ježíši nejpokornější, který jsi publikány a veřejné hřištníky nezavrhoval — *Neodvracej tváře své ode mne, když v hřiších svých volati budu k Tobě.*
- Ježíši nejshovívavější, který jsi milostivě hříšnou ženu u studnice Jakobovy přijal a ženu cizoložnou ochránil — *Smiluj se nade mnou, abych svou duši v čistotě uchoval.*
- Ježíši nejčistější, který jsi při poslední večeři svým učedníkům nohy umýval — *Smiluj se nade mnou, abych i já v pokoře si liboval.*
- Ježíši nejmilostivější, který jsi při poslední večeři ani Jidáše nevyklučoval — *Smiluj se nade mnou, abych nikdy jako on Tělo Tvé a krev Tvou nehodně nepřijímal.*
- Ježíši nejzbožnější, který na hoře Olivetské vroucně jsi se modlíval — *Smiluj se nade mnou, abych i já své modlitby vždy vřele se modlíval.*

Ježíši, na kříž pro nás odsouzený — *Smiluj se nade mnou, abych nikoho falešně neposuzoval a nespravedlivě neodsuzoval.*

Ježíši, pro hříchy naše bičovaný a trnami korunovaný — *Smiluj se nade mnou, abych i já rád protivnosti pro blaho bližních snášel.*

Ježíši, pro nás ukřižovaný — *Smiluj se nade mnou v poslední chvíli mého života a spas duši mou,*

Ježíši, z mrtvýchvstáním a nanebevstoupením svým oslavený — *Smiluj se nade mnou, aby i duše má věčné slávy u Tebe došla.*

Modleme se:

Milý Ježíši a dobrý Mistře můj, dejž mi tu milost. abych často cítil potřebu Tvůj svatostánek navštívit a Tobě zde zbožně se klanět! Tvá láska nechť mne sem často volá, Tvé milosrdenství ať mne sem táhne, Tvá dobrotivost zde sílí a mocnost Tvá zde nechť mi pomáhá. Slyš zde, dobrý Ježíši, vroucí hlasy lidu svého a pomoz všem, kteří láskou k Tobě puzeni u Tebe zde svou pomoc hledati budou. Posiluj zde své věrné, přiveď sem ve víře ochablé, volej sem hříšníky, aby poznali všichni, jak blaze jest všem u Tebe, Ty lásko naše, ty celý světě náš. Amen.

Duchu sv., který jsi vtělení Syna Božího ve skutek uvedl — *Smiluj se nade mnou, abych víru svou v toto tajemství vždy s pevným přesvědčením vyznával.*

Duchu sv., který jsi se na počátku činnosti Kristovy v Jordáně zjevil — *Smiluj se nade mnou, abych hodně při mši sv. vždy konsekroval a přijímal.*

Duchu sv., který dle slibu Kristova sv. apoštoly jsi sílil — *Smiluj se nade mnou a posiluj mne ve všech pracích mých pro Krista konaných.*

Duchu sv., který ve svátostech Kristových svou milost hojně rozdávaš — *Smiluj se nade mnou, abych sv. svátostmi vždy hodně přisluhoval.*

Svatá Trojice jeden Bože, jenž otvíráš ruce své a každého živočicha naplňuješ požehnáním — *Smiluj se nade mnou, abych já zde požívaje Chleba věčného, došel cíle svého v nebesích.*

Svatá Trojice jeden Bože, který mannou jsi živil svůj lid Israelský na poušti — *Smiluj se nade mnou, abych i já požívaje v poušti života andělského Chleba Kristova, živil duši svou pro život věčný.*

Svatá Trojice jeden Bože, který jsi mě za svého kněze povolal, abych oběť čistou Tobě obětoval — *Smiluj se nade mnou, aby oběť má Tobě vždy milá a líbezná byla.*

Modleme se:

Milý Spasiteli můj, který jsi při poslední večeři nejsvětější oběť mše sv. ustanoviti ráčil, dej mi tu milost, abych oběť mše sv. vždy tak konal, jak to Tvá nejsvětější vůle ode mne žádá, abych tak hojně milosti dosáhl pro duši svou i těch, za něž ji Tobě obětuji. Amen.

Svatá Maria, která jsi dala světu jeho Spasitele — *oroduj za mne, abych mu vždy tak sloužil, jako Ty jsi činila.*

Všichni sv. andělové a archandělové, kteří jste příchod Krista na svět zvěštovali, v životě jemu sloužili, na hoře Olivetské sílili — *ochraňujte mne ve službách jeho na zemi, abych s Vámi mohl sloužiti mu i na nebi*

Sv. Josefe, který jsi Krista jako pěstoun opatroval — *oroduj za mne, abych mu ve velebné Svátosti vždy svědomitě sloužil.*

Sv. tři králové, kteří jste se Kristu klaněli a jemu dary přinesli — *orodujte za mne, abych i já Krista jednou v nebi jako svého Krále našel.*

Všichni sv. patriarchové a proroci, kteří jste Krista předobrazovali — *orodujte za mne, abych dosáhl s ním věčné slávy, jako Vy jste jí dosáhli*

- Sv. Jene Křtiteli, který jsi Kristu cestu připravoval — *oroduj za mne, abych i já byl hodným Tvým následovníkem.*
- Sv. Petře, jenž jsi Krista za Syna Božího prohlásil — *oroduj za mne, abych svého Spasitele svátostného uznával a jemu hodně se kořil*
- Sv. Pavle, kterého Kristus od bezbožných cest odvrátil a svým apoštolem učinil — *oroduj za mne, abych i já opustil cesty hříchu a plnou láskou ke Kristu přilnul.*
- Sv. Jene, který jsi se zvláštní lásce Kristově těšival — *oroduj za mne, abych i já jen lásku Kristovu hledal.*
- Všichni sv. apoštolové, kteří jste při poslední večeři od Krista moc mši sv. obětovati přijali — *orodujte za mne, abych i já této moci své vždy s čistým svědomím užíval.*
- Všichni sv. evangelistové, kteří jste o ustanovení Nejsv. Svátosti Oltářní svědectví vydali — *orodujte za mne, abych její úctu co nejvíce šířil na zemi.*
- Všichni sv. učedníci Páně, kteří po Kristu tak vroucně jste toužili — *orodujte za mne, abych i já ho ve Velebné Svátosti s takovou láskou vyhledával.*
- Všichni sv. mučedníci, kteří svátostným Chlebem posílení, s radosti jste život pro Krista obětovali — *orodujte za mne, abych i já jednou Tělem Krista posílen práh tohoto života překročil.*
- Všichni sv. biskupové a vyznavači, kteří tajemství Kristova s čistým srdcem jste rozdileli — *orodujte za mne, abych svůj úřad kněžský náležitě a svatě vykonával.*
- Sv. Tomáši Aq., jenž jsi kult eucharistický v církvi povznesl — *oroduj za mne, abych horlivě též v tomto směru na své osadě pracoval.*
- Všichni sv. mniši a poustevníci, kteří jste v samotě duši svou pro Krista odchovali — *oro*

*dujte za mne. abych vzdaloval se všeho toho
ve světě, co Krista od duše mé oddaluje.*

Všechny sv. panny a vdovy, které jste Kristu se
zasvětily — *orodujte za mne, abych jen ve spo-*
jení s Kristem svou radost a svou spásu hledal.

Všichni sv. kajícíci, kteří po trpkých zkušeno-
stech ke Kristu jste se obrátili — *orodujte za*
mne, abych i já v kajícínosti nad hříchy svými
u Krista odpuštění, útěchu a pomoc hledal.

Všichni svatí a světice Boží, jimž věčné slávy
a stálého patření na Krista se dostalo — *orodujte*
za mne, abych i já, vida Krista nyní pod způ-
sobou chleba, zasloužil na něj patřiti tváří
v tvář

Beránku Boží, skrytý zde ve svatostánku — *Smiluj se*
nade mnou.

Beránku Boží, při mši sv. zde obětovaný — *Smiluj se*
nad celou zdejší osadou.

Beránku Boží, ve svátostném Chlebě v životě i ve smrti
nás posilující — *přiveď nás všechny do věčné*
slávy své. Amen.

*Adoro Te devote latens Deitas,
quae sub his figuris vere latitas;
Tibi se cor meum totum subjicit,
quia te contemplans totum deficit.*

*O memoriale mortis Domini,
panis vivus, vitam praestans homini.
Fraesta meae menti de Te vivere
et Te illi semper dulce sapere.*

*Jesu, quem velatum nunc aspicio,
oro, fiat illud, quod tam sitio:
ut Te revelata cernens facie
visu sim beatus tuae gloriae. Amen.*

Odprošení.

Dobrý Ježíši, který nechceš smrti hříšníka, shlédni milostivě na mne nehodného sluhu svého, který ku Tvému převelebnému Tajemství tak často se blížil se srdcem Tobě cizím a světu oddaným, více z povinnosti nežli z lásky, bez náležité svatosti a čistoty duše, snad jen proto, že mi to můj úřad kázal a že jsem se tomu vyhnouti nemohl. Tvá Božská svatost jen anděly by měla býti obsluhována, kteří jsou schopni té svatosti a nevinnosti, kterou Velebnost Tvá žádá. Ale já jsem člověk ubohý, slabý, hříchům podrobený, svodům světa vysazený tvor, který pokušením světa neodolává a do hříchů upadá přes všechna svá předsevzetí a přes všechny sliby své. A přec musím s Tebou býti ve spojení a to ve stálém spojení, neboť můj kněžský úřad to ode mne žádá. Já musím Tvé svátosti rozdávatí, nejvyšší oběť přinášeti, Tělo Tvé věřícím podávatí, ale přes to nemohu potřebné svatosti k tomu dosáhnouti jak mi to úřad můj ukládá. K tomu jsem slabým a opětná předsevzetí rozráží se o slabost a náklonnost mou ku hříchu. Můj Ježíši, jestli podle spravedlnosti a přisnosti budeš souditi kněze své, kdo obstoji? Než vedle spravedlnosti Tvé sídlí v Tvém Božském Srdci i láska Tvá a shovívavost Tvoje. Ty, k němuž jen andělé by vlastně přibližovati se směli, obcoval jsi se hříšníky, ba i láskyplně a s útrpností jsi se k nim choval. Ty pln shovívavosti hovořil jsi s hříšnou Samaritánkou, Ty pln útrpnosti navštívil jsi dům hříšného Zachea, Ty v lásce přijal jsi kající Magdalenu, chránil ženu cizoložnou před ukamenováním, ba i svého prvního apoštola Petra vřídne po jeho těžkém pádu jsi pozdvihl. Jak veliká jest shovívavost Tvá a jak nekonečná láska Tvá i ku těžkým hříšníkům! Proto pln důvěry obracím se k Tobě a odprošuji Tebe za všechna zneuctění, jichž jsem se vůči Tobě dopustil, kdykoliv jsem bez náležité svatosti a čistoty ku mši sv. přistupoval, konsekroval a přijímal, Tvé eucharistické Tělo věřícím podával a Tvými svátostmi přisluhoval. Ach, jak toho lituji z lásky k Tobě a z lásky ku své

věčné spáse! Jsem pevně odhodlán budoucně vše vynaložiti k tomu cíli, aby duše má co možno nejčistějšího stavu dosáhla a v něm setrvala, abych v něm vždy k Tvému eucharistickému Tělu jak při mši sv. tak i při tvých svátostech blížiti se mohl jako hodný a čistý sluha Tvůj. Než, můj dobrý Ježíši, Ty dobře znáš slabosti mé a proto chraň mne všemožně milostí svou, zbav duši moji pokušení, v němž bych mohl podlehnouti. Maria, Ty matko Boží! oroduj za hříšnou duši mou a Vy, všichni svatí kněží, kteří ve svatosti a neporušenosti Kristu jste sloužili, prostě za mne u svého Pána, mého Ježíše a Spasitele. Amen.

Modlitba kněží.

Pomáhej nám milost Tvá, Všemohouci Bože, abychom, kteří jsme úřad kněžský na sebe vzali, hodně a důstojně, ve vší čistotě a. v dobrém svědomí Tobě sloužiti mohli. A jestliž nemůžeme v takové nevinnosti života žiti jak máme, dopřej nám alespoň vhodně své hříchy oplakávati a v předsevzetí pokory a dobré vůle Tobě s tím větším úsilím sloužiti. Ježíši, buď mou spásou i záštitou v životě i ve smrti. Amen.

Modlitba za šťastnou smrt.

Spasiteli můj, Ježíši Kriste, který jsi určitý počet let vyměřil životu mému a mé kněžské práci na vinici své a od toho okamžiku, kdy duše má tento svět opustí, učinil jsi závislou celou věčnost mou, obdař duši moji hojnými milostmi zvláště v posledních chvílích života mého. Dejž mi tu milost, abych náhlé smrti bez řádné přípravy na věčnost byl uchován, abych včas sv. svátostmi byl zaopatřen, s Tebou dokonale smířen a v lásce Tvé bez těžkých zápasů smrtelných lehce z tohoto slzavého údolí vyšel a do slávy Tvé mezi svaté kněze Tvé se dostal pro Tvé neskončené zásluhy. Amen.

Odpustková modlitba,

jíž kněz získává plnomocné odpustky, když u křucifixu po mši sv. se jí modlí.

Ejhle, dobrý a nejsladší Ježíši, před Tváří Tvou na kolena padám a s největší vroucností duše své Tě prosím a žádám, rač srdci mému vštípití živou víru, naději a lásku, pravou lítost nad mými hříchy a dej mi nezlomnou vůli se polepšiti, an s hlubokou bolestí a soucitem na Tvých pět svatých ran patřím a rozjímám o tom, co o Tobě, dobrý Ježíši, prorok David zvěstoval řka: Probodli ruce mé i nohy mé, sečtli všechny kosti mé.

Modlitba ranní.

Velký Bože, láskyplný Otče můj! Před Tebou zde na kolena padám v této ranní hodině. Tebe chválím a velebím za to, že jsi mne této noci ochraňoval a opět k novému životu povolal. Dejž, milý Bože můj, abych tento nový den strávil k Tvé cti a slávě, ku spáse duše své a duši mi svěřených. Milostí svou osvěcuji myšlenky mé, slova má i skutky mé jí posiluj. Žehnej pracím mým, řiď kroky mé na stezky ctnosti a od cest hříšných mne ostříhej. Můj Ježíši, Tobě obětuji všechno myšlení, všechna slova i všechny skutky své dnešního dne. V Tebe věřím, nebo jsi Pravda věčná, v Tebe doufám, nebo jsi Věrnost nekonečná, Tebe miluji, ježto láska Tvá ke mně neznala mezí a přivedla Tě až na kříž.

Ochraňuj mne při oběti nejsvětější od všeliké roztržitosti a neuctivosti, abych Ti přinesl oběť milou a čistou, jako kdysi Abel.

Tobě doporučím všechny ty, které jsi zvláště péči mé svěřil. Slyš prosby jejich, kterými dnes k Tobě volati budou. Ochraňuj je v nebezpečení, posiluj v utrpení a žehnej jim v práci jejich.

Duši moji ozdob vši trpělivostí a pravou kněžskou laskavostí ve svaté službě Tvé, neuhasitelná touha po spáse duši lidských kéž vede dnes duši moji. Dejž, abych vzorným příkladem volal k Tobě duše mi svě-

řené a chraň mne všeho, co by je na mne pohoršiti mohlo. Tvůj jsem v životě, Tvůj ve smrti a proto ať všemi myšlenkami, slovy i skutky Tobě sloužím jedinému, o Bože můj! Bože, užij mne ku rozmnožení slávy své a ku spáse duší mi svěřených.

Můj Ježíši, Tobě chci živ býti a s Tebou zemříti, proto dej, abych Tvé nejsvětější srdce vždy víc a více miloval. Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!

Věřím v Boha . . .

Posiluj, Bože, víru moji, tu svatou, čistou víru, již učila mne drahá matka má. Chraň mne všech úkladů a nástrah těch, kteří viru v Tebe ztratili a proti Tobě se staví. Dejž, abych svou víru vždy čistou si zachoval, dle ní žil, v ní zbožně zemřel a její blaženosti na věčnosti dosáhl. Amen.

Pod ochranu Tvou se utíkáme . . .

Matko Boží, vypros mi u Syna svého té milosti, abych mu s takovou láskou, ochotností, přívětivostí a poctivostí sloužil a jemu život svůj tak obětoval, jako Ty jsi učinila.

Anděle Boží . . .

Chraň mne, můj opatrovníku nebeský, a veď mne po cestách Bohu milých, abych si dnešního dne nových zásluh získal pro život věčný.

Otče náš . . .

Bože, milost, sv. mír a spokojenost dej duši mé, sílu a zdraví tělu mému, požehnání pracím, mým a čistou lásku srdci mému. Ve jménu Tvém dnes den započínám, Tobě se kořím, Tebe velebím. Mocnost Tvá nechť mne ochraňuje, Prozřetelnost Tvá vede a řídí po všech cestách dnešního dne. Požehnání Boha Otce, Syna i Ducha sv. sestup na nás a zůstávej vždy s námi. Amen.

Modlitby večerní.

Zůstaň se mnou, Pane, neb den se nachýlil a noc zavládá. Díky nekonečné vzdávám Ti za všechny milosti a dary, které jsi propůjčil dnes duši mé. Děkuji Ti za své zdraví, za Tvé požehnání, za všechnu útěchu a sílu života a za mír duše mé.

V plném vědomí své hříšnosti klečím na kolenou před Tebou, Ty spravedlivý soudce hříšníků, a volám k Tobě o smilování a odpuštění hříchů svých, jimiž dnes urazil jsem Tebe. Odpusť, Pane, mé slabosti, odpusť, Kriste, mé zlé vůli jako jsi odpustil plačícímu Petru, kající Magdaleně a prosícímu lotru na kříži. Ty nechceš smrti hříšníka, Ty chceš jeho lítost a obrácení. Nuže, lituji z upřímného srdce všech hříchů svých, že za Tvou lásku nekonečnou jen hříchem jsem se odměnil, že jsem Tebe, věčnou dobrotu a lásku, urazil. Nepravosti mé mne tíží, svědomí bouří a nevděčnost mou k Tobě vyčítají. Vysvoboď mne z toho trapného stavu svým odpuštěním, osvěćuj rozum můj, posiluj vůli mou, abych nikdy více nehřešil. Bože, nechť denně víc a více poznávám, že vše na světě jest nic a Ty vše, že Ty jediný jsi hvězda šťastného života, pramen duševního blaha a zdroj neskonalejších radostí. Život s Tebou a v Tobě blaží i v utrpení a v neštěstí, život bez Tebe i v plné hojnosti, moci a slávě jest blízkým propasti zoufalství a věčné zkázy.

Doplň ze své lásky a nekonečného milosrdenství, čeho se mi dnes v posvátných úkonech ze slabosti neb lehkomyšlnosti nedostávalo. Smiluj se, Bože, nad všemi mými osadníky, živými a mrtvými a zvláště nad těmi, kteří mou nedbalostí duševní škody utrpěli. Tobě doporučím své rodiče, bratry, sestry, jejich rodiny a celé své příbuzenstvo živé i mrtvé; živé žehnej, ochraňuj, v milosti své zachovej, mrtvým promiň jejich provinění a uveď do slávy věčné, po níž v bolu volají.

Ježíši můj, Tobě odevzdávám tělo své i duši svou, přijmi je ve svou mocnou ochranu po tuto noc a dej, abych ji bez hříchu strávil k posílení života tělesného i duševního. Kolik lidí uléhá v noci a ráno probouzí se před Tebou na věčnosti. Od takové smrti nenadále

vysvobod' mne, Pane, a dej, abych ve zdraví rána se dočkal, a v milosti Tvé a požehnání nový den započal.

Jako tento den skončil, tak skončí jednou i život můj; popřej mi té milosti, abych jednou svět opustil s čistou duší, posílen Tvými sv. svátostmi a provázení hojnými zásluhami práh věčnosti překročil.

Sladké Srdce Ježíšovo, dejž abych Tě víc a více miloval. Sladké srdce Marie Panny, buď mojí spásou. Ježíši, smiluj se nade mnou. Matko Boží, oroduj za hříšnou duši mou. Sv. N., patrone můj, buď mojí záštitou a sv. anděle, strážce můj, ochraňuj mne tuto noc.

Sláva buď Tobě, veliký Bože, na věky a pokoj Tvůj nechť vládne této noci nad námi.

Zdravas Královno.

Nos cum Prole pia benedicat Virgo Maria.

Ježíši, Maria a sv. Josefe, vám věnuji srdce své i duši svou, buďte při mne v posledních chvílích života a ve vašem jménu nechť duše má naposledy vydechne. (Odp. 300 dní).

Ježíši nejsladší, nebuď mně soudcem, nýbrž Spasitelem. (Odp. 50 dní).

Nejsladší Srdce Ježíšovo, Tobě obětuji srdce své a poněvadž ve spánku chválu Ti vzdávati nemohu, přijmi jako výraz Tvého chválení všechny údery srdce mého a každé vydechnutí prsou mých.

V ruce Tvé poroučím, Pane, po tuto noc duši svou.

Salva nos, Domine vigilantes, custodi nos dormientes, ut vigilemus cum Christo et requiescamus in pace. Amen.

O B S A H:

	Str.
Vzývání Ducha sv.	5
Modlitba přípravná	6
Rozjímání I. Povolání kněžské	8
Rozjímání II. Účel života	16
Úvaha I. O modlitbě kněze	24
Rozjímání III. Hřích kněze	31
Růženec radostný v úvahách	37
Úvaha II. Mše sv., obřady a čistota kněze	41
Rozjímání IV. O smrti	49
Rozjímání V. Věčné odsouzení	57
Úvaha III. Kázání, škola a křesťanské cvičení	63
Rozjímání VI. O věčnosti	71
Růženec bolestný v úvahách	78
Úvaha IV. Sv. Zpověď. Návštěva a zaopatřování nemocných	83
Rozjímání VII. Kristus vzorem kněze	89
Rozjímání VIII. Příklad kněze	96
Úvaha V. Péče o kostel. Pobožnosti a spolky na osadě	103
Růženec vítězný v úvahách	108
Rozjímání IX. Spojení kněze a osady s Kristem	114
Úvaha VI. Farní kancelář. Poměr ke kněžím, kostel. zřízencům. Domácnost kněze. Chování k osad- níkům. Závěš kněze	122
Rozjímání X. Spojení kněze a osady s Marií	129
Krátká pobožnost křížové cesty	136
Modlitby ku sv. zpovědi kněze	140
Adorační pobožnost kněze	148
Různé modlitby	155